

31/7/22 వ రి ది న ము వ ర క టి ం వ ర బ డు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 15 } ఔన్న వట్టణము 1927-వ నం అక్టోబరు నెల 3-వ తేది స్థానువారము } No. 154
నంపుటము ౧౫ } శ్రీ ప్రభవనానందశర్మ ఆశ్రమమున శుద్ధ నక్షత్రము. } సంచిక ౧౫౪

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారికే జేతునలు
ఔగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొవ్వులమాన్యును, వాయు పోట్ల
కావును, శర్యపునొవ్వుల కారదోలును,
బొట్లబొగ్గులును, బెంటుల భేదించును,
కావుల రూపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును,
కురదను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే బెంటు వట్టుట
కలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొవ్వులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములకు
నొవ్వులకు నంజీవివంటిది.
పంచభావ చీటీ చూచి కొనిన
జానము గలంగడు.
చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-8 0-10-0
డబ్బా 1-8 రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు కెట్టిపిథి, మద్రాసు
శ్రీ
249, ప్రెసిడెంట్, ఫోర్టు, బొంబాయి.

నీ వెండుకలను పరిశుభముగ నుంచుకొనుము.

నీదేహమునెట్లు క్రమింపము పరిశుభ్రపరచ వచ్చునునుదవో, కట్టే నీజిన్సుగూడ మరీకిగాకుండ కరి
కుక్రవరచ వచ్చునునుదవో యుం పను. నీ జిన్సులకు సంక్రమించు ముందు మున్నగు కల్పవనదార్థములుకూడ
యండిన నీవెండుకల పరిశుభ్రముగ కేవల గ్రహించవలసి యుండును. ఈమందు
పై రాలు చేరునప్పుడు నీవు వేళ్ల నహించిన అత్యంతలో నీతిలయం యుండును. ఈమందు
పావు మా గాగలను గనక నీ జిన్సు యిట్టి పాటికి తోనుగాకుండ కాపాడుకొన
దలచినచో ప్రతికీర్తిము

కామినీయా తలనూనె (రిజిస్టర్డ్)

నువయోగించి తీరవలెను.
ఈ నూనె మందును చేరవలెను. ఒక శరీర నీతిలయం వాయుండివరకే ప్రవేశించి
యండిన రెండుమాడుసారు నీనూనెను రాచుటతో నది అంతరి పవలసినదే. వెండుకల
కుదుళ్లలోని పరావరిపోయి పరిశుభ్రపరచగలిగిన అమృతాంజన మైన దినుకులనేక విందు
చేర్చబడినవి. ఇందు చేరిన యితన నూనెలు, మూతిలలు నీ వెండుకలను, తుమ్మెద
తెక్కలవలె, నిగనిగలాడుచు, పట్టుపంచెవలె శుభంపట్టు చేయగలవు. 50,000
పందిరి పైగా దీని నువయోగించి దీని శ్రేష్టత్యమును గ్రహించి ప్రశంసాపత్రము
కొనగల యున్నాడు. దీనిని వింధివది మనోకటి తేదని పాగడొందిన కామినీయా ఆయిలు
సీసా రు 1-0-0 తపాలచార్జీ 0-5-0 8 సీసాల ఖరీదు రు. 2-10-0 లు తపాలు చార్జీ 0-12-0.

నమూనాను వాడి చూడుడు.

ను వా న న ద్రవ్య ము ల కు రా జు

ఓటో దిల్ బహారు (రిజిస్టర్డ్)

అతివైభవము, ఎందుకు నదికావలసియు నగు అనేక సువాసన ద్రవ్యములు చూచు
నంగలగలవు. ఓటో దిల్ బహారు మరీకిగాకుండ దీనియొక్క శ్రేష్టత్యమును, మంచి సువాస
నను అభ్యుదయించు తీరవు. నుల్లె మున్నగు అత్యంత శుభ్రముగను తీసివోడు.
కామినీయా తలనూనె వలె.

1 కొత్త ఓటో దిల్ బహారు	రు. 2-0-0
1/2 " "	" 1-4-0
1 డ్రాము " "	" 0-12-0

నమూనా సీసా 0-2-0 రెండవాల పోస్టు చీట్లు పంపిన పరిపాటున

వాసనకార్డులు. డబ్బా 0-10-0 తపాలా ఖర్చు ప్రత్యేకము

పోలు పడెట్టు—అండ్ ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

285, జమ్మామసీదు మార్కెటు, బొంబాయి. నం 2.

126

WANTED. 3907

Candidates for Telegraphy and Station Master's Courses. Railway Fare Granted Suitable Boarding and Lodging arrangements. Prospectus on 2 annas Stamp.— Presidency Telegraph College, Royapetah P.O.

WANTED. 401

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars on 2 anna stamp. Apply to :—Central Telegraph School, Nai Sarak, Delhi

1204 5 అభ్యుదయము

శ్రీ ముక్త్యాల సంస్థానమున 800 పురుషులు కేయల
నది. బహుమూత్రము, వేడి, దగ్గు, క్షయ, వీలును బొగ్గులును,
కళమును తగ్గించును. ఉపయోగించు విధము ముందుతో పంప
బడును. అనేకులు వాడి మెచ్చినారు. కేబులును ఉచితము
2126 ఆర్డరనాయకులకాల, ముక్త్యాల, కృష్ణా.

ఆయుర్వేదావధ రత్నాకరము

చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6

ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి నం. 2. భవ్య సకాశిక రు. 1.
(2046) డాక్టర్ శ్రీనివాసాచార్యుల వారి వారి

మదనకామేశ్వరశాస్త్రము

బలహీనులపాటికి కల్పవృక్షము—మహామహా నిక్కాళక,
విస్మయ, కుక్కనవ్వు, అతిమృత్యును తొలగించువాటిని మారించి
మంచి బలమును, నీర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతానమును
గలిగించును. 2 డబ్బీలు చాలవు. 20 తులముల డబ్బీ రు 1-4-0
పాలకుగంధి శ్రేష్టము—రక్తవృద్ధి శ్రేష్టమునది.
పనామేగము, మేహాహారము, ముక్త్యాలము, ముక్త్యాలము
కీళ్లకొప్పలు, మొదలగువాటిని వారించును. 4 డబ్బీలు చాలవు.
20 తుల డబ్బీ రు. 1-4-0 వి. పి ఖర్చులు కేర. 2051
ఓ.ఓ.పి. అండు కో, ఆశ్రమస్థానమున ముద్రించినది: నెల్లూరు బెల్లా

గాంధీ దైవజుడు

భవిష్యత్తున గురించి 5 ప్రశ్నలకు బదులు వాయించుటకు 1-0-0, ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 అవును. ప్రశ్న (చాయ) కాలమును తెలుపవలెను. సర్వకార్యములయందును జయము పొందుటకు "జయవశీకరణి" తాయతి 1 కి. రు. 2-0-0. వి. పి. ఖర్చులు. 0-4-0. 2598

శాస్త్రోక్తమైన జ్యోతిషం

భవిష్యత్తును గురించి 6 ప్రశ్నలకు బదులు వాయించుటకు రూ. 1-0-0 ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 సంవత్సర ఫలము వాయించుటకు రు. 5-0-0. వి. పి. ఖర్చులు వేరు. ప్రశ్న వాయించుటకు తెలుపవలయును. సర్వకార్యములందు జయము నొసగు శ్రీ గుర్రామ్యార్థకవచము రు. 2-0-0. శ్రీ శివగుర్రామ్యార్థకవచము. 2598

ఇంద్రజాలమ హేంద్రజాలము

ఈ గ్రంథములో జర్మనీగారడీ, హాస్టానియము, ఆంగ్ల ఇంద్ర జాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, చీట్ల కేక, తపాహాలు, వినోదవిద్యలు, మనస్సుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, తీవములో సమాధి యగుట, శరీరములేని తలచేత మాట్లాడించుట, గాలిలో మనస్సుని నిలుపుట మొదలగు విచిత్రములున్నవి. దీనిచే మేజిక్ చేయగలరు. వెల రూ. 4 చతురత్కార గణితము:— (టెప్టెబుక్ కమిటి వారిచే అప్రాపు కాబడినది.) ఇందులో విచిత్ర, వినోద, మనో గణితములు, సమస్యలు, చిక్కుప్రశ్నలు, యంత్ర, తపాహాలెక్కలు, గణితావధానము, గలవు. వెల రూ. 1. 12 కి రూ. 9. పి. ఆర్. జవార్దనం వాయించు, ఒంగోలు. (గుంటూరుజిల్లా)

మిక్కిలి కఠినమైనట్టియు చిక్కనట్టి చెవిసంబంధమైన వ్యాధులను త్వరలో కుదుర్చు ఔషధము

ఆయు లేక ఏడుయేండ్లమునుపు నాకుడిచెవిలో నొప్పి యుండెను. నేను దానిని లక్ష్యపెట్టలేదు. అయితే కొంతకాల ముక్రిందటనే ఉన్నట్టుండే నా చెవిబాధ అధికమాయెను. చెవి, అందుకు జేరినభాగములు అమితముగా ఉబ్బెను. అటుతర్వాత కుడిచెవు శిరస్సునందు అంతటను ఈబాధ వ్యాపించెను. బాధ అధికముగానుండుటచే అనేక రాత్రులు నిద్రలేక గడపితిని. తీవ్రమైనజ్వరమువచ్చు నూచనలుకూడ కనపడెను. నాకు సరిగా వినిపడకుండెను. నావ్యాధి కుదురుననునమ్మకము లేకపోయెను. ఇట్టిస్థితిలో కృష్ణాపురనివాసియును, ప్రస్తుతము చెన్నపట్టణము మైలాపూరు, సెన్ థోమునందు లెన్ పెరారియా వీధిలో ఆల్బర్ట్ లాడ్జియందున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యగారి వద్దకు చికిత్సకై తీసికొనిపోవడితిని. పిమ్మట వారిని నావ్యాధిని పూర్తిగా కుదుర్చుగలరా అని అడిగితిని. శ్రద్ధతో ఔషధమిచ్చెదనని చెప్పి పూచీ తా నిదివరకు ఇచ్చియుండలేదనియు ప్రస్తుతముకూడ పూచీనిచ్చుటకు వీలులేదనియు తెలిపిరి. మఱియు నావ్యాధిమిక్కిలిచిక్కనదనియు కుదురుట సంభవమనియు తెలిపిరి. ఇట్లే ప్రకారము ఆంగ్లవైద్యులకూడ తెలిపియుండిరి. కాన వారివద్ద చికిత్సను ప్రారంభించితిని స్వల్పకాలపు అనుభవముచే నా మంచికాలమునకే పండితులవారి వద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని అనుకొంటిని. అప్పుడు నాబాధ హయమైపోయెను. వాపు పూర్తిగా తొలగెను. మామూలు ప్రకారమే చక్కగా వినుటకువీలైనది. 26-2-28 (1) పి. ముత్యాలరాజు, బి. ఏ. లా విద్యార్థి, మద్రాసు,

విషూచి లేక కలరా

(డాక్టరు గుమ్మడిదల మాధవరావుగారు-కాకినాడ.)
జ్ఞో. వివిధ రేవనాభేదై ర్వాయురైవ్యశోపితః
నూచీభిరవగాత్రాణి వివ్యతీతి విషూచికా||

అనగా వాతము మిక్కిలముగ ప్రకోపించుటవలన పలు విధ వేదనాభేదములు కలిగి నూచులతో బాడుచునటుల శరీరమును వేధించునది "విషూచి" యనబడును. దీనిచే మరిడిబాధ్యమనియు, వాంతి భేదియనియు, కలరాయనియు వ్యవహరింతురు. సాధారణముగా మనము తిను ఆహారమును, త్రాగునీరును, పీల్చుగాలియును, ఆపరిశుద్ధమైన యెడల ఆరోగ్యముచేడుననెడి విషయము మనకందరకును విడితేమేగదా? పాగ్బలాచార్యుడు తన గ్రంథరాజములలో నూత్రసానమునందు ప్రత్యక్షమాధ్యాయముననే "దినచర్య" "బుతుచర్య" లను నియమములను వ్రాసియున్నాడు. వీనిని లక్ష్యము చేయక పోవుటచే అజీర్ణము, జ్వరము, అతిసారము, గ్రహణి ఆర్యస్సులు, విషూచి మొదలగు వ్యాధులకు లోనై మనజాలు మరణించుచున్నారు. ముఖ్యముగా మనము త్రాగునీటియందు జంతు, వృక్షసంబంధమైన మలినపదార్థము లుండవచ్చును. ఇట్టి నీటిని శుద్ధిపరచక త్రాగిన వైరోగములు రాకుండునా? అపరిశుద్ధ జలపానముచే గలుగు వ్యాధులలో మిక్కిలి భయంకరమగునదియు, ఏటేటను అనేకులను, బలిగొన ను నదియును, అయినది విషూచియే. మానవశరీరమందలి ప్రాధాన్యభాగు, రసములు, వాంతి విరేచనరూపమున బయలుపడెడిది, క్రమక్రమముగా నీరసంపడేసి, చివరకు బలహీనుడై, అల సటను పొందుచు, స్వృతితప్పి, తుదకు మరణించును.

నిదానము
ఈవ్యాధి ఎట్లు అంతురించుచున్నది? విషూచి వ్యాధిని కల్గించునది ఒక బహునూత్నతరమైన జీవి. ఇది 1/8000వంతు అంగుళము పొడవును, అందులో 1/6 వంతు వెడల్పును గలిగి (1) కామవలెయుండును. ఇది యంత బహునూత్నమును జీవియునుచే మానవశరీరమున కగుపడదు. కాని మైక్రాస్కోప్ అను భూతద్దముల సహాయమువలన చూడవచ్చును. దీనిని పరిశుద్ధజలమునందుంచిన దాని ఆహారము, అందు దోరకమింజేసి వెంటనే మృతి జేందును. ముటికినీటిలో యుంచిన క్రావలీసినంత ఆహారమును తిని అందు ఒకటి రెండై, రెండు వారై, నాలుగు ఎనిమిదియై, యిట్లు లక్షోపలక్షలై వృద్ధిచెంది నీటియందంతటను వ్యాపించును. ఈవిధమున 24 గంటలలో ఒకవిషూచి జీవించుండి (12000000) ఒకకోటి యిరువది లక్షల పురుగులు జనించును. ఇట్టి క్రిములనేక మార్గముల (గాలి, ఆహారము, నీరుగుండా) మానవశరీరములలో ప్రవేశింపగలవు. ఆరోగ్యవంతుని శరీరమున విషూచి జీవులు ప్రవేశించినను వాని నేమియు చేయజాలవు. ఏలయన వాని (జ్వరాగ్నియందు) జ్వరరసమునకు నూత్నజీవులను చంపు సామర్థ్యము గలదు.

ఇట్టి నూత్నజీవులు మన శరీరములోనికి ఆహారాదారముల మూలముగను, త్రాగునీటి పాలు నీళ్లు మొదలగు ద్రవపదార్థముల మూలముగను యింకను ఈక్రిందివిధముగను ప్రవేశించుచున్నవి. 1. ఈగలు దోమలు మూలమునను 2. నూతలలోను చెరువులలోను ప్రవాహములేని చిన్నచిన్నకాల్యలయందును అంట్లు తోముట ముటికి నస్త్రముల నుతుకుట అనేకజంతువుల మల మూత్రములు అందు కలియుచుండుట, 3. ముఖ్యముగా కలరారోగియొక్క వాంతి మలముల విషయపుయి ఆశ్రద్ధవహించి దానిని బహుదూరముగా విసర్జించుటకుండుట వలనను 4. కారీరికముగను, మానసికముగను దౌర్బల్యము నొందుట 5. ఉపవాసములు, రాత్రిజాగరణము (రాత్రులయందు విశేషకాలము మేల్కొనుట) 6. కల్లు సారాయిమొదలగు నివేషగువులను వితిమిరి నేవించుటవలనను 7. మనోనిబ్బరము లేకుండుట 8. అజీర్ణ కరములగు ఆహారసేవ (అనగానిలనయన్నట్టి మాంసము, చేపలు, పాలు, కోడిగుడ్డు) మొదలగునవియును, సరిగపచనముగాక క్రుత్తి వాసనవేయు కాయహారలు, అన్నాదులను భక్షించుట అకాలములయందు తగినవ్యవధి లేకుండగ భుజించుట వలనను 9. తగిన కాలములయందు విరేచనావధములను తీసికొనకుండుట. 10. సంతలు నాటకరంగములు సినిమాహాలులు కాశీకల్లబ్బలు మొదలగు సమాహములలో చాలకాలము గడపుటవలనను ఇంకను అనేకములగు కారణములచే నీ విషూచి బాధ్యము జనుల నావహించును.

పూర్వరూపము
ఉపద్రవములతో గూడియుండు అతిసారమునే విషూచి యందుదు. నీళ్ల విరేచనములు శరీర దౌర్బల్యము యేకకాలముననే జనించి కాళ్లుచేతులు కొంకరచుపోవుట లాగునట్లుండుట గలిగి ముఖవర్ణస్పృహరీ నాభికి పైభాగమున నూచులతో పాడుచుచున్నటుల ఆ వేదన శిరోభాగము మొదలగు లక్షణములు కలరావ్యాధికలుగుటకు ముందు ప్రారంభించును.

రూపము
దీనిని మూడువిధములుగా విభజింపవచ్చును.
(1) ప్రారంభదశ:—(కలరాక్రిములు మానవ శరీరమున ప్రవేశించిన ఒక గంటమొదలు మూడుదినములపర్యంతము) దీనిని కనుగొనుటకష్టము. రోగికి ఒకవిధముగా మాంద్యము) గలవునున్న ఆహారమందిచ్చుచుండదు. మందాగ్ని వాంతివచ్చినట్లుండియు రొకపోవును. దాహము. దేనియందును ఇచ్చుచుండదు. తల దిము. పట్టినట్లు భారముగల్గి నీరసము క్రమముగ ప్రారంభించును.

2. మధ్యమదశ:—[మొదటి మూడవ దినము లగాయకు 24 గంటలు] బియ్యపు కడుగునీళ్లను గంజినిపోలు ద్రవపదార్థము వాంతిరూపముగను, విరేచనముల రూపముగను చిమ్మున గొట్టుముతో చిమ్మునటుల ఎడతెగక బయలుపడెలను ఉబ్బి చిక్కపడును. అత్యధికమగు దిప్పిక, మూత్రబంధనము గల్గును. కావున పొత్తికడుపు ఉబ్బి, బిగినయట్లుండి గట్టుగట్టుమును చు, గుడగుడయనుచు ధ్వనులు పుట్టును. తోడనే నొప్పి, ఆయాసమును గలుగును. కండ్లు సగము మూసినట్లుగాని, పూర్తిగ మూసినట్లుగాని యుంచును. కాళ్లు చేతులు తిమ్మెరలు, కొంకరలుపోవుట, చిత్తము నిలకడలేకుండుట ప్రారంభమైరి. మొదలు 12 గంటలలోగా ప్రాణాపాయకమగు మూడవమార్పు సంభవింతును.

(3) అంత్యదశ:—(12 గంటల మొదలు 36 గంటలు) ఇదియే మిక్కిలి భయంకరమైన తరుణము. దిప్పిక ఎంత తీర్చికొన ప్రయత్నించినను దుర్లభమగును. మూత్రబంధనము గలుగును. నీరసము క్రమక్రమముగా హెచ్చును. నాడి ఎంత నిదానిరచినను అగపడదు. శరీరము, పెదవులు, గోళ్లు, నల్లనిరంగు కలిగి చల్లదనము నొందును. నేత్రములు గుంటలు పడి దేనినీ సరిగ గుర్తింపజాలదు. చెవులు ఘడియలుపడినట్లుండి వివరాకుండును. ముక్కు గంధమును మార్చుకొనజాలదు. మందలనైనను మ్రింగజాలదు. తల నూచుచుండును.

కంతధ్వని హీనమైయుండుటగాని, అసలే మాట్లాడలేక పోవుటగాని సంభవింతును. హస్తపాదాదులవ్రేళ్లు, చర్మము ముడతలుపడి, రంగుమారి వాడిపోవును. కడుపు ఉబ్బిరించును, గుండెయెడలు, ఆయాసము, చల్లనిచేమటను గ్రక్కుటయును సంభవింతును.

కలరాయందు గలుగు రోగోపద్రవములు:—ఈరోగము నకు అంత్యదశయందు ఒకానొకప్పుడు మఱికొన్ని ఉపద్రవములుగూడ యీ భయంకరస్వరూపదారియైన యీమరిడిబాధ్యమునకు చేదోడువాదోడగుట గూడ సంభవింతును. ఇట్టితరి ఆరోగి శీఘ్రకాలములో మృత్యువాతపడుట తప్పదు.

నిద్రాభంగము, ఏపదార్థమునందును ఇచ్చలేకుండుట, వణకు మూత్రపతిబంధము అనునవి దారుణోపద్రవములు. ఊపి, తిట్టులు, మెదడు, మూత్రోత్సము మొదలగునవన్నియుగానిగి కొన్నిగానిచెడి తత్సంబంధములగు వ్యాధులనుకలిగించి, కాలపాతమువలె చుట్టుకొని చివరకు ఎక్కిళ్లు, మగతకలిగి క్రమముగా చంపివేయును. ఈ పరిస్థితులు ఆవహించినపుడు కాలపరిమితి ఇంతయుని చెప్పజాలము. వారివారి శరీరదౌర్బల్యమును బట్టి యుండును. కొందరు 9 మొదలు 4 లంటలలోగానే మరణించుచున్నారు.

ఉపశయము
వాంతులు విరేచనములయొక్క సంఖ్య క్రమక్రమముగ తగ్గును. మఱియు వెనుకటివలె గాక ఆలస్యముగను కొంచెము కొంచెముగను అగును. విరేచనము రంగుమారి ఆరోగ్యలక్షణముగ పసుపుపచ్చని రంగుగల్గి గట్టిపడుట ప్రారంభించును. శరీరమున వలసినంత ఉష్ణము (98.4 డిగ్రీల వేడిమి) యుండును. మూత్రము బాధలేకుండవచ్చును. ఆహారమందిచ్చగలిగి రోగవిముక్తలక్షణములను కనబరచును.

చికిత్సకు సాధ్యమైనట్టి విషూచిలక్షణము
వాంతి విరేచనములు తరుచుపడెటకుండుట, శరీరమున వేడిమి వలసినంతయుండుట, చిరాకులేక రోగి విశ్రాంతి తీసికొనుచుండుట, ఆయాసము లేకుండ ఊపిరి పీల్చుకొనుచుండుట, రోగి ముఖ్యముగా అద్దెర్యమును జేదకుండుట, వైన ఉదహరించిన రోగోపద్రవములు ఎవ్వియును ఉండకుండుటవలన ఆరోగము తప్పక నివర్తించును.

వర్తకు లందరిచే విక్రయించ బడుచున్నది.
ఆతంకనిగ్రహ మూత్రలు.
ప్రసంగమం దంతటను ప్రసిద్ధిబడెననది. మొదమలంపట, ములబ్బకము, మానసిక, కారీరబలహీనత మొదలగునవి దీనిచే పటాపంచలగును. 32 మాత్రలగుల బుడ్డి 1 కి ధర రు. 1-0-0 ఇశాం!
కామశాస్త్ర ఇశాం!!
219 ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి,
26. బాజీరి, మద్రాసు. లేక మెయికోడ్ కాకినాడ.

అసాధ్యవిషాచీ లక్షణములు

అసాధ్యముగా తెల్లవారుసమయమున ఈ వ్యాధి అంకురించి త్వరలో నీరసము మగత కలిగి శూల అతివమనములు విశేషము ప్రారంభమై కడుపు ఉబ్బరము దాహము తాపము మూత్రబంధము మొదలగు ఉపద్రవములు బుడిచిన ఆరోగి నిస్సంశయముగ మృతి కలుగును. గర్భిణీ స్త్రీకిగాని మధ్యపానాభ్యాసము గలవానికిగాని, నల్లమందు నేవించువానికిగాని, పసిబిడ్డలు, వృద్ధులు, బలహీనులు, మలేరియా జ్వరములన పీడితులగువారు ఈ విషాచిరోగమునకు లోబడిన నివర్తించుట అరుదని తెలిసికొనవలయును. గర్భిణీ స్త్రీలకు కలరావచ్చిన "గర్భము" విచ్చిన్నమగును. రక్తభేది, జ్వరతీవ్రత, నిద్రలేమి, మూత్రబంధము, ప్రలాపకసంధి, నాలుక దంతములు గోర్లు పెదవులు నల్లనగుట, శరీరమునకుట, చండలస్పృశి, వికారపుమాపు మొదలగు లక్షణములతో గూడిన విషాచిరోగము అసాధ్యమని అన్ని వైద్యశాస్త్రములును తెలుపుచున్నవి. రోగి స్వస్థి తెలియని స్థితిలో వెల్లకిలపగండి, కాళ్లను ఒకదానిమీద నొకటియుంచుకొనిన (Cross legged decubitus) త్వరలోనే మృతినొందునని కొందరు అనుభవాలు చెప్పెదరు.

సంప్రాప్తి

కలరారోగమునకు వాడదగు ఔషధములు:—

- (1) ప్రారంభదశయందు:— కర్పూరాదివటి; శంఖవటి; కస్తూరిమాత్రలు; గంగాధరచూర్ణము మొదలగునవి.
(2) మధ్యమదశయందు:— కర్పూరాద్యరిష్టా; కటజారిష్టా; అహిశేనాసవము; లోకనాధరసము; అగ్నిముఖరసము మొదలగునవి.
(3) అంత్యదశయందు ముస్తకాదివటి మృతసంజీవనీరసము క్రవ్యాదిరసము సమీరగజకేసరి అగ్నిమహారసము చింతామణిరసము మొదలగునవి.
నవ్యములు:— 1. నైవలనమును నీటితో నూరి గుంటకలగరకపపసతో కలిపి ముక్కులో పిండవలయును. 2. చింతామణిరసములో త్రికటుకములు (శొంఠి పిప్పలి మిరియాలు) నైవలనలవలయు కలిపి ముక్కులో పిండవలయును త్రికటుకములను నూరి కల్పముచేసి ఉష్ణోదకముతో పానముచేసిన అగ్నిదీపము గల్గును.
అంజనములు:— త్రికటుకములు గానుగవిత్తులు పసుపు వీనిని నూడిఫలరసముతో నూరి నేత్రములకు అంజనము చేయవచ్చును.

ఆరోగ్యవిధుల ననుసరించు పద్ధతి (Hygienic and accessory methods of Treatment:—)

రోగిని పరిశుభ్రమైన పొడిబట్టలపరచిన మంచముమీదగాని బల్లమీదగానిపరుండబెట్టవలెను. నిత్యమును వానిదుస్తులతోను నీటియందు ఉడకబెట్టితిడి లేకుండ బాగుగ ఆగినతరువాత వాడనవచ్చును. పరిశుభ్రవాస్తవ్యులు వెలుతురు బాగుగాతగులనటుల కిటికీలను తెరచియుంచవలెను ఈగలు దోమలు చీమలు మొదలగునవి చేరకుండ లోపక నీటితో అప్రదేశము కడుగుచుండవలెను. సాంబాళి వడ్డిపాల్ గంకము ఊక మొదలగువానిని అచ్చట పొగవేయుచుండవలెను వరుసవిశేషవాదలను వానిమంచముమీదినుండియే విసర్జించునటుల తగుపర్పాటులు చేయవలయును. లేనియెడల నీరసముపాచ్చి త్వరలో ధాతుక్షీణత గలుగును. కలరా రోగి కన్నడును ఘనపదార్థములను భుజించుట కీయరాదు. అట్టిచ్చిన, మృత్యుదేవతను ఆహ్వానించుటయే యగును. ద్రవపదార్థములన్నియు కాచి, వడబోసి, చల్లార్చి యియవలయును. రోగి దాహముని సంతృప్తిపరచు యివ్వవచ్చును. కాళ్లచేతులు తిమ్మెరలు కొంకరలుపోవుట ప్రారంభించిన టర్నెక్ టైక్, యాకలిప్టస్ నారాయణ అను తెలపలను రాయవలయును. రోగి నిద్రపోవుచున్నయెడల మందునకైనను ఎన్నడు లేవరాదు.
మొదటి హారముగా:— మంచుగడ్డగాని, కొబ్బరికాయ లోని జలముగాని, కేవలము కరిశుభ్రమైన జలముగాని, వలచని మజ్జిగనీటిగాని యివ్వవచ్చును. మఱియు తేలికయును బార్లీగంజలో నిమ్మరండ్లరసము స్వల్పముగా నీండి ఉప్పుగలిపి ఈయవచ్చును. దీనినైనను 2, 3 చంచాలు 2, 3 గంటలకొకసారి యిచ్చుచుండవలెను. దీనినేవలన కక్రొలిక్షణము లేమియు కాన్పించకుండున క్రమేణ మెచ్చుచేయవచ్చును. విరుగుపాలనుగాని, పలచని పాలనుగాని బార్లీగంజలోగాని, సగ్గలియ్యపుకావలోగాని కలిపియివ్వవచ్చును. బాగుగా ఆకలి కలిగి, రోగముత్రా రిగా పోయినదని తెలిసినప్పుడు, సన్న బియ్యము నేయించి దానితో నండిన అన్నమును యివ్వవచ్చును.

Advertisement for BEST & Co., Ltd. featuring a logo with 'FIRE RESISTANT' and 'WEATHER PROOF' text. Below the logo, it says 'REGISTERED TRADE MARK'. The main text in Telugu reads: 'అస్సెస్టెన్ సీ మెంటు దళములు మరియు కారు గేటెడ్ పీట్లు, పెంకులు'. It also mentions 'మిక్సిలి మేలైన అస్సెస్టెన్, బ్రిటిష్ పోర్టులాండు సీ మెంటు మొదలగువాటినుండి ఇంగ్లాండునందు తయారు చేయబడినది.' and 'చెన్నరాజధానికి పంపకదారులు.' The company name 'BEST & Co., Ltd.' and address 'P. O. Box 63. MADRAS.' are prominently displayed.

- విషాచిరోగి కిచ్చుటకు తగినఆహారము
పథ్యము:— రోగము ప్రబలముగ నున్నప్పుడు రోగిచేలంఘనముచేయించవలెను రోగముచేతమాత్రముకనికరముజూపరాదు. "లంఘనం పరమాపధం" అని ఆయుర్వేదశిఖామణులు పలుకుచుంటుంటుంది. దగ్ధమున్నది. రోగివిముక్తతలక్షణములు కన్పించగానే ఆకలివుట్టును. ఆరోగ్యాట్ బిస్కట్లుయియ్యవచ్చును సన్నసాత బియ్యము నేయించి దానిమండమును ఇయ్యవలెను. క్రమేణ అన్నము పెట్టవచ్చును. పొట్లకాయ, అరటికాయ, మకాయ, నక్కదోసకాయ, కాకరకాయ, అరటిఫలము, గొలుగకూర, చక్రవర్తి కూర, లేతచుల్లంగిగడ్డలు, వెల్లుల్లి పండివనమ్మడికాయ మొదలగు గూరలున్నూ; ఆల్మ, పులిచింత, ఉసిరికాయ (నల్లికాయ) దానిమ్మ, నిమ్మపండు, మాడిఫలము మొదలగుఫలములన్నూ; పర్పాటకము, లేసె, వెన్న, నెయ్యి, యవలు, ఇంగువ, మజ్జిగ, లవణము, తాంబూలము, నామ, మియములు, కాచిననీరు వీటినినేవించవచ్చును. మఱియు దీపనలఘుకరకాకాడికములు, పెపల పాత సన్న బియ్యము, పేలాలమండము, మాంసములలో జింక, నెయిలి కుండేలు, లావుకపిటి, సన్న బాతిమత్స్యములును మొదలగునవి బాగుగాపడనముచేసి నతరువాత ఉపయోగించవచ్చును.
అపథ్యము:— రోగము బాగుగా కుదురునరకు బలిహారములు, నెయ్యి, పిండివంటలు, వేపుడుపదార్థములు, పచ్చిదూలు, అమితాహారము, శింషిధాన్యము, మత్స్యమాంసములు, బచ్చలికూర, పెనగలు మొదలగు కడుపుబుట్టించేడి పదార్థములను నేవించరాదు. మఱియు విశేషవాద ధములను తీసుకొనుట, రక్తప్రాసము, రేచన, మూత్ర, అపానవాతముల బంధించుట కూడదు. చన్నీటి స్నానము, స్త్రీసంభోగము, వ్యాఘామము, ఇరుగుపొరుగునగాని, తన ఇంటనేగాని కలరావ్యాధిగ్రస్తుడుండినయెడల తాను వానినిచూచి భయబడి దిగులుపడరాదు. భయపడటవలన అజీర్ణము, విషాచీ కలుగును, గావున అట్టివాడు బాగుయ్యవలె మెలగుట అత్యవసరము.
ఈకలరావ్యాధి రాకుండ కాపాడుకొనుట కీక్రిందివిధముల నిజ్ఞుచున్నాము.
- 1. రోగి క మనోదోర్బల్యముల బెంపరాదు. తక్కి మించిన పనులు చేయుటవలన మిక్కిలి శ్రమపడి అలసిపోవుట. అందువలన ఆయాపముగలగును. రాత్రిబాగరము (సినిమాలు) సర్క్సులు, నాటకములు, హరికథలు, రాత్రిప్రయాణములు మొదలగువానియందు వ్యాఘాహములోనుండి నిద్రను తగినంత నేవించకుండుట) అధిక వ్యాయామము అతివసము మొదలగు (అతి సర్వత్ర వ్యయేత్) వానిని వినువలయును.
2. ఆరోగ్యవ్యాధులను గ మనించుచుండవలెను. ప్రతిదినము ప్రాతఃకాలమున నిదురనుండిలేచి మలముత్రాది విసర్జనచేసి, దంతధానవాది కృత్యములు నెరవేర్చుకొని స్నాన మాచరించి నారివారి మకముల ప్రకారము దైవారాధనములను జరిగించి భోజనము మితముగాతినుచుండవలెను. పరిశుభ్రమగు, తెల్లనిబట్టలనే ధరించుచుండవలెను. ఈవిషయములు తెలుసుకొన గోరువారు "సుశ్రుత" నూత్రసాధనములో ప్రథమ ద్విత్విత్య తృత్విత్యధ్యాయములు చదువవలయును. ఎల్లప్పుడును తన ఉనికిని కాపాడుకొనవలయును.
3. ఈగలు, దోమలు, ఇతరక్రిములు మొదలగు హానికరమును వానిని రాకుండ తగుపర్పాటులు చేసికొనవలయును. ఈక్రిమిటికములవలనవే విషాచి ప్రభు గులు మన ఆహారములలోనికి వచ్చుచున్నవని యిదివరలో తెలియచేసియు యుంటిమి గావున, మన ఆహారములపై ఇది వాజ్మండ తగు నట్లు శ్రద్ధవహించవలెను. అట్లు వాలినయెడల వే రాలోచనలు చేయక దానిని మారముగా విసర్జించుటలో నేమియు సంతోచింపరాదు.
4. చెడుపదార్థమును వర్జించవలెను. బజారునుండి యెట్టి తినుబండారములను కొనినీతరాదు. ఏలయన వానిపై యాగలు మొదలగు పురుగులు వ్రాలుచుంటుంటును మనము నిత్యమును, చూచుచునే యుంటిమి. పడనము కానట్టియు, చల్లారి, టెరునెక్కి, వాసనవేయునట్టి అన్నాదులను తినరాదు. సరియగువేళలయందు మితాహారము (పాలుగు భాగములలో 2 భాగములు అన్నము, 1 భాగము నీరు, మిగిలిన భాగం గాలికొరకు వెలితిగా యుండునటులు) బాగుగా నమిలి తినవలయును.

వ్యాధిస్తులకు సప్తక్యమును ఏర్పడుచుండి.

మనకుంటుంటుంటే ఒకరిగాని లేక వేరే ఎవరికిగాని నొప్పి వచ్చినట్లయితే వానికి తగిన సప్తక్యములను మనము సహాయము చేయవలెను.

పురుషుడుగాని, బాల్యముగాని లేక బిడ్డకుగాని, తల్లికిగాని లేక తండ్రికిగాని, ఆన్లు దమ్ములకుగాని, లేక అప్ప చెల్లెలకుగాని, లేక స్నేహితులకుగాని, నొప్పి కలిగినట్లయితే వాల్లకు ఒకరు, ఒకరు సహాయము చేయవలసినదిగావున్నది. వాల్లకు నొప్పివచ్చినట్లయితే, రాలింసన్ బార్ లీని గంజిగాని లేక అతిక్ నిల్గగాని కాచియిచ్చితే అధిన ఆనకూలమవును; శీగ్రములో బలముకలుగును; శీగ్రములో జీర్ణమవును; ఆరోగ్యముగావుండును, దాహముతీరును, రాలింసన్ బార్ లీని కాచబడిన గంజిని, లేక బార్ లీ నిల్గును, త్రాగుటకు రుచిగావుండును; వ్యాధిస్తులకు తగిన ఆహారమవును. జ్వరముగావుండి వాంటి ఏర్పడినట్లయితే బార్ లీ గంజిగాని, లేక నిల్గుగాని వాంటిలో కాకుండా కడుపులోనే నిలిచివుండును.

మీరు బార్ లీ నియున్నప్పుడు రాలింసన్ బార్ లీని తీయండి. చెత్తలు కలిపివుండు సాదారణ బార్ లీను చూచుటకు కంటికి పగులుగావుండుటకు చాఫ్ పాడికలిపిన బార్ లీని తీయవద్దండి. ఎవ్వడున్ను రాలింసన్ బార్ లీని తీయండి. అది చేతితో తాకక చేయుచుండి.

ROBINSON'S PATENT BARLEY

రా బిం సన్ బార్ లీ ని తీ యుం డి.

5. ఎల్లప్పుడును బాగుగా కాచబడి విడబోయబడి చల్లార్చబడిన ఉదకమునే పానమునకు యోగ్యముగా తెలుసుకొనవలయును. పటిక, ఇండుపకాయలు, నాన మొదలగువాటిచే కుభ్రపరచిన జలమునే కావలయును. వడబోసి నంతమాత్రమున జలము కుభ్రమైనదని తలచరాదు.

6. కలరా రోగియొక్క వాంటి మలమును వెంటనే రంపపు పొట్టు, డోక్, పాతనట్టలు, మొదలగు వాటిలో తగుల జేయవలయును. మఱియు క్రొత్తనున్నపు నీటినిగాని, ఫ్లినెల్ ఆను మిషన్ నీళ్లనుగాని బల్లి గ్రామమునకు అవల లోతుగా గోతిగిడిసి పాతి పెట్టవలయును. ఇందువలన ఈగలు, మొదలగు క్రిములు నానిమిద వ్రాలబాలవు. ఈ విషయమునే సామాన్యముగా మనమందరము అక్రమ చేయుచున్నాము.

7. కలరావ్యాధిగ్రస్తుని కుపచారము చేయుటకు గాని, మౌలికవైద్యము గాని వెళ్లవలసినయెడల కడుపు వెలితిగా యుండుకొని గాని అమిశ్రముగ భుజించిగాని వెళ్లరాదు. రోగికి ఉపచారము చేయునపుడు ముందు ఆహారమును తినరాదు. ముఖ్యముగా (Nursing mothers) తమశిశువులకు పాలనను అసమయమున యియ్యరాదనవిషయమును గమనించవలెను. అచ్చట పని పూర్తియైనతరువాత లోషములతో నీరు గూడ వారి దుస్తులను కుభ్రపరచి స్నానము చేసి తరుపరి మిగత పనులలో పాల్గొనవలయును.

8. ఈవ్యాధి వచ్చిన పిదప నివారించుకొను మార్గముల బెతుకుకొనుటకుంటే ముందే వ్యాధినే రానీయకుండతగిన శ్రద్ధ పూనుటెంతయు ముఖ్యము. కలరావ్యాధి సోకినదనుట తోడనే ఏమేమియో అంగ్లేయావధముల వాడుటకై ప్రయత్నించుటగాని ఆమోఘమగునట్టియు స్వల్పగత గల్గినట్టియు దెలియనుండునట్టియు ఆశుర్యదోషము లుండి వానిని మనుషా భుషణముగొనకుండుటెంతయు రోయనీయును. విద్యాబంధులు పల్లెటూళ్లలో విధి యగుగూడదను; పతనమంది

రములందును పదిమంది యూరివారినిచేర్చి యిట్టి విషయములను అవసరమువచ్చినప్పుడెల్ల చదివి వినిపించినచో కొంతవర కుపయోగకరముగ నుండగలరు. అట్లుచేసినచో పామరుల ననేకుల దారుణ మరణములనుండి తప్పించినవారగుదురు. ముఖ్యముగా నాలవల్లెలు, నానాదుర్గంధమలినఘోషములగు గూడెముల సంకల్పములు మొదలగు స్థలముల వక్రలగు విద్యావంతులు యిట్టి విషయముల నుపన్యసించవలెను. మ్యూజిక్ లాంతర్ల సహాయము చే వారికి బోధించుటయు మంచిది. పహాపకారపాఠీయులను జీవదాస్య విమోచకులును, ఆయుర్వేదాభిమానులును అగు శ్రీయు, పురుషులును ఇట్టి మహాత్కార్యముల కుద్యమించిన ఎల్లరు ధన్యులగుదురు.

పెరంబూర్ అరుంధతీయులు గాంధీమహాత్ముని దర్శించుట

పెరంబూర్ అరుంధతీయపురమునకు 8-9-27 తేది గురువారం ఉదయం 7-10 ఘంటలకు గాంధీమహాత్ముని (క్రిమిటి కస్తూరి బాయిగారును అరుడెంచిరి. ప్రధానమున పి.ఆర్.గోవింద సామిగారు భజన ప్రారంభించి మహాత్ములవారిని పాటముల ముగా ధ్యానించి మహాత్ములకు పాదరక్షలు సమర్పించి మహాత్మునిని శ్రీమతి కస్తూరి బాయిగారిని ఖడ్గర్ మాలా లంకృతులు గావించిరి. తరువాత మహాత్ముడు ఘంట ప్రార్థన ఉపన్యసించి అరుంధతీయులకెల్లరుకు ఆశీర్వాదము లర్పించిరి. జను ధ్యులలో సభ జరిగెను. జేకోధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులువారి దయవలన మహాత్ముడు మా అరుంధతీయ పురమునకు అరుడెంచిరి.

(విలేఖరి)

అమృతనగరము సెప్టెంబరు 30:— బాబాగర్జును సింగ్ గారింత్రడి 110 ఏండ్లవయసులో మృతిచేసిరి. (ప్రీ ప్రెసు)

కావలి

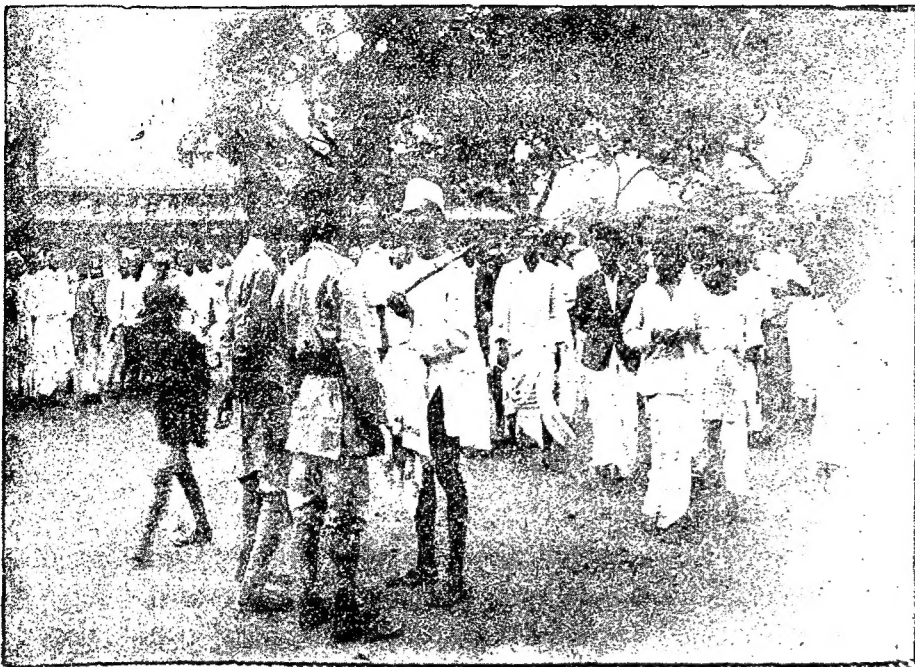
(ఒకవిలేఖరి)

కావలి, సెప్టెంబరు 30:—ఆంధ్ర కళావంతుల సంఘసభ్యుడగు శ్రీ ముతత చెరుకూర నరసింహంగారు ఈ పట్టణమునకు విచ్చేసి దేవదాసీలను దేవాలయములలోనుంచి తొలగించువిషయమై ద్వార ముత్తులక్ష్మీఅమ్మగారు చెన్నపురి కాననసభలో ప్రవేశింపబెట్టబోవు ధర్మావాయుచట్టపు సవరణవిల్లు విషయమై 28-9-27 తేదిన పురప్రముఖులసభ నొకదానిని గావించిరి. సభకు శ్రీముతత ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్యగారు అధ్యక్షులుగా నెమ్మ కొనబడిరి ప్రధానమున నరసింహంగారు సభయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యములనుగురించి ముచ్చటించిరి. సభలో ఈ దినవ తీర్మానములు గావించబడెను:—

(1) ప్రస్తుతము దేవాలయములలో దేవదాసీచేత నాకరిచేయించుట నీతికి భంగకరమనియు, దేవాలయములకు అపవిత్రములుగా చేయుటకు కారణము లగుదున్నవనియు, ఈ సభవారు అభిప్రాయపడుచూ ఈ నాకరిని దేవాలయములలోనుంచి మాన్పించుటగాను దేవదాసీల యనాములను కోర్టులో కల్పి (enfranchise చేసి) వారు ఆ నాకరిని దేవాలయములలో జరుపవలసిన బాధ్యతలేకుండా ప్రస్తుతము ఎవరి చేర యనాములు జారీఅయివున్నవో వారికే యిప్పించవలసినదిగా ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(2) కోర్టులో కల్పితతర్వాత వచ్చే క్విట్ రెంటును దేవాలయములకు యివ్వవలసినదిగా యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

రంగూను, అక్టోబరు 1:—నిన్న బుధవారమున ఇన్స్పెక్టర్ ను ఏజెంటును అరెస్టుచేసిరి. బర్మావాది కంటెనీవారిని 4 నెల రూపాయలవరకుమోసపుచ్చెనట. (అ.ప్రె.)

నీలు విగ్రహ సత్యాగ్రహము

సత్యాగ్రహిని పోలీసువారు అరెస్టు చేయుట

(వ. రత్న)

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

శ్రీ శ్రీ బొబ్బిలి సంస్థానాధీశుని ఛాయాపటమును బహిర్గత మొనర్చుట

గౌ. రా. బి. సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారి ఉపన్యాసము

శ్రీ పితాపురం మహారాజుగారు ఆధ్వర్యత వహించుట

దెజవాడ, సెప్టెంబరు 30:—ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ ప్రధమ ప్రాధాన్యలయ, కీర్తికేసులు నగు మహారాజా శ్రీ రావు సర్ వెంకటేశ్వరచలపతి రంగారావు బహద్దూర్ జి. సి. వి. యి., సి. బి. యి. (బొబ్బిలి మహారాజు) గారి ఛాయా పటమును దెజవాడ మ్యూజియము భవనము (సెనెటు) నందు నిన్నటి సాయంత్రము 5-30 గంటలకు చన్నపురి కాసనసభా ధ్యక్షులగు గౌ. రా. బి. సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారు బహిర్గత మొనరించిరి. పీఠికాపుర సంస్థానాధీశులు సభ కధ్యక్షత వహించి దివంగతులగు బొబ్బిలిమహారాజుగారి గుణగణములను కీర్తించుచు దీర్ఘపన్యాసమును గావించిరి. పురమందలి ప్రఖ్యాతపాఠ లనేకులు సభ సలకరించిరి.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ వైసుధాన్యలయ శ్రీ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు పితాపురం మహారాజుగారిని సభ కగ్రాసనాధిపతులుగ నుపపాదించిరి.

పితాపురం మహారాజుగారు

సభాధ్యక్షతవహించి ఈ క్రిందివిధమున ఉపన్యసించిరి. “మన విశ్వవిద్యాలయ ప్రధమప్రాధాన్యలయ, పరోపకార ధురీణులు నగు దివంగతులగు బొబ్బిలిమహారాజుగారి చిత్రఫలక మును బహిర్గతమొనరించుటకు నే డిట సమావేశమైనారము. ఈ సందర్భమున నాసంతాప మత్సంతాపమొందుండక తప్పినది గాదు. కొలదిమాసములకుముందీ ఛాయాపట బహిర్గతత్వము మిగులసంతోషదాయకముగ నుండెడిది. కాని విధివిధానము అన్యధాయైనది. కీర్తికేసులు నాకు మానసియులును, ప్రియ తమలగు మిత్రవర్త్యులు. వారి అనుపమాన దయారసబుద్ధి త్సణ త్సణమును నామనమునకు స్ఫురించుచుండును. వారు ప్రపంచానుభవముగలిగిన యాత్మాత్మ కవిజేవనాదత్తులు. వారి వివేకము అచరణయోగ్యమై యుండెను. వారు దాతలందఱగ గణ్యులు. వారి దానధర్మము లనేకములు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు వారిక లక్షరూప్యముల నొసంగిరను విషయము సర్వ జనవిదితమే. యుద్ధరణమునకు వారు విరివిగ ధనసహాయమొనరించి ప్రభుత్వమున కట్టి సందిగస్థితిలో తోడ్పడినజమిందారులలో ప్రథములు. రాజకుమారకళాశాలకు వారు 1½ లక్ష రూప్యము లొసంగిరి. బొబ్బిలి యందు బాలికా పాఠశాలయును, బాలురకు ఉన్నతపాఠశాలనుసాపించిరి. సంస్కృతకళాశాలకు 12½ వేల రూప్యములనొసంగిరి. బొబ్బిలి యందు దొక బీదలతరణాలయమును సంస్థాపించిరి. తెలుగుపరి వత్తునకు రు 10 వేల రూప్యముల నిచ్చిరి. వారు విద్యావిషయములందఱతోత్సాహమును శ్రద్ధను గైకొనుచుండెనుటకు వైవిధ్యములే ప్రబలనిదర్శనములు. జమిందారులుగ వారా దర్శపురుషులై యుండిరి. తమకు బిరుదములు ప్రసాదించబడినపు

డెల్లను తమవైకుంఠము చెమిషనుల నొసంగుచుండిరి. ప్రభుత్వము వారిచే వారు అనేకమార్లు కాసనసభయందు సభ్యులుగ నియమింపబడి ఆసభావర్షలందు అతినైపుణ్యముతో పాల్గొనుచుండిరి. అందును ముఖ్యముగ జమిందారుల హక్కులను గూర్చిన చర్చలందు దెక్కుడు శ్రద్ధగన్వరచుచుండిరి. వారు జమిందారుల సంఘమున కధ్యక్షులై జమిందారుల హక్కులన్ని సందర్శించుచు వారికి సమయానుకూలముగ ఉత్తమముగ సలహా నొసంగుచుండిరి. ఎల్లపుడును వారు తమహృదయమును విప్పిజెప్పెడి వారు గాని వ్యవహారములను సంకుచితము గావించియుండలేదు. పక్షల అగ్రహారగ్రహములకు లక్ష్యపెట్టకయే తమయభిప్రాయముల వెల్లడింపగల స్వాతంత్ర్యశక్తి దైర్ఘ్యము వారియందుండెను. వారు కేవలము పూర్వాచారప్రియులుగారు. పలుమారు వారు ఇంగ్లండు వెళ్లియుండిరి. చెన్నరాజధాని ప్రతినిధిగ వారింగ్లండుకు ప్రభుత్వమువారిచే నంపబడి విక్టోరియా రాజ్జీగారితో సంభాషించుభాగ్యము గలవారైరి. చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకకాఖను నియమింపబడిన భారతీయ సభ్యులందు పితప్రథములు. వారాసంఘముందు సంవత్సరకాలమైనను పనిజేయుజాలక పోయినను వారిఅత్యంత దైర్ఘ్యసాహసములకై మాత్రము యశను నుగడించిరి. వారియందు కాపట్యమును మాటకు తావులేనేలేదు. వారు దివంగతులగుటకు కొన్ని సంవత్సరములకు పూర్వముతాము సింహాసనమును వదిలి కుమారునిసింహాసనాసీనిగ జేసిరి. కాని దురదృష్టవశమున వారుగతించిరి. ప్రస్తుత బొబ్బిలి సంస్థానాధీశులగువారిమనుమలకు సుశీక్షణ యొసంగిరి. ప్రస్తుతరాజుగారు మున్యుందు తమవితామహానివలె చిరతరకీర్తి సాపించుకొందురని ఆశించుచున్నాను. అట్టి చిరస్మరణీయుల ఆత్మకాంతికై మనకుగల గౌరవచిహ్నముగ ఈ ఛాయాపటమును బహిర్గత మొనరించు తెంతయు సమంజసము అని పల్కిరి.

గౌ. రా. బి. సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారు

ప్రసంగించుచు బొబ్బిలిమహారాజుగారు దక్షిణభారత దేశమందలి ప్రాచీనజమిందారీకుటుంబములందొకటి యగు వెంకటగిరి కుటుంబములో జన్మించి బొబ్బిలివారికి దత్తబోయిరని పల్కిరి. వారి పదునెనిమిదవ సంవత్సరమున బొబ్బిలి మహారాజుగారు సింహాసన మధిష్ఠించిరి. వారు తమ సంస్థానము నతి నైపుణ్యముతో పరిపాలించిరి. అనేకులు కలెక్టరులును గవర్నరులుగూడ దక్షిణ భారతవర్షమందలి స్వదేశ సంస్థానములందు బొబ్బిలిసంస్థాన మాదర్శప్రాయముని ప్రశంసించియుండిరి. వారి రైతులచే వారు గాఢముగ ప్రేమింపబడిరి. రైతులవై వారికి గల సానుభూతి అపారము. తమ సంస్థానమందలి ఇరిగేషను విధానముల స్వయముగ పరీక్షించి ఎక్కుడు శ్రద్ధతో విచారించుచుండెడివారు. వారొసరించిన దానధర్మము లిదివరకే

టి. ఎస్. స్వామినాథనుగారు

1927 ఆగస్టు 11. సి. ఎస్. పరీక్షలయందు ప్రధానులుగ నుత్తీర్ణులైరి. వీరు కెలటూ హైస్కూలు ఉపాధ్యాయులగు సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కుమారులు. రామనాధునివానుగారి అల్లుడు. ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీలో ప్రత్యేకమునతతో నుత్తీర్ణులైయుండిరి. ప్రస్తుతము లండనులో నున్నారు. (ప్రె.పి.సర్విసు.)

వివరింపబడినవి. వారి దాతృత్వ గుణమునకు, వారి మహాదారస్వభావమున కవియే కాశ్యతచిహ్నములు. ధనికులగు భూస్వాములు జమిందారులందఱిగక ప్రజాసామాన్యముయొక్క జేసు మందును వా రెక్కడుగ శ్రద్ధ వహించియుండిరి. వారు సంస్థాపించిన వైద్యాలయములు వారు పోషించుచుండిన విద్యాపీఠములు వివిధములగు సంస్థలకు వారొసంగు భూరివిరాళములే అందులకు సాక్షిభూతములు. విశాఖపట్టణ పురమందిర స్థాపనకు కారకులగు మహారాజుగారిని ముఖ్యముగ విశాఖపట్టణవాస్తవ్యులెన్నటికిని మరువజాలరు. చెన్నపురి కాసనసభయందున్నంత కాలము ప్రతివిషయములోను శ్రద్ధతో పాల్గొనుచుండిరి. జమిందారుల విషయమై వారెంతటి శ్రమకైనను సహించి పనిజేయుచుండిరి. చన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకవర్గమందు ప్రధమభారతీయసభ్యుడుగ నియమింపబడుటకు జమిందారులందు ప్రప్రథములు బొబ్బిలిమహారాజుగారు. ఆపదవియందు వారి స్వతంత్రబుద్ధి స్తుతిప్రాతమాయెను. సంస్థానపరిపాలకులుగ వారికి దినలో అభ్యియుండిన యనుభవ మాయోద్యోగనిర్వహణము దుపకరించెను. కార్యనిర్వాహకవర్గమందు వారికిని వారి సోదరసభ్యులకును తీవ్రమగు భేదాభిప్రాయములుండెనను విషయము సర్వజనవిదితమే. వారు ఉద్యోగమునకుగాని, పలుకుబడికిగాని ఆశోభక ఆత్మగౌరవమునకే పాటుబడిరని దీనివలన తెల్లముగాగలదు. నిజముగు భారతీయులై, భారతీయతత్వకాస్త్రముం దకుంతిత విశ్వాసముగలవారై ఉచితవయస్సునందు పరిపాలనాభారమును త్యజించితమకు మారునిపర మొనర్చిరి. వారు గౌరవప్రతిష్ఠలను గలిగియున్నను నిరాడంబరులై యుండిరి. వృధావ్యయమును గావించకున్నను సర్వదా మహాదారస్వభావులును, వితరణగుణోపేతులునై యుండిరి. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయవల్లము తీర్మానింపబడుటకు పూర్వమే లక్షరూప్యములను విరాళముగ నొసంగుటకు తమయభిప్రాయమును దెలిపియుండిరి. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు ప్రధానప్రాధాన్యలయగ అన్ను కొనబడుటకు వారికం తెను ఉత్తము లెవ్వరునులేరు. మరియు నిట్టి పలువిభభేదాభిప్రాయములు ప్రబలియుండుతరుణమున వారిసలహా లేకుండు తెంతయు విచారకరము” అనిపల్కి బొబ్బిలిమహారాజుగారి ఛాయాపటమును బహిర్గతము గావించిరి.

విద్యాకాఖాధికారి గ్రీవుగారు ఆధ్వర్యులకును, గౌ. నరసింహారాజుగారికిని వందనము లర్పించిరి. అంతట సభ ముగింపబడెను.

కాకినాడ మునిసిపలు ఎన్నికలు
కాకినాడ, ఆక్టోబరు 1:—కాకినాడ మునిసిపాలిటీ 21 వ వార్డు ఎన్నికలలో గెలుపొందిన అద్దేపల్లి హరిశ్చంద్రుడు గారికి నగరమునందలి వర్తకులు ఆదివారము సాయంకాలము గొప్పవిందు సగిరి. (తం.వి.వార్త)

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

కార్యస్థానము అనంతపురమునకు మార్పు చేయబడుట

ప్రభుత్వకళాశాల విశ్వవిద్యాలయవరము గావింపవలెను

అనంతపురమునకు కళలయొక్కయు, రాజమహేంద్రవరమునందు శాస్త్రములయొక్కయు కళాశాలలు

ఆంధ్ర సెనెటుసభవారి నిర్ణయములు

సభ డిసెంబరు 5 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను

పండిత నన్యానములు

బెజవాడ, అక్టోబరు 1:—ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ సెనెటుసభ నేటి ఉదయము 8 గంటలకు వైసు చాన్సలరు శ్రీ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారి ఆధ్యక్షతక్రింద సమావేశమయెను. ప్రొచాన్సలరు పితాపురం మహారాజగారును సభ కరుడెంచిరి. విశ్వవిద్యాలయకేంద్రములు, కార్యస్థానముమొదలగు ప్రధానసమస్యలు చర్చింపబడవలసియున్నందున దాదాపు సభ్యులందఱు సభకరుడెంచిరి. కార్యాలయము, కేంద్రముల విషయమై దీర్ఘమును, తీవ్రమునగు చర్చలు జరిగెను.

లోగడదినము సెనెటుసభవారు కమిటీగ సమావేశమై వైసుదాహరించినవిషయములను కొంతవరకు చర్చించిరి. నేడు కమిటీలో నిన్నటిచర్చనే తిరిగి ప్రారంభించిరి.

ఆంధ్ర సెనెటుసభా నిర్ణయములు

సెనెటు కమిటీవారి ఈక్రింది శిఫార్సులు
సెనెటుసభవారిచే ఆమోదింపబడెను.

అనంతపురము కార్యస్థానము

(1) ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయమునకు అనంతపురమును కార్యాలయస్థానముగ జేయుటకు చట్టమును మార్పుజేయవలసినదిగ శిఫార్సు గావింపబడుచున్నది. అనుమానరు 35, ప్రతిపక్షరు 20 మంది.

(2) విశాఖపట్టణముందు వాణిజ్యకళాశాలతో గూడ టెక్నోలాజికల్ కళాశాలను ప్రభుత్వ సహాయముతో విశ్వవిద్యాలయమువారి నిర్వాహకత్వముక్రింద స్థాపింపవలెను. అను॥ 47, ప్రతి॥ తేరు.

(3) ప్రభుత్వసహాయముతో విశ్వవిద్యాలయమువారు తమనిర్వాహకత్వముక్రింద అనంతపురమునకు కళలం దొక విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలయొక్క రాజమహేంద్రవరమునందు శాస్త్రములందు మరియొక కళాశాలయొక్క ఒకేమారు స్థాపింపవలయును. అ॥ 35, ప్ర॥ 10.

(4) చట్టముయొక్క 38 వ శ్లోకము ననుసరించి మూడు కేంద్రములందున్న ప్రభుత్వకళాశాలల నన్నిటిని విశ్వవిద్యాలయముయొక్క వశము జేయుటకై చర్యగైకొనవలెను. అ॥ 35 ప్ర॥ 2.

(5) విశ్వవిద్యాలయ ప్రదేశముందెచ్చట నైనను ఫస్ట్ గ్రేడు కళాశాలను స్థాపించుటకు వీలగునట్లు చట్టమును మార్పుజేయు ప్రయత్నములు గావింపవలసినదిగ సెనెటు సభవారు ప్రభుత్వమునకు శిఫార్సు గావింపబడుచున్నది. అ॥ 28, ప్ర॥ 21.

చర్చ ప్రారంభమునకు పూర్వము వైసుచాన్సలరుగారు మాట్లాడుచు శ్రీలకళాశాలను స్థాపించుట కొకతీర్మానము గలవనియు, ఉపాధ్యాయుల కళాశాలకు ప్రయత్నములు జరుపబడుచున్నవనియు, వాణిజ్యకళాశాలతోబాటు ఈమాటిని గూడ సేటి సభాచర్చనీయాంశములందు జేర్చవలయు నని నూచించిరి. వాణిజ్యకళాశాల విశాఖపట్టణముందును, ఉపాధ్యాయ కళాశాల అనంతపురముందును, శ్రీలకళాశాల నూతనపర్వతలపై రాజమహేంద్రవరమునందు స్థాపింపబడవచ్చుననిరి. శ్రీ కొకా అప్పారావుగారు నిన్నటిదినము వదలివేయబడిన చర్చను తిరిగి నేడు ప్రారంభింపవలెనని ఉపపాదించిరి.

పి.సి. వెంకటపతిరాజుగారు మాట్లాడుచు సెనెటువారు ఉపాధ్యాయ, శ్రీలకళాశాలవిషయము ప్రస్తుత మటుంచి విశ్వవిద్యాలయభివృద్ధికి తమయభిప్రాయముల బెల్లెట్టయుక్తమనిపలికిరి. శ్రీ విన్నా అప్పారావు కె. వి. ఆర్. సామినాయుడుగారుగూడ వైయభిప్రాయమునే బలపరచినందున

బహుసంఖ్యాకుల ఆభిప్రాయము గుర్తముగ ఉపాధ్యాయ, శ్రీలకళాశాలవిషయ మంతటితో వదలివేయబడెను.

పిమ్మట ఈ క్రిందియాంశములపై చర్చ ప్రారంభింపబడెను.

(1) అనంతపురము, రాజమహేంద్రవరము, విశాఖపట్టణములం దేయొక పట్టణమునకుగాని విశ్వవిద్యాలయ కార్యాలయములను బెజవాడనుండి మార్పుజేయవలెను.

(2) కళ, శాస్త్రవిషయములందు విశ్వవిద్యాలయమువారు ప్రస్తుతము ఆనర్గు పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు కోర్సులను స్థాపింపరాదు.

(3) విశ్వవిద్యాలయమువారు తమ స్వంత నిర్వాహకత్వముక్రింద ప్రభుత్వసహాయముతో విశాఖపట్టణముందు సాంకేతిక (టెక్నోలాజికల్) కళాశాలను స్థాపింపవలయును.

(4) ఆ:—విశ్వవిద్యాలయమువారు కార్యాలయస్థానముందు ప్రభుత్వసహాయముతో కళ, శాస్త్రవిషయములందు ఆనర్గు, పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు కోర్సుల సేర్పాటుజేయవలెను.

(4) ఆ:—ప్రభుత్వసహాయముతో అనంతపురమునకు కళలం దొక విశ్వవిద్యాలయకళాశాలయొక్క రాజమహేంద్రవరముందు శాస్త్రములం దొక విశ్వవిద్యాలయకళాశాలయొక్క స్థాపింపవలెను.

(5) విశ్వవిద్యాలయ చట్టముందలి 38 వ శ్లోకము ననుసరించి మూడుకేంద్రములందున్న ప్రభుత్వకళాశాలల నన్నిటిని విశ్వవిద్యాలయనిర్వాహకత్వము వశముక్రిందకి మార్పు జేయుటకై తగుచర్య గైకొనుటకై ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాడు.

(6) ఆ:—ప్రస్తుతమున్న కేంద్రములు గాక బెజవాడ యందు మరియొక కేంద్రము స్థాపింపవలెను.

(ఆ) రాజమహేంద్రవరమునకు బదులుగ బెజవాడను కేంద్రస్థానమును గావింపవలెను.

(7) విశ్వవిద్యాలయ ప్రదేశముం దెచ్చటనైనను ఫస్ట్ గ్రేడు కళాశాల స్థాపించుట కనునతి యొసంగబడవలెను.

“పరిపాలనా జులమ్”

శ్రీ జి. హరిసర్వోత్తమురావుగారు మాట్లాడుచు వైసుచాన్సలరుగారు చర్చపురి కాసనసభాసభ్యులుగనుండి ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయచట్టమును నిర్మించుటకు బాధ్యులైయుండిరినియు, ప్రస్తుతము వైసుచాన్సలరుగ విశ్వవిద్యాలయచట్టమును తమ యిచ్చచచ్చిన తీరంగన, కార్యరూపముందు బెట్టుచున్నారనియు పల్కిరి. వైసుచాన్సలరుగారి వారి సెనెటుగాని పరిపాలనా “జులమ్” చేత చట్టముయొక్క ఉద్దేశమునకు విరుద్ధముగ పనిజేయవలెనని ఎవబునైన గలదా?

వైసుచాన్సలరు:—సెనెటుసభ బెజవాడయందు కేంద్రముండవలెనని తీర్మానించినపిదప వారి తీర్మానము ననుసరించవలసిన బాధ్యత నామెగలరు.

జి. హ. రావుగారు:—ప్రస్తుతము వైసుచాన్సలరుగ సభ కధ్యక్షతవహించియున్న నామిత్రులు రామలింగారెడ్డిగారు సెనెటు సభోద్దేశములను భక్తిశ్రద్ధలతో బలపరచుచున్నందులకు నేను సంతసించుచున్నాను. ఇట్లు భక్తిశ్రద్ధలతో కార్యముల నిర్వహించుచుండిన సెనెటుయొక్కగాని విశ్వవిద్యాలయము యొక్కగాని ఆనుమతి లేకుండగనే ప్రభుత్వమువారితో ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల జరిపి విశ్వవిద్యాలయమున కొక ప్రత్యేక విభాగమును సమకూర్చుటకు వారు కారకులైరి. నామిత్రులు వైసుచాన్సలరుగారు నిమగ్నపటులు, ఉత్సాహపూరితులు, విజ్ఞానయుతులు అని నేనెరుంగుదును. కాని వారు సెనెటుసభవారియెడ తమకుగల బాధ్యతను గమనింపజాలక పోయిరి. చట్టమునందు ప్రధానవిషయములలో

మార్పుజరుగవలెనని వారు తలంచియుండిన సెనెటుకును,సిండికేటువారికిని ఆవిషయమును తెల్పియుండవలసినది. అంతియేగాని విద్యాశాఖవారితోగలసి వ్యవహారముల నడపియుండలేదు. నానాదన విశ్వవిద్యాలయచట్టమును, కాసనసభయందలి రామలింగారెడ్డిగారి యభిప్రాయములే ఆధారములు. చట్టమునందు మూడుకేంద్రములు తలపెట్టబడినవి. చట్టమును యధాప్రకారము అమలులో పెట్టబడిన ఈవిభాగమునుండి తప్పించుకొనజాలము. లేనిచో చట్టమును పూర్ణముగ మార్పుజేయవలెను. నామిత్రులు వైసుచాన్సలరుగారు కాసనసభ్యులైయుండినపు డీధనమువిషయముగుసమస్య వచ్చియుండలేదా? వైసుచాన్సలరుగారు నేనును చట్టమును మార్పుజేయుటకు కుతూహలులమైయున్నాము. కావున త్వరలో కాసనసభవారియెదుట దీనిని ప్రవేశపెట్టి అట్లుగావించిన యుక్తముగ నుండును అనుచు శ్రీ రావుగారికింకను మాట్లాడుచుండిరి.

వై. ఛా:—గౌ॥ సభ్యునికింకను 5 నిమిషముల వ్యవధి నిచ్చుచున్నాను. ఈలోపుగ వారు ముగింతురని నమ్ముచున్నాను.

జి. హ. రావుగారు:—అయిష్టముతో అంగీకరించుచున్నాను.

వై ఛా:—మీరంగీకరించునంతవరకును మీ అయిష్టతను నేను పాటింపజోను. (నవ్వు.)

జి. హ. రావుగారికింకను ప్రసంగించుచు విద్యాశాఖప్రవీణులును, విద్యాశాఖవారును, తదితర ప్రబలశక్తులన్నియును గలసి పరిపాలనా “జులమ్” ను సాగించుచున్నారనియు, దత్తమండలములవారు తమ విద్యాభివృద్ధి కెంతయుభంగము కలుగునని భీతిజెందుటకు కారణములు గలవనియు, కావున తమవత్తమున వోటుజేయవలసినదిగ సభ్యులనెల్లరును కోరిరి.

“బెజవాడ కేంద్రము నూతనముగాదు”

శ్రీ బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డిగారు:—మాట్లాడుచు విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రములు కార్యస్థానముల సమస్య ప్రధానమైనదనియు ఆ సమస్య ముందు నిర్ణయింపబడిన తక్కిన సమస్యలన్నియు వాని యంతట నవియే నిర్ణయింపబడగలవనియు పల్కిరి. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయబిల్లు కాసనసభయందు చర్చింపబడు సమయమును సాక్షిమ విశ్వవిద్యాలయవిధానము ఆంధ్రదేశమును సాధ్యముగావని తలంచి మూడుకేంద్రములు నిర్ధారించిరి. అప్పుడు మూడు కేంద్రముల అభివృద్ధికై మూడింటిపై సనము వెచ్చించుటకు ప్రభుత్వమునకు ధనములేదని చెప్పబడెను. ఆ సమయముందు రాష్ట్రోపములు తిరుగుచచ్చియుండలేదు. ఆశువ్యయపట్టికలం దెల్లపును లోట్లు ఉండియుండెను. ప్రస్తుతమున్న నోప్రభుత్వమువారివద్ద కోట్లకొలది రూప్యములు గలవు. వీనిని విశ్వవిద్యాలయమున విపయోగింపవచ్చును.

శ్రీ కుమార్ గారు:—ప్రభుత్వమువారివద్ద ఎన్ని కోట్ల రూప్యములు గలవో నేను తెలిసికొనవచ్చునా?

బి. రా. రెడ్డిగారు:—కోట్లుగాని కోన్నీ లక్షలైనను గలవు. (నవ్వు) బెజవాడయందు మరియొక కేంద్రమును స్థాపించువిషయము నూతనముగాదు. ఈవిషయము కాసనసభయందు గూడ తేబడినది. కాని బెజవాడనుండి మూడు సభ్యులందు గలభిన్నాభిప్రాయము చేత బెజవాడయందలి కేంద్రము విషయము ఓడింపబడినది. బెజవాడకు కేంద్రము ముమ్మారు రాగలదను ఉద్దేశముతో కార్యాలయమొసంగుటకు తీర్మానింపబడెను. కావున ఈవిషయము నూతనముగ అపోహను పోవోలవలెను. అని పల్కిరి. కాలవ్యవధి ముగియుటచే రెడ్డిగారు తనయువస్వాసమునంతట విరమించిరి.

“ఒకేకేంద్రము సభివృద్ధిచేయుట చట్టమును రద్దు చేయుటగాదు”

శ్రీ గంగన్న పంతులుగారు:—మాట్లాడుచు “మూడు కేంద్రములం దేయొక కేంద్రముగాని అభివృద్ధిజేయ సెంచిన చట్టమును సవరింపవలసిన యవసరమేలేదనియు మూడుకేంద్రముల నొకేతూరి అభివృద్ధిజేయవలయునను నిర్బంధవిధి చట్టమునందు నూచింపబడినందుండలేదనియు, మూడుకేంద్రముల నొకేతూరి అభివృద్ధిజేయుట ప్రభుత్వమువారివిధియై యుండినచో నాలుగుభాషలను వృద్ధిజేయుటయు నిర్బంధావశ్యకమే యగును. కాని ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయప్రదేశమందలి భాషలన్నిటిని ఒకేమారు అభివృద్ధిజేయవలయునను విషయమై తీవ్రముగ నాలోచించినవా రెవ్వరుగాని అట్లు జరుగవలెనని పట్టుబట్టుటకు వెనుకాడెదరు. ఒకభాషనుమాత్రమే అభివృద్ధిజేసినచో చట్టమును రద్దుజేయుటకు సమముగును. అట్లుగాదని అంగీకరింపబడినది

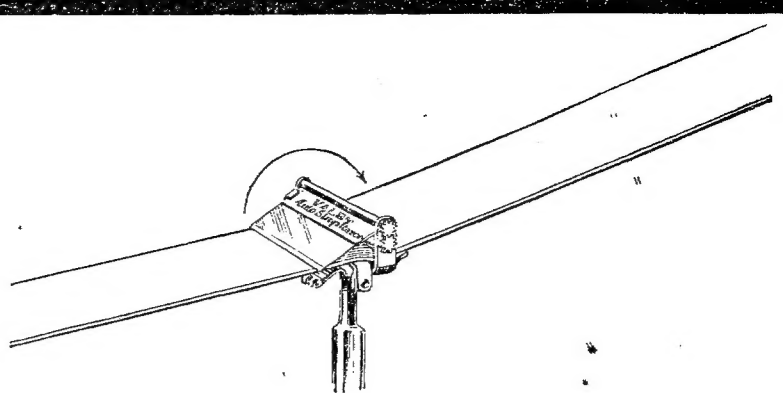
అటులే ఒక కేంద్రమును అభివృద్ధి జేయుటయు చట్టమును రద్దు జేయుటగానేరదు. రాజమహేంద్రవరము, ఉత్తరసర్కారుల మిత్రులను పరిశీలించియు గమనించి కార్యమునకు గడంగుడని కోరుచున్నాను. ఈ వివాదము ప్రారంభమగుటకు పూర్వమే రాజమహేంద్రవర పోరులు ఈ విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమును చాల శ్రద్ధవహించి కృషి సలిపియుండిరి. నేడు వీరు తమంత తాము అనంతపురమునకు త్యాగము జేయుచున్నారు" అని పల్కిరి.

జాన్ స్టన్ గారు:—విశ్వవిద్యాలయమందలి భావికాలపు ఆనర్లు, పోస్టుగ్రాడ్యుయేటుకోర్సుల స్థితి యనునట్టి ప్రధాన సమస్యను నిర్ణయించు అధికారము మనకొసంగుటలో ప్రభుత్వమువారు మనకు గొప్ప గౌరవమును గావించిరి. కాసన సభవారు సైతము చాల క్లిష్టముగ తలచిన సమస్యను మననిర్ణయమునకు వదిలివేయుటలో ప్రభుత్వమువారి యుక్తినిగూడ మనము ప్రశంసింపవచ్చును. ప్రభుత్వమువారి ఉదారబుద్ధికిని, మన యుక్తాయుక్త విజ్ఞానజ్ఞానమందలి విశ్వాసమునకును వారికి కృతజ్ఞులము.

చట్టమును పరిశీలించితిమేని మదరాసుకాసనసభవారు గూడ అందలి లోపములను అంగీకరించిరిని తెలియగలదు. కాని చట్టమును సమయోచితముగ ఆచరణయందు బెట్టుటకై తగిన సవరణలు గావించుటకు సెనేటుసభయందు విశ్వాసమును గలిగి యుండిరి. వివిధ కేంద్రస్థానములవారి వివాదములను తొలగ జేయుటకై మూడు కేంద్రములకు జేందని సురియొక తావున కార్యాలయమును స్థాపించవలయునను మంత్రిగారి సమయోచిత మగు బుద్ధితోలేను ప్రశంసింపక తప్పదు. విశ్వవిద్యాలయ కార్యాలయమును, కేంద్రము, బోధనాశాలలనుండి వేరుజేయుట విద్యా విషయకముగ అనుచితమున కార్యము. వైసుదాన్యులగు గారు చెప్పినట్లు నిర్ణయములో దీపమును వెట్టుకొరలేదు. ఈ విశ్వవిద్యాలయ మీదే జేయుచును, సాన్స్ కును ప్రపంచమునందలి దంతులు తన ప్రఖ్యాతిని వ్యాపింపజేయునట్లు ఒక్కబిరుదును కేంద్రమును స్థాపింప గోరియున్నాము. ఆయుర్దేవు మనమందడుకొని కేంద్రీకరణ సిద్ధాంతమును పరిశీలించవలెను. విద్యాశాఖామత్స్యలు డాక్టరు సుబ్బారాయణుగారి కేంద్రీకరణపద్ధతిని ఆమోదించి ఈ విధానమునలన లాభముగలదని నుడిచిరి. ఉన్నతవిద్య సభ్యునిం చు విద్యార్థుల సంఖ్య ఇంటరుమీడియటు బి. ఏ. లందు 500 మంది గలదు. 500 లనుండి ఆనర్లు పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు కోర్సు లకుగాను నుమారు 200 మంది విద్యార్థులుందురు. అమెరికాదేశమునందలి కళాశాలయందలి నిపుణత్వ సామాన్యము 500 విద్యార్థులు. దానిని మన నుద్దేశించినచో కొన్ని సంవత్సరముల వరకు ఒక్క నిపుణుని విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలకు మాత్రమే మనకు విద్యార్థులు లభింతురు. కావున పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు ఆనర్లు కోర్సుల కొక్క కళాశాలను స్థాపించుటకుమాత్రమే ప్రభుత్వమువారివద్ద ధనముండెనుపుడు ఒక దానికంటె అధికముగ కళాశాలను స్థాపింపవలెనట్లు అమితముగ ధనవ్యయము తప్ప వేరెట్టి ఉపయోగము నుండబోదు.

ఇక ఈ ఒక్క కళాశాల ఎవరు స్థాపింపవలెననునను ప్రశ్న యుదయించును. ఈ కళాశాల విశ్వవిద్యాలయ కార్యాలయ స్థానమందే స్థాపింపవలెననునని నానునది. అందులన వేరేరైన శాఖలందు పనిజేయు ప్రాధాన్యతల సలహా, సహకారమున వైసుదాన్యులగు గౌ. కొమట కవకాశియందును, ఆంధ్రదేశమునకు మధ్యప్రదేశము బెజవాడ, కాసన సభవారు మొదట బెజవాడను సమ్యకించిరి. రాజకీయోద్దేశములచే ప్రేరేపింపబడినపుడు బెజవాడ వదిలివేయబడెను. మన మిచ్చు విద్యానిర్మాణములకు మనసమృత్తుల నొసంగవలయునా లేక రాజకీయ వేత్తలముగ సమ్యకుల నొసంగవలెనా? కార్యాలయమును బెజవాడనుండి అనంతపురమునకు గాని లేక ఉత్తరముగ ఏ రెండు వందల మైళ్లకోగాని మార్చివేసినచో ఆంధ్రదేశమును విద్యావిషయకముగ రెండుభాగములుగ విభజింపవలెనను అందోదేశము తప్పించుకొనుట మనవశము గాదు. సంగజేలేరిజనను మనము అనుసరింపగోరుట లేదుగదా? (నవ్వు, హాస్యము)

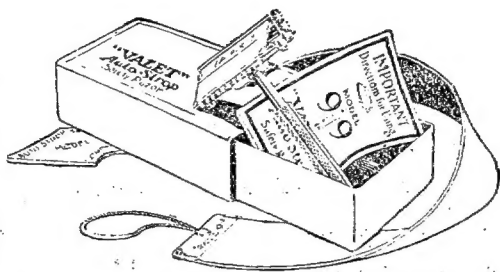
కళ్లు ఒక తావునను, కాస్త్ర విషయములు వేరొక తావునను నేర్పబడవలెనని నూచింపబడినది. వేరేరైన విద్యాశాఖలందలి నిపుణులంద రొకచో నివసించి, ఒక చోట పనిజేయుచుండవలయునని ఇటీవల జరిగిన ప్రపంచవిశ్వవిద్యాలయ కాన్ఫరెన్సులో గొప్ప విద్యాప్రవీణులచే నూచింపబడినది. విశ్వవిద్యాలయ ఉన్నతవిద్యయొక్క విషయము కేంద్రీకరణ సిద్ధాంతముపై సాధారణపడి యుండును. అనంతపురము, రాజమండ్రి, విశాఖపట్టణములందలి ప్రభుత్వమువారి వశమందు కళాశాలలుగలవు. ప్రప్రభుత్వమునందే నాశ్రమ విశ్వవిద్యాలయ విధానమును ఆచరణయందు బెట్టుటలము.

నేస్టి రేజర్లన్నిటిలోను, వదును పెట్టుటకు మెషినుతోకూడ అందులో అమర్చబడినది, "వేలెట్ ఆటోస్టాప్ ఒక్కటియే."

"VALET" Auto Stop Safety Razor

వర్తకులందరి యొద్దను దొరుకును.

నెం. 99 సెట్, రేజర్, బ్లేడు, స్ట్రాప్. మొదలగు ముఖ్యమైన పరికరము లన్నిటిని గల్గియుండును.

రు. 2-12-0

ప్రతిజిల్లా కొక కళాశాల లేక కొన్నిజిల్లాల కొక కళాశాల యుండవలెనను ఆదర్శము నంగీకరించితిమి. పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు ఆనర్లు స్థితియం దీయకమును బడయవచ్చును. ఉన్నత విద్యుల సభ్యునిం చు విద్యార్థులను వేరుచేయరాదు. కలకత్తా లక్కా, పాట్నా లం దీ విధానముయొక్క విషయమును మనము గాంచియున్నాము. బెజవాడ ఆంధ్రదేశమునకు కేంద్రస్థానము. రాజమండ్రి, అనంతపురములందు ప్రభుత్వకళాశాలలే యుండ నిండు. మన విశ్వవిద్యాలయము గావించెడి ఉత్తమకృషిపై మన ప్రతిష్ఠ నిలిచియుండును.

విశ్వవిద్యాలయధికారము క్రింద, ప్రభుత్వధికార మేమాత్రమున లేకుండ ఒక కళాశాలను స్థాపించినచో ఉత్పన్నమగు ఫలితముల బడయగలము అని పల్కిరి. (దీర్ఘమగు వార్తాధ్యానములు)

డి. గురుమూర్తిగారు మాట్లాడుచు పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు ఆనర్లు కోర్సుల నొక కేంద్రముందు స్థాపింపవలయునని ఆకాశము కుసభవారు తీర్మానించినదియు, బెజవాడయందు నాలవకేంద్రమును స్థాపింపవలయునని సెనేటుసభవారు తీర్మానించినందుండిరినియు అందుచే వైసుదాన్యులగు గారును అట్టి ఆభిప్రాయమును గలిగియున్నందులకై తీవ్రముగ విమర్శింపబడిరియు ఈ చట్టమే సర్వకాలములకును శాశ్వతమని తలంపతగదనియు, మూడుకేంద్రముల నభివృద్ధి జేయవిధానము ఆచరణయోగ్యముగాదనియు ప్రభుత్వమునకు తెలుపుట కై యభ్యంతరము లేనదియు వైసుదాన్యులగారి ప్రయత్నముల ననవసరముగ పలువురు పంఠ యించుచున్నారనియు, ఆంధ్రదేశము కొలదికాలములో రెండు భాగములుగ విభజింపబడక తప్పదనియు అందులన రెండు విశ్వవిద్యాలయములు స్థాపింపబడవలెననుననియు, రెండు విశ్వవిద్యాలయములందు పనిజేయుట సాధ్యముకాదు గావున చట్టమునందలి దుర్భాగముననుసరింపవలెనని పల్కిరి.

శ్రీ అయ్యదేవర కాశేవరరావుగారు:—మాట్లాడుచు బెజవాడయందు కేంద్రమును స్థాపింపవలెనని డాక్టరు సుబ్బారాయణును, మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ ప్రతినిధి శ్రీ సత్యమూర్తి, విశ్వవిద్యాలయ వైసుదాన్యుల సర్ ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడు, వెనుకటి విద్యాశాఖమంత్రి సర్ ఏ. పి. పాత్రో మొదలగు ప్రముఖులు ఆభిప్రాయముల వెల్లడించుచుండిరిని పల్కిరి.

కేంద్రమును గావించినచో కళాశాల వెంటనే స్థాపింపబడగలదు. కాసన సభ బెజవాడను కార్యాలయము నొసంగుట కంగీకరించెను. రాజమండ్రి మిత్రులు విద్యా విషయములందు ముందుండచెడివారే. చారిత్రక సుప్రసిద్ధముగ సాంప్రదాయములు గలవారే. కాని వారికి జయము గలుగజాలదని వారికి బాగుగ తెలియును. అందుచే అనంతపుర మిత్రులను బురికొల్పి వారి

తో చేతులుగలుపుచున్నాడు. బెజవాడలోనున్న కార్యాలయమును అనంతపురమున కొసంగుటలో వారు నిజముగ ఉదారస్వభావులే. బెజవాడయందున్న కార్యాలయమును నిలుపుకొనజాచు బెజవాడపౌరులు స్వార్థపరులు. బెజవాడ ఆంధ్రదేశమునకు నట్టనడుమనున్నది. అనంతపురమందు కార్యాలయమును స్థాపించిన ఆంధ్రదేశమందలి ఒక కొననుండి విశ్వవిద్యాలయధికారులు అభిలాషిదేశమునందలి విద్యాశాఖలను నిర్వహించుచుండవలెను. కార్యస్థానమునందే కేంద్రమును స్థాపింపవలసినచో బెజవాడను కేంద్రముగ జేయవలెను. కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాబోర్డులవారును బెజవాడ పురపాలకసంఘమువారును నుమారు 7 లక్షలరూప్యముల నిచ్చుటకు వాగ్దానమొసంగి యున్నారు. ఈ ధనమునందను కొల్పోయెదరా? యని ప్రశ్నించిరి.

శ్రీ టి.వి. శేషగిరిరావు నాయుడుగారు మాట్లాడుచు అనంతపురము ఆరోగ్యవిషయమునందును తదితర పరిశీతులందును విశ్వవిద్యాలయ కార్యాలయము స్థాపింపబడుట కెంతయు తగియున్నదని పల్కిరి.

శ్రీ కోకా అప్పారావుగారును వైయభిప్రాయమునె బలపరచిరి.

శ్రీ విస్నా అప్పారావుగారు:—మాట్లాడుచు ఈ విషయములో తాము చాలసందిగమును స్థితియందున్నామని పల్కిరి. విశ్వవిద్యాలయ పూర్వచరిత్రను సంగ్రహముగ వివరించిరి. బెజవాడను నాలవకేంద్రమును ఒసంగవలయునని శ్రీ లక్కరాజు సుబ్బారావుగారు సెనేటుసభయందు పరిపాదించినపుడు రాజమండ్రికిగాని లేక అనంతపురమునకుగాని ఈ కేంద్రస్థాపనలన హానిగలుగునను అభిప్రాయము లేకుండెను, కాని వైసుదాన్యులగు గారికిని ప్రభుత్వమువారికిని జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములవలన బెజవాడలో కేంద్రము స్థాపించుటలన ఇతిరకేంద్రముల అభివృద్ధియంతయు నిలచిపోవునను విషయము బయల్పడినది. అందుచే తిరిగి ఈ విషయమై పునర్విచారణ గావించవలసిన వచ్చినది. రాజమండ్రినుండి కేంద్రమునుమార్చి బెజవాడకొసంగుటకు సిందికేటువారు తీర్మానముగావించునట్టి అనుదించినది. అట్లు తీర్మానముగావించిన రాజమహేంద్రవరమునకు ఒక శతాబ్దము వరకైనను ఉన్నతవిద్యాసౌకర్యములు లేకుండబోవును. కావున ఏవిధమునైన రాజమహేంద్రవరమున కేంద్రమును నిలుపుటకు సదుపాయ మేదియనునదియే ప్రశ్న. బెజవాడయందు కార్యస్థాన మున్నంతవరకును రాజమహేంద్రవరమందలి కేంద్రమునకు హానిగలదను రాజమండ్రి మిత్రులవాదనయందు మానుపాళ్లు సత్యముగలదు. రాజమహేంద్రవరమునకు సప్తము గలుగుచుండ బెజవాడకేంద్రమునకు నేనెట్లు సమ్యకింపగలను? ఇక కర్తవ్యమేమన కార్యాలయమును

రాజమహేంద్రవరమునకుగాని, ఆనంతపురమునకుగాని గొంపోవలెను. అట్లు గావించిన అచ్చటి ప్రభుత్వకళాశాలలను విశ్వవిద్యాలయమువారి వశము గావించవలసినదిగ ఆందోళనగావించవచ్చును. బెజవాడయందు మిషనరీల కళాశాలలుండినను అవి విశ్వవిద్యాలయమువారి సొత్తుగావాలను. పట్టణద్రులుగాని కళాశాలవిద్యార్థులను గొప్పకాస్త్రాల్ల ఉపన్యాసములనుట కవకాశ ముండవలెను" అని పల్కిరి.

శ్రీ. యస్. వెంకట్రామన్ గారు:- మాట్లాడుచు రాజమహేంద్రవర సభ్యులు బెజవాడయందు కేంద్రమునకు సమ్మతించి, రాజమహేంద్రవరమునందుగూడ కేంద్రమును నిల్పుటకై ఆందోళన గావించియుండవలసినదేగాని ఆనంతపురమువారితోగలసి బెజవాడపై కనిపిస్తున్నారాదనియు (లేదు, లేదనుకేకలు) పరిపాలనా శాకర్వములకై దేశమునకు కేంద్రము గుర్తించుచు కార్యాలయముండవలె ననియు పల్కిరి.

శ్రీ. కుమార్ గారు, మాట్లాడుచు విద్యార్థులందరకు సాకర్వముగనుండలేని ప్రదేశమును నిర్ణయింపవలెను గాని, స్వస్థలాభిమానముతో కార్యాలయ, కేంద్రస్థానముల సమస్యను చర్చింపరాదనియు, మాకు కేంద్రము లభివృద్ధిగావించుటకు తగినధనము లేనపుడు ఏదోయొక కేంద్రమున మాత్రము సర్వాంగ సుందరముగజేయుటకు ప్రయత్నింపవలెననియు, కార్యాలయముండినచోనే కేంద్రముండవలయునని ఎల్ల రంగీకరించిన విషయమే యనియు, బెజవాడ అత్యుత్తమ, కేంద్రస్థితిలందు వలె మొదటిరకపు విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రముగ అభివృద్ధిజేయబడకుండుట కెట్టికారణము లేదనియు, బెజవాడవారు రాజమహేంద్రవరమునది కేంద్రమును అభివృద్ధిజేయుట కడ్డుపెట్టరాదనియు, స్వల్పవిషయములను అతిశయములుగ జేయరాదనియు, ఏది అర్హమగునపుడే అచటనే కేంద్రమును, కార్యస్థానమును స్థాపింపవలె ననిరి.

డాక్టరు ఏ. యల్ నారాయణగారు:- వై సుభాన్యలగు గారు ప్రభుత్వమువారితో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల జరిపియుండినచో సిండికేటువారి తీర్మానము ననుసరించియే వారట్లు గావించియుండిరిని పల్కిరి. కార్యాలయముందు కేంద్రము లేకుండుట సంగతముగావున బెజవాడయందు కేంద్రమునకై వెనుక తీర్మానించితిమి. ప్రభుత్వమువారి నిశ్చయము వై సుభాన్యలగు గారు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములవలన తెలిసినందున ఆయభిప్రాయమును మార్చుకొనవలసి వచ్చినది. కార్యాలయ మేకేంద్రస్థానమునందుండినను ఒకటియే. అతావున నిజమగు విజ్ఞాన మభివృద్ధి జెందుటకు తగిన వాతావరణ ముండవలెను. అప్పుడే వై సుభాన్యలగు చాలినంతపని యుండగలదు. కేంద్రముండెడి తావునకే కార్యాలయమును మార్చుట ఉత్తముని పల్కిరి.

శ్రీ కొంపల్లి కోటిలింగం పంతులుగారు:- మాట్లాడుచు చట్టమునందలి 6 వ శ్లోకము, డి. సబ్ క్లాజా ననుసరించి విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రములందు తప్ప ఇతర చోటులందు విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలల ననుబంధములుగ జేర్చుటకు నిషేధింపబడి యున్నదనియు, సాంకేతిక కళాశాలలనుమాత్ర మట్టి నిషేధము లేదనియు, పొమ్మగ్రామ్యులెటు ఆనర్హులొక్కరులే నేర్పడి కళాశాలలనే నిషేధించుచున్నదనియు కేంద్రములుగాని తావులందు సుమ్మగ్రేడు కళాశాలలను స్థాపించుట కనుమతింపవలసినదిగ తీర్మానమునకు తాము నోటిను నిచ్చియున్నామనియు పల్కిరి. విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలల కేంద్రీకరణమునుగూర్చి ఒక తావుననే జరుగవలసియుండునని నూచింపబడినది. అటులైనచో మరియొక స్థలముందు కేంద్రము స్థాపింపబడుటకు 20 శేక 30 సం॥లు పట్టును. అట్టి సందర్భములలో దేశమునకంతటికిని మధ్యలోనుండు స్థలముందు అట్టి కళాశాలలను స్థాపించుట వాంఛనీయమును, ఆవశ్యకమునుగాదా? అట్టిస్థలము బెజవాడ తప్ప మరొకటిలేదు. నాలవ కేంద్రమునకై ప్రభుత్వమువారు ధనము వెచ్చింప నక్కఱలేకుండగ బెజవాడయందు నాలవకేంద్రమునకు ప్రభుత్వమువారేల సమ్మతించరాదు? కావున బెజవాడయందు నాలవ కేంద్రమును ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించునట్లు చేయుట సాధ్యమని తలంచెదను. అందువలన రాజమహేంద్రవరపు కేంద్రమున కెట్టి హానియు కలుగజాలదు. బెజవాడనుండి కార్యాలయమును తీసివేయుడని కోరెడి నామిత్రులు అందువలన గలిగెడినష్టమును పరికించుటలేదు. గుంటూరు క్రిష్ణజిల్లా బోర్డులవారును, బెజవాడ పురపాలకసంఘమువారును తదితర స్థానికసంఘములును బెజవాడయందు విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానము స్థాపింపబడునను నమ్మకముతోడనే 7 లక్షల రూపాయలకొనసంగుటకు వాగ్దానము గావించియుండిరి.

వై సుభాన్యలగు గారు:- నాకు తెలిసినంతములు చట్టి

మరతుపై విరాళ మొసంగియుండలేదు. ఐనను ఈవిషయమై నిర్ణయించెడివారు సిండికేటువారును, న్యాయవాదులును (నవ్వు).

కొం. కోటిలింగం పంతులుగారు:- కార్యస్థానమును బెజవాడనుండి మార్చివేసినచో విశ్వవిద్యాలయమునకును బెజవాడ గుంటూరు జిల్లాల వారికిని దావాలు జరుగవచ్చును. (నవ్వు).

వై. ఛా:- కార్యస్థాన మెప్పుడున్నను ఆంధ్రదేశముందే యుండుముగాని దేశమును విడచిపోము. గాని మిత్రులు విశ్వవిద్యాలయముపై దావాలు వేయుచుండురని కోరుచున్నాను. (నవ్వు)

డాక్టరు రాయ్ స్ట్రాగారు:- మాట్లాడుచు తాము ప్రభాస్వత్వపరీపాలనగల దేశమునుండి వచ్చుచున్నామనియు, కాసనసభలుగూడ లోపములు జేయుట సాధ్యమేయనియు, వానికెల్ల దాసోహస్యమువారు తాము గారనియు బెజవాడను కేంద్రములలో జేర్చుకుండుట లోకాసనసభవారు గొప్పపాఠాటు గావించిరనియు, ఈ లోపము సవరింపబడునంతవరకు మోక్షములేదనియు, కార్యాలయ స్థాపన విద్యాభివృద్ధిగల ప్రదేశముందు గావించబడవలెను గాని విద్యయందు వెనుకబడిన ప్రదేశములందుండరాదనియు రాజమహేంద్రవరమువలె బందరును పట్టణద్రులసంఖ్యను వృద్ధిజేసెననియు, సెకండరీ విద్యావిషయములలో గుంటూరు కృష్ణజిల్లాలకుమించిన జిల్లాలు లేవనియు, బెజవాడను వదలివేసిన లోపమును ఈ సెనెటువారు సవరించవలెననియు పల్కిరి.

శ్రీ ఏ. కొండప్ప, యస్. రంగారెడ్డి, నుబ్రహ్మణ్యం గారలు కార్యస్థానమును బెజవాడ నుండి ఆనంతపురమునకు మార్చివేయువలయునని మాట్లాడిరి.

అంతట 10-45 గంటలకు చర్చముగింపబడి వేర్వేరువిషయము లొక్కొక్కటిగ వోటుకుపెట్టబడెను.

1 వ యంతము అనగ ఆనంతపురమునకు కార్యస్థానమును మార్చుజేయవలెనను తీర్మానమునకు 35 అనుకూలరు 20 ప్రతికూలరుగ వోటుజేసిరి.

2:- అనుకూలరు ఒకరు, ప్రతికూలరు 50.

3:- అనుకూలరు 47 ప్రతికూలరు లేరు.

4 (అ)- అనుకూలరు 27, ప్రతికూలరు 25.

పోలుగై కొనగ అనుకూలరు 29, ప్రతికూలరు 30 గ లెక్కింపబడిరి.

4 (ఆ)- అనుకూలరు 35, ప్రతికూలరు 10

5:- అనుకూలరు 35, ప్రతికూలరు 2

6:- అనుకూలరు 28, ప్రతికూలరు 29

పోలుగై కొనగ అనుకూలరు 30, ప్రతికూలరు 31 గ లెక్కింపబడిరి.

7:- అనుకూలరు 28, ప్రతికూలరు 21.

పోలులో అనుకూలరు 28, ప్రతికూలరు 27.

వై సుభాన్యలను సెనెటుసభ్యుల అంగీకారమునకు సెనెటు కమిటీవారు రిపోర్టుజేసిరి.

వై సుభాన్యలగు గారంతట సెనెటుకమిటీ విరమించి సెనెటుసభగ సమావేశమై కమిటీవారి శిఫార్సుల నంగీకరింపవలెనని ఉపపాదించిరి.

జి. నూర్యనారాయణమూర్తిగారు ఉపపాదనను బలపరచిరి. కాజా శివరామకృష్ణరావుగారు సభాకార్యక్రమమును నిలపివేయుట కుపపాదన గావించిరి. కాని ఉపపాదన ఓడింపబడెను.

సభను మధ్యాహ్నమునకు వాయిదావేయుటకు ముందు గ ఈ కమిటీశిఫార్సుల నంగీకరింపమని సెనెటుసభ్యులెవరైనను తమ ఆ సమ్మతిని తెలుపుటకు హుక్కుగలదనిపల్కిరి అంతట సభ్యులు భోజనములకు లేచిరి.

భోజనానంతరము

భోజనానంతరము సెనెటుసభవారు సమావేశమైనపిదప డోర్మకలం విషయపు గారు కమిటీవారు గావించిన శిఫార్సులను మొత్తముగ గాక వేర్వేరుగ విభజించి చర్చింపవలెనను ఉపపాదనను గావించుచు ప్రభుమును విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానములు కేంద్రములనుగూర్చి చర్చించుటవలన కేంద్రీకరణ విధానము మొదలగు వానిపై నిష్పాక్షికముగ చర్చ జరిగియుండలేదనియు అందుచే ముందుగ, 2, 3 అంశములను చర్చింపవలెనని పల్కిరి. ఉపపాదనను శ్రీ కొంపల్లి కోటిలింగంపంతులు, కాజా శివరామకృష్ణరావు, గాలి నందనం, అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు గారలు బలపరచిరి.

మిస్ వింజిలోగారు

రాయపురం డివిజనునకు మదరాసు కార్పొరేషను సభ్యురాలుగా నెన్నుకొనబడిరి. (వై.భో.వీ.)

జి. నూర్యనారాయణమూర్తిగారు ఆక్షేపించిరి. కొంత చర్చ జరిగినపిదప విషయపు గారి ఉపపాదన వోటుకు పెట్టబడి ఓడింపబడెను.

అనుకూలరు 19, ప్రతికూలరు 29.

పిదప వై సుభాన్యలగు గారు కమిటీవారిపోర్టు సెనెటుసభవారిచే ఆమోదింపబడవలెనని ఉపపాదన గావించిరి.

శ్రీ అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు, కొంపల్లి కోటిలింగం పంతులు, టి. రాఘవాచారి, డాక్టరు రాయ్ స్ట్రాగారు, కాజా శివరామకృష్ణరావు, డోర్మకల్ విషయపు గారు ఉపపాదన నాక్షేపించుచు ఆనంతపురమునకు కార్యస్థానము మార్చుజేసినచాల కష్టనష్టములు గలవనిరూపించిరి.

ఇంతలో శ్రీ పి. అంజనేయులుగారు ఈకమిటీ శిఫార్సులన్నియు తిరిగి సెనెటుకమిటీవారిచే పునర్విచారణ గావించబడవలెనని ఉపపాదన గావించగ ఉపపాదన వీగిపోయెను.

జి. నూర్యనారాయణ మూర్తిగారు వై సుభాన్యలగు గారి ఉపపాదనను బలపరచుచు కమిటీ శిఫార్సులు చాల సంతృప్తికరముగ నున్నవనిరి.

గాలి వందనంగారు ఉపపాదనకు ప్రతికూలముగను, ఏ. కొండప్పగారు అనుకూలముగను మాట్లాడిరి.

మరియొక ఉపపాదన

అంతట శ్రీ షిల్లలమర్రి ఆంజనేయులుగారు సెనెటుయొక్క రాగల సమావేశమువరకు ఈవిషయముపై చర్చ నిలిపియుంచవలెనని ఉపపాదన గావించిరి.

శ్రీ కొంపల్లి కోటిలింగం పంతులు, అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారలు ఆంజనేయులుగారి ఉపపాదనను బలపరచిరి.

శ్రీ జయంతి రామయ్యపంతులు, హ్యూయ కాస్త్రి గారలు ఆక్షేపించిరి.

ఉపపాదన వోటుకు పెట్టబడి వీగిపోయెను.

మరియొక ఉపపాదన

“ఈశిఫార్సులందు చాల విద్యావిషయక మగు తీర్మానములుగలవుగావున అకెడమిక్ సభవారి విచారణ కంపిషేయబడవలెను” అను ఉపపాదనను జాన్ స్టన్ గారు గావించగ శ్రీ ఆంజనేయులుగారు బలపరచిరి. శ్రీ విస్నా అప్పారావుగారు ఉపపాదన నాక్షేపించిరి. ఉపపాదన వీగిపోయెను.

పిదప కమిటీవారి శిఫార్సులను సెనెటుసభవారు రంగీకరించుచున్నారను వై సుభాన్యలగు గారి తీర్మానము బహు సంఖ్యాకులచే ఆమోదింపబడెను.

పండితనన్నానము

పిమ్మట సెనెటుసభవారు కార్యక్రమపట్టికయందలి మరికొన్ని ఉపపాదనలను చర్చించిరి.

శ్రీ డి||బి|| కె. రామానుజాచారియర్, డి||బి|| సర్ ఆర్ వెంకటరత్నం నాయుడుగార్లకు “డాక్టరు అఫ్ లిటరేచర్” అను బిరుదులను, బ్రహ్మశ్రీ జేదం వెంకటరాయ కాస్త్రిగారికి “కళాప్రపూర్ణ” అనుబిరుదులను ఏకగ్రీవముగ ఒసంగిరి.

సెనెటు

పిమ్మట సభ ముగింపబడెను. తిరిగి డిసెంబరు 5 వ తేది (కాన్వోకేషను సమావేశదినము) సమావేశమగును.

మహాత్ముని సంచారము

పరమకుడిలో 1087 రూపాయిలను సమర్పించుట
ఈ నెల మొదటి తేదీ శనివారమునాడు సాయంత్రం
ముగిసిన గంటలకు మహాత్ముని రాజగోపాలాచారి వరదాచారి
కల్యాణగారు మున్నగువారితో పరమకుడి చేరెను. రైలు
స్టేషనువద్ద రాజారాంపాండి ఎం. వి రామస్వామిఅయ్యంగారు
మున్నగు నాయకులను, 5000 మంది ప్రజలును పూజాచేసే
మహాత్మునికు ఘనగౌరవాగ్రహణము నొసగిరి. పిమ్మట మేలపర్ర
మునకు మోటారులో నహాత్ముని తోడ్కొని పోయిరి. అచట
నాలుగువేలమంది సమాజేమిరి. ఆ సభలో ఖద్దరును అస్పృ
శ్యతనుగూర్చి మహాత్ముడు ప్రవచించెను. ఆ సభలో పౌరులు
1087 రూపాయిలు సమర్పించిరి. ఆరాత్రి 11 గంటలకు మహా
త్ముడు మరల మధుర చేరెను. 2 తేదీ వుదయమున మధురనుండి
విరుదునగరకు వెళ్లెను.

30 వ తేదీ వుదయమున 9½ గంటలకు మధురలో బ్రాహ్మ
ణేతర నాయకులు మహాత్మునితో సంభాషించిరి తెలిసినది
గాని వివరములు ప్రకటింపబడలేదు. (శ్రీ (పెను)

బ్రాహ్మణేతర నాయకులతో సంభాషణ

బ్రాహ్మణేతర నాయకులను లవలించినవిధానము హిందూ
మత భావమునే రూపుమాపునదిగా నున్నది. రాజకీయోద్యమ
ములలో స్వార్థపరత్వము ప్రవేశించుట చాల శోచనీయము. నిజ
మగు సాంఘికభావన మితో హానికరముకాదుగాని స్వార్థపరు
లు సంఘము పేరట నక్రమములు చేయుచుండుటవలన నిట్టి అన
ర్థకము కలిగెనని మహాత్ముడు నాయకుల కెరిగించెనని తెలియు
చున్నది. (అ. (పె.)

జయినులసభకు
మహాత్ముని సందేశము

వినాదలు మతధర్మమునకు విరుద్ధము
జయినులమతము చాల సహేతుకమును సర్వభూతహిత
మును నగు మతమని మనము గర్వపడుచుండుము. కాని యిప్పుడు
కృత్రిమంబర జయినులును దిగంబర జయినులును తగువులాడి
కొట్టుకొనుచు కొద్దుల కెక్కుచున్నారు. ఇది మతధర్మములకు
విరుద్ధము. ఇప్పుడు బికనీరుసభలు హద్దుమీరినవి. మతసభలలో
కలుగవలసినది హృదయసమ్మేళనమే. ఆత్మపరీక్ష చేసికొనుచు
నేరమునంతను తమపైననే వేసికొనుచుండవలెనుగాని పరులను
దూషింపగూడదు. బహిష్కరములకొరకే మనము ప్రాశంసించు
న్నచో క్రమముగ మానవత్వములోగి రాక్షసత్వముగూడ
ప్రాప్తింపవచ్చును అని మహాత్ముడు విరుదునగరముండి బికనీరు
మహావీర స్థానికత్వ సభవారికి తెలిపివార్త నంపెను. (అ. (పె.)

29-9-27 తేదీని జరిగిన ఏలూరు మ్యూనిసి
పల్ 5-వ. ఎన్నికల ఫలితములు

అభ్యర్థులు-ఓట్లు		
తమ్మన మాణిక్యంగారు	816	గెలుపొందిరి.
కొల్ల సుబ్బయ్యగారు	166	
చిల్ల పిచ్చయ్యగారు	0	
టి. రామారావుగారు	0	
యం. సత్యనారాయణగారు	0	
చెడిపానినని	7	
మొత్తము.	489	(యంగంధర)

మహాత్ముని వర్ధంతి

మైసూరులో దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య
పంతులుగారు రుషన్వసించుట

మైసూరులో భానుమయ్య హోటల్ వెంకటకృష్ణయ్య
గారి ఆధ్వర్యమున సభ జరిగినది. ఆ సభకు చాలమంది స్త్రీలు
గూడ వచ్చిరి. హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రినిగూర్చి హిందీ
లో నొక నాటకము ప్రదర్శింపబడెను. ఆంధ్రదేశ నాయకుడగు
దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు ఆంధ్రభాషలో
సుపన్యసించిరి. మానవసేవయును త్యాగయును గాంధీ మహా
త్మునియందు మూర్తీభవించినవి. పరాధీనతను పాల్యదీన ప్రజ
ల నుదరించుట కతడు దీక్షబూసెను. ప్రజలు మహాత్ముని ఆదేశ
ములను సరిగా నెరవేర్చి యుండినచో మన వివిధరకే వ్యరా
జ్యమును బడసియుండుము. మహాత్మునివంటివారు ప్రపంచమున
నరుడుగా నవతరించుచుండుట అని దేశభక్తుడు నుడివెను. పిమ్మట
ఆధ్వర్యుడుగూడ మహాత్ముడు నవరంగ పురుషుడని ప్రశంసించెను.
(శ్రీ (పెను)

అ. భ. కాంగ్రెసు సంఘము

అధ్యక్షుని నిర్ణయము

28 వ తేదీనే కలకత్తాలో జరుగును
మదరాసు, ఆల్మో, రి:—ఎన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు,
కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు తాను ముందుగ నూచించినట్లు అ. భ.
కాంగ్రెసు సంఘసభ ఆల్మో 28 వ తేదీన కలకత్తాలో జరుపు
టకే నిర్ణయించినట్లు అసోసియేటెడ్ ప్రెసువారికి తెలియు
చున్నది. 25 వ తేదీన జరుపవలెనను బాబుసత్వేంద్రమిత్రగారి
కోర్కెను అంగీకరింప జాలనందుకు విచారించు చున్నారు.
24వ తేదీ దీపావళి యగుటచే, వివిధ రాష్ట్రములలోని సభ్యులు
తమ యిండ్లలో నుండగోరెదరు. అధ్యక్షులు మాత్రము 28 వ
తేదీన బయలుదేరి 25 వ తేదీనకే కలకత్తాలోనుండి డిటిన్యూల
దినపు సభలకు హాజరయ్యెదరు. (అ. (పె.)

రామచంద్రపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

మానవత్వ

అల్మో 1:—మా గ్రామమున "గ్రామపునర్నిర్మాణ
పత్రిక" యనునొక మాసపత్రిక త్వరలో వెలువడనున్నది. శ్రీయుత
స్వసీమాదేవర సత్యనారాయణగారు రాపత్రికాసంపాదకులుగను
శ్రీయుత మల్లిడి సత్యనారాయణరెడ్డిగారు పబ్లిషరుగనుండురు.
శ్రీయుత సత్యనారాయణరెడ్డిగారి "రెడ్డిరెస్" నందుముద్రించి
ప్రచురింపబడును. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారికి డిక్లరేషను పంపించడ
మైనది. వారి కాంక్ష నురాగానే పత్రిక వెలువడును. మొదటి
సంచిక బహుళ: ఈ నెల 15 తేదీన వెలువడునని తెలియు
చున్నది.

బీదల సంతర్పణ

ఈ గ్రామమునందలి వర్తకులందరూ రామాయణపారా
యముగావించి శ్రీరామపట్టాభిషేకసంవత్సరమున మొన్నటి
సాయంత్రము సుమారు 800 మంది బీదలకు అన్నదానము
చేసిరి.

రీడింగుగారి వరదల సహాయము

రీడింగు ప్రభుదంపతులు ఇండియా వరదల సహాయనిధికి
50 పౌను లాసంగినట్లు లీవరు పత్రికకు వార్తవచ్చెను.

ఫిల్లీ, ఆల్మో, 1:—మాతన డిల్లీలో ప్రభుత్వ కార్యాల
యమందిరపు గోపురముకట్టుట నేడు పూర్తి యయ్యెను. ఇయ్యది
కుతుబుమినారుకన్న కొంచెము ఎత్తుగనున్నది.

ప్రకటన

ఇందువల్ల అందరికి తెలుపడమేమన, గుంటూరు జిల్లా
తెనాలి తాలూకా చుండూరు గ్రామ కాపురస్తుడైన సేను వృ
ద్ధుడైన మాకుటుంబాస్థిలో 2 యిల్ మాగాణిభూమికి. 2 గ
దుల పెంకుటింటికి నాటివికలం పోషణకు, అనుభవించు
హక్కుమాత్రం వుండుకొని మిగతా ఆస్తిలో నాకుగల అన్ని
విషయాలను హక్కులను వదులుకొని నాకుమార్లు వట్టికూటి హను
మయ్య, వట్టికూటి కోటయ్యలకు హక్కుగలుగ జేసి 2-8-1926
సం॥ శ్రీ తెనాలి సబ్బరిజస్ట్రీయలో నెటివ్ మెంటు దస్తావేజు
వ్రాయించి రిజిస్టరు చేసియిచ్చినాను.

మూరు 2. నెలలకొందల మా గ్రామ కాపురస్తులు చుం
డూరు కోటయ్య, యీ వెంకట్రామయ్య, యీ వెంకటకు
బ్బారావు, యీ బుచ్చిరాజు, అమ్మప్రగడ రామయ్య, తాడి
పర్తి అంజిరెడ్డి, వుయ్యూరు అప్పిరెడ్డి, మోదుగుల అప్పిరెడ్డివగై
రాలు నాకుమారులమీద విరోధముచే నన్ను మోసపుచ్చి కొ
న్ని తెల్లకాగితములమీద వ్రేలిముద్రలు నాచే వేయించుకొని,
నావల్ల నాకు హక్కులేనియింటిని తాడిపర్తి అంజిరెడ్డి పేర ప్ర
తిఫలశాన్యమైన దస్తావేజు 22-7-1927 వ వ్రాయించి రిజ
స్టరుచేయించుకొన్నారు. సదరు యీ కేసు యిప్పుడు శ్రీ తె
నాలి సబ్బు మాజిస్ట్రేటువారివద్ద విచారణలో నున్నది. సదరు
మాకుటుంబ మా నేజీ మెంటు సేను సుమారు 17 సం॥ నుండి
వదులుకున్నాను. అప్పటినుండి అన్ని వ్యవహారములు నాకుమా
రులే చేసుకొనుచున్నారు.

ఇదివరలో సేను లోకులకు ఏవిధమైన బాకీవగైరాలు
యుండలేదు. యింకమీద బాకీచేయునది లేదు. సదరు నాచేత
వేయించుకొన్న వేలుముద్రలతో ఏలాటి ఫ్యాన్సీలు చేసినను,
సేను, బద్ధుడను కానని తెలుపుచున్నాను. యీ సంగతి
28-7-1927 వ జరిగిన శ్రీ పోలీసు విచారణలో స్టేటు మెంటు
యిచ్చుకొన్నాను.

చుండూరు వట్టికూటి నాగయ్య
1-10-1927.

మల్లాది నత్యలింగం నాయకర్ గారి

విరాళములు-కాకినాడ

యల్. యల్. సుందరం, యమ్. ఏ అను
నాతనికి, ఇంగ్లీషు యూనివర్ సిటీ, ఎకానమిక్సు చదు
వుకొనుటకు సంవత్సరమునకు ౬ 200 చొ॥ 2
వత్సరముల వరకు స్కాలర్ షిప్ప యివ్వబడెను.

డి. శేషగిరిరావు,

ఫిఫ్ ట్రస్టి.

"బాపట్ల అడిషనల్ సబ్ కోర్టులో"

A. S. 226 of 26

అప్పి తెంటు:—ఉండెరాజావారాజా శ్రీ రాజావెలు
గోటి గోవిందకృష్ణయ్యచెండ్రులవారు బహదూర్ పంచాహవా
రి మునుంబదార్ రాజా ఆఫ్ వెంకటగిరి.

ఎదిరి

రెస్పాండెంటు:—1 ఇనగంటి రామబ్రహ్మం, 2 ఆ
లవలచన్నారెడ్డి రి కొండరాజు శేషమ్మ.

యీ సంబంధంలో అప్పి తెంటుగారు రెస్పాండెంటుమీద
అప్పీలుచేయగా 1 టవ రెస్పాండెంటుకు ఎన్ని పర్యాయములు
నోటీసుచేయించిననూ సర్వకానండున పేపరులో ప్రకటనచే
యడమైనది. ఆ తే పేపరులు హిరింగు వాయి దా అయి
6-10-27 తేదికి సదరు కోర్టుకు హాజరుఅయి ఆక్షేపాలు కో
ర్టువారిలో మనవిచేసుకొనవలెను. అప్పీలు వాయిదా,
6-10-27.

పంగులూరి శేషతల్పశాయి

బారిష్టరు

కాంగ్రెస్ బహుమానము

ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి అవ్యయనిధానము
ఆంధ్రపాఠకులకు ఆనంద సంధానము
ఆంధ్రగ్రంథాలయములకు అమూల్యప్రదానము

నవలలు రు 53-6-0 విలువగలవి
25-0-0 లకు మాత్రమే

ఆంధ్రప్రచారిణీ గ్రంథనిలయము పితాపురము.

పలయవారు 0—1—0 బిడ్డ పంపినచో బిడ్డ పంపుదుము.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1927-౫ అక్టోబరు నెల 3 వ తేదీ
సోమవారము

ఆంధ్ర

విశ్వవిద్యాలయము

శ్రీశ్రీశ్రీ

బెజవాడలో గత శుక్ర కనివారములందు గూడిన ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయపు సినేటు సభలో క్రొత్త ప్రోఫెసరులగు అధ్యక్ష పీఠము నలంకరించు తెంతయు నొప్పి యుండెను. వీరి సుగుణాతిశయముల గూర్చి ఉపాధ్యక్షులు చేసిన ప్రసంగమునందు ఏమాత్రము అతిశయోక్తి గనుపించదు. వీరి దానధర్మములును దేశసేవాపరాయణతయు ఆంధ్రుల యశము నిరూపించినవి. వీరికి గల భాషాభిమానమును, ఆంధ్రసారస్వతముపై గల ప్రేమయు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయాధ్యక్ష స్థానము నకు వీరింతయు అర్హు లని చాటుచున్నవి. పీఠికా పురాధీశుడును ఉపాధ్యక్షునికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు నిచ్చిన యావన్మానము, సద్భావభరితమై యొప్పుచు వారి యశశ్చంద్రికలను మరింత విస్తరింప జేయుచున్నది. విశ్వవిద్యాలయోపయోగమును అతిశయింప జేయుటకు వీరు యావచ్చుకొని వినియోగించెదరని నమ్మదము. వీరిబోలు దాననిరతులు తల పెట్టుచో విశ్వవిద్యాలయము అచిరకాలములో వివిధకళాభివృద్ధికి నిలయ మై అపూర్వభోభతో నెలగునని నమ్మవచ్చును. కీర్తి కేసులగు బాబ్బిలి మహారాజుగారు విశ్వవిద్యాలయ డ్లముపట్టజూపిన ఆతురము శ్రద్ధయు ఎల్లరకు తలపుకు రాక మానవు. బాబ్బిలి మహారాజుగారి వృధనంకల్పము పీఠికాపురాధీశునిగూడ ఆవహించు నని నమ్మదము. ప్రభుత్వమువారు విశ్వవిద్యాలయమునకు ధనసహాయము సధికముగ జేయవలయునని ప్రోఫెసరులగు గోరిరి. కేవల ప్రభుత్వసహాయము కొరకే కనిపెట్టుకొని యుండక ఆంధ్రదేశపు శ్రీమంతు లందరును విశ్వవిద్యాలయ పోషణకు తోడ్పడి, సత్వరాభి వృద్ధికి దోహద మొసగుట యత్యంతావశ్యకము.

ప్రభుత్వమువారి సహాయము గోరుటకు ప్రజల కప్పు డెక్కుడుహక్కు వర్షదును. జాతిమత భేదములను రాసీయకుండ, విశ్వవిద్యాలయమును సమవలె ననియు, నిమ్నజాతులయభివృద్ధికి ప్రోద్బల మొసగవలయుననియు, పితామహము మహారాజుగారి సగిన నలహా చాల ముఖ్యమయినది. జాతిమత వైషమ్యములు సరస్వతీపీఠము నయినను తాకకుండ జేయుచో, భావిపరిణామము అనుకూలముగ నుండగలదు. విద్యార్థుల మనములు కలువ పూరితములు గాకుండ స్వచ్ఛందమై వెలుగగలవు. చిన్నతనమున నాటిన బీజములే, పిమ్మట ఫలి

చును. విద్యార్థి నశయందు జాగరూకతతో మెలగుచో, ప్రజాహిత జీవితము కళంకరహితమై యొప్పును. నేటి విద్యార్థులే, రేపటి నాయకులు గాగలరు. విద్యార్థుల వృద్ధయము లభికోమలములు. వానియందు ఎట్టిభావములు నాటుకొనినను అవియే వేరుబాగును. అందుచే ప్రారంభదశ యందే సద్భావములు ప్రబలునటుల జూచుట విశ్వవిద్యాలయపు ప్రధానధర్మము. శ్రీవిద్యవిషయమై పీఠికా పురాధీశునికిగల కట్టుదల తెలిసియేయున్నది. శ్రీల కొక కళాశాలను ఆంధ్రదేశమున స్థాపింప జేయవలయునని, వారు కోరుచున్నారు. పురుషులతో బాటు స్త్రీలుగూడ జ్ఞానామృతమును గ్రోలి ఆంధ్ర దేశపు విజ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడుట శ్రేయస్కరము. బాబ్బిలి మహారాజుగారికి వలె, పితామహము మహారాజుగారికిని, దేశభాషామూలకవిద్యకట్ల గాఢాభిమానము గలదు. ఇదిత్వరలో ఫలించునటుల జూచుట, వీరి ప్రధానధర్మము. ఈపని నెరవేరనిచో, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును ప్రత్యేకముగ స్థాపించుట కవసరము గనుపించదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మనుపేరు గూడ, ఆంధ్రభాష నాధారము జేసికొను చున్నది. అందుచే త్వరలో ఆంధ్రభాషయందు విద్యను గరపిన యెడ, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు నామము నేటి బీరకాయవలె నగుట తథ్యము. శాసనసభాధ్యక్షులగు సి. వి. యస్ నరసింహారాజుగారు తెరచిన బాబ్బిలి మహారాజుగారి ఛాయాపటము బట్టి, విశ్వవిద్యాలయసభ్యులు గ్రహింపదగిన దేమి? వారి కత్యంతప్రియ మగు దేశభాషా మూలక విద్యను స్థాపించి కొనసాగించుటచేతనే, బాబ్బిలిమహారాజుగారిని విశ్వవిద్యాలయసభ్యులు నిజముగ గౌరవింపగలరు.

కేంద్రముల గూర్చియు కార్యస్థానము గూర్చియు, సినేటు సభ్యులు ఏకాభిప్రాయమునకు వచ్చెదరని యూహించితిమి. ప్రభుత్వము వారికి వీరు తమ ఏకగ్రీవాభిప్రాయమును తెలిపెన రని తలంచితిమి. ఆంధ్ర దేశ భాష్య ద య ము ను ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణమును మనస్సునం దిడుకొని, వీరు తమభేదములను సర్దుకొందురని భావించితిమి. కాని, మాయూహలు విఫలము లయ్యెను. స్థానికాభిమానము పెచ్చువేరిగెను. చర్చలు బలమయ్యెను. ఓట్లవలన గాని తీర్మానములను నిర్ణయించుటకు వీలు లేకబోయెను. ఇట్టి భేదభావములు అనుకూల పరిణామమునకు దోహద మొసగ జాలవు. నాల్గవ సెంటరును సభ్యులెల్లరును ఆమోదించుటకు వీలుండెను. సినేటుసభవారు దీని సంగీకరించుచో, ప్రభుత్వమువారు వీరికోర్కెను నిరోధించెడి వారుగారు. వారొకవేళ అందుకు బూనుకొనినను, రాజోవు శాసనసభలో సీ ఏర్పాటు నామోదింప జేయుటకు వీలయ్యెడిది. వివాదమున కవసరములేని యిట్టి విషయమునగూడ, విశ్వవిద్యాలయసభ్యులు తమ పట్టుదలను విడనాడకుండుట శోచనీయము. అప్పటికిని, నాల్గవ సెంటరు గూర్చిన తీర్మానము ఒక్కవోటు తో నోడిపోయెను. ఇరు పక్షములును దాదాపు సమానముగ నుండెను. గోదావరి మండల సభ్యులలో లక్కరాజు సుబ్బారావుగారు నాల్గవ కేంద్రము సంగీకరించియే యుండిరి. మిగిలినవారు దెలిసిన కా

రణములు నిస్సారముగ గనుపింపక మానవు. బెజవాడ కేంద్రముగూడ, ఇతర కేంద్రములకు నష్టము గలుగు నని, జముతి రామయ్యపంతులుగారు జెప్పిన హేతువు నిజ మగుచో, బెజవాడ కేంద్రముగ నుండుట కెంతయునర్హు నయినదని తేలును. లేని యెడల, ఇతరుల కేల భయముండవలయును? బెజవాడ కేంద్రముగూడ, మధ్యమండలములకు మిగుల లాభకారిగ నున్నను, ఇతర కేంద్రములను రూపుమాపునని నమ్మజాలము. అవకాశము లున్నకొలదియు, విద్యను నేర్చువా రధికమగుదురు. ఇంతవరకు సౌకర్యములు లేక దూరము బోకున్న వారు, చేరువున విద్యాసౌకర్యము లేర్పడినచో, వాని నవకాశముగ గైకొనుట సహజము. ఇంకవలన ఆంధ్రదేశమున విద్యావ్యాప్తి కెక్కుడు మేలు గలిగెడిది.

బెజవాడకు నాల్గవ కేంద్రము నొసగకుండుటయగాక, కార్యస్థానము నక్కడనుండి పెకలించి వేరొకతావున బెట్టగోరినవారి నభినందింపజాలము. దేశమధ్యమున కార్యస్థాన ముండుట, ఎంత సౌకర్యమో సభ్యుల కనుభవమే చెప్పుచున్నది. ఈ విషయమై వాదప్రతివాదములతో బనియే లేదు. మారుమూలప్రదేశమున కార్యస్థానమును బెట్టుట వలన, సభ్యులకుగాని, విశ్వవిద్యాలయమునకుగాని లాభము గలుగజాలదు. బెజవాడ కార్యస్థానమునకు తగిన ప్రదేశముగాదని, యింతకుపూర్వము పశ్చిమాంధ్ర దేశప్రతినిధు లెవరును ఆక్షేపించినటుల గనుపించదు. బెజవాడయే ఎల్లర కనుకూలప్రదేశమని, దత్తమండల ప్రముఖులు తరుచుగ చెలుపుచుండిరి. ఇతరులును అట్లు లనే వాక్కుచ్చుచుండిరి. ఇంతత్వరలో గలిగిన యభిప్రాయభేదమునకు కారణ మేమి? బెజవాడ సౌకర్యములన్నియు ఒక్కమారు తగ్గెనని తలంపజాలము. ఇప్పటికిని బెజవాడ మధ్యస్థానమునుండిలేచిపోలేదు. అనంతపురమున కిదివరకు లేని సౌకర్య మొక్కమారుగ బైకిరాలేదు. దత్తమండలములు విద్యయందు వెనుకబడిన కారణమున, కార్యస్థానమును అక్కడ స్థాపింపవలెనని హరినర్సోత్తమరావుగారు జెప్పిన హేతువు ఎటుల యుక్తియుక్తమో తెలియకున్నది. “మనము ఇప్పుడందరము కలసి అనంతపురమునకు కార్యస్థానము నిత్తము. తరువాత ఉత్తర సర్కారులకు మరియొక విశ్వవిద్యాలయము తెచ్చుకొందము,” అని జయంతి రామయ్య పంతులుగారు చెప్పిరి. ఆంధ్రదేశము ఒక్క విద్యాలయమునే భరింపజాలక యవస్థపడుచుండ, ఉత్తరసర్కారుల కొక విశ్వవిద్యాలయము త్వరలో లభించునని నమ్ముట కవకాశముగలదా? ఉత్తరసర్కారులును దత్తమండలములును కలసి ఆంధ్రవ్యక్తిత్వమును పెంపుజేసికొని ఆంధ్రభాషను తగ్గరితిని అభివృద్ధి జేసికొననిమ్మట విశ్వవిద్యాలయ విభజనసంగతిని గూర్చి ఆలోచించుకొనవచ్చును. రెండు ఆంధ్రరాష్ట్రములు గావలయునను వారి పాదముగూడ బిటులనే యుండును. ఆంధ్రరాష్ట్ర మొకటి ఏర్పడి ఏకపరిపాలనకు మిక్కుట మగుచో, హిందీరాష్ట్రమువలెనే రెండురాష్ట్రములుగ విభజింప గోరవచ్చును. అతియగాని ముందుగనే రెండు విశ్వవిద్యాలయములను రెండు రాష్ట్రములను కోరుటకన్నను బలహీనత చేర్పడదు.

ఆంధ్రులను ప్రధానముగ బంధించునది ఆంధ్రభాష. రెండు విభాగములను గోరువో, ఆంధ్రభాషాబంధము తగ్గిపోవును. ఐరవ్యసంహితమునకు అవకాశము తొలగిపోవును. ఉత్తరసర్కారు లనియు, దత్తమండలము లనియు ఏర్పడిన విభాగము ఆంధ్రత్వమునకు సంబంధించినది గాదు. బ్రిటీషువారికి రెండుభాగములును భిన్నకాలములందు హస్తగతమయ్యెను. అట్టిభేదమును ఆంధ్రులొకరు పట్టుకొని ప్రేలాడుట సమంజసమా? ఆంధ్రభాషామూలము ఎల్లర హృదయములలో ప్రవర్ణిల్లవలదా? దత్తమండలములు ఉత్తరసర్కారు లనుభేదము ఆంధ్రులకు గౌరవవిహీనముగూడగాదు. ప్రాచీన ఆధునిక పరాధీనతలకిది నిదర్శనము. ఇట్టిభేదములను ఆవల నుంచినగాని ఆంధ్రత్వసిద్ధి గలుగదు. జయంతి రామయ్యపంతులుగారికి, బెజవాడ యువద్రవము ముందుగ తొలగిన జాలును. అక్కడనుండి కార్యస్థానము దొలగిన, కేంద్రముడయ్యుట కవకాశముండదుగదా! అందుచే కార్యస్థానము కొంతకాల మయినను దూరమునకుబోయిన చాలును. ఆపివృత్తి ఉత్తరసర్కారుల కొకవిశ్వవిద్యాలయమును ప్రత్యేకముగ గోరవచ్చునని, పంతులుగారు తలచి యుదురు. ఇరుగుపొరుగువారల తగాదా లెప్పటికిని కలులనే యుండును. పంతులుగారి యూహలు దూరాలోచన గలవి గాజాలవు. మధ్యస్థానము నుండి కేంద్రమును తొలగించుచో సర్వమండలములు పారికిని తీరని యిబ్బంది గలుగును. రాబోవు శాసనసభలో నయినను, నీపట్టుదలలు తొలగి, కార్యస్థానమును కదలించక నాల్గవ కేంద్రమును ఆంధ్రప్రముఖు లంగీకరించెదరుగాక యనియు, ఆంధ్రులసంఘీభావము బలపడుగాక యనియు కోరెదము. తుదకు ఎట్టి ఏర్పాటు జరిగినను, ఆంధ్రులు స్థలముల తగాదాను మరచి, దత్తమండలములు ఉత్తరసర్కారులు మున్నగు భేదములను విడచాడి, ఆంధ్రదేశభ్యుదయమునే ప్రధానముగ నెంచి, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును సర్వాంగసామ్యముగ నొనర్చి, ఇతరవిశ్వవిద్యాలయములకు ఆదర్శప్రాయముగ నుంచుట భావ్యము. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముతో బాటు, ఆంధ్రరాష్ట్రమునుగూడ త్వరలో సంపాదించుటకు, ఆంధ్రప్రముఖులు నడుముగట్టెదరని నమ్మదము.

వివాహవయోనిర్ణయము

భారత శాసనసభవారు వివాహవయో నిర్ణయము గావించుట దోషమనియు, పండ్రెండు సంవత్సరముల వయస్సును నిర్ణయించుటవలన హిందూ సంఘస్వేచ్ఛ తొలగు ననియు, యిట్టి చట్టమును వోజేయుట రాజప్రతినిధిగారిధర్మమనియు చెలుచు, శారదాపీఠ శంకరాచార్యులు గారు తంతిర్థనంపినటుల చెలియుచున్నది. శంకరాచార్యుల రిషట్ల సానుభూతి జూపుట కష్టము. హిందూ ఘమున గలుగుచున్న మార్పులగూర్చిగాని, రిని కడలిచుచున్న సూత్రాశయముల గూర్చిగాని, పీఠాధిపతులెన్నడయినను విచారణనలిపిరా? న్నడయినను ఇది యుక్తము, ఇది ఆయుక్తము? సహేతుకముగ ఏరు బోధించిరా? ఏరు తమ పులను మరచి ప్రవర్తించుటచే, సంఘము దాని

యిచ్చనచ్చినటుల నడచుచున్నది. అస్పృశ్యుడు సంఘసంస్కర్తలను బహిరించుటకు పీఠాధిపతులు ముందుకువచ్చుచుండురు. అంతిమగాని వారి దృక్పథమును గ్రహించుటకు ప్రయత్నింపరు. పీఠాధిపతుల బహిష్కారముల కిపు డెట్టివిలువయు గనుపించదు. వానిని గౌరవించువారు అరుదుగ నుండురు. ఏ కొలదిమందినుభవో తిరుగుచు, హిందూసంఘము నంతను కాలకర్మగతికి విడిచి పెట్టిన పీఠాధిపతులు, ప్రజాప్రతినిధులయినను కాలానుగుణముగా మార్పులను ప్రవేశపెట్టుకుండ అడ్డుపడదలచుట శోచనీయము. బ్రాహ్మణేతరులు పీఠాధిపతులను గౌరవించుటలేదు. బ్రాహ్మణులలో సంస్కరణాభిలాష లేమి, స్వపాకర్యమును ప్రధానముగ నెంచు నితరులేమి వీరి ఆదేశములను శిరసావహించుటలేదు. ఇక ఏరు హిందూసంఘము తరపున ముచ్చటించుట కవకాశ మెక్కడిది? పూర్వాచారప్రియులు గూడ అతి బాల్యవివాహములు గూడవనుచుండ శారదాపీఠాధిపతులు వలదనిన ప్రయోజన ముండునా? హిందూసంఘ శాసకుల స్థానమును ఏరు తిరిగి యాక్రమింప దలచుచో, కాలానుగుణముగా మార్పులను ఆమోదించుట యవసరము. ఆధునిక సాంఘిక పరిస్థితులను గ్రహింపవలయును. వేల కొలది హిందువులు విదేశములకు బోయి వచ్చుచుండ, విదేశయానము నిషిద్ధమని వీరు చెప్పుట వలన నెట్టిఫల ముండును? అస్పృశ్యతను పాటింపకుండుట రాజకీయాభివృద్ధికిగూడ అవసరమగుచుండ అదిగూడదని గర్హించుట ప్రయోజనకరమా? స్త్రీలకు విద్య గూడదని వాదించుచో వినువా రుండురా? హిందూసంఘమున ఆయాకాలమునకు తగిన మార్పులు పూర్వకాలమున జరుగుచునే యుండెను. ఇప్పుడును జరుగుచునే యున్నవి. హిందూసంఘము జడత్వము దాల్చెననిగాని కలియుగాంతమువరకు ఒక్కటే విధముగ నుండవలెననిగాని తలంచుట కన్నను ప్రమాదము వేరుండదు. పీఠాధిపతులు ప్రస్తుతపు మార్పు గాంచి నిశ్చింత చేతస్కులగుటకు మారుగ, హిందూసంఘాభివృద్ధి కనుకూలించువానిని ఆమోదించి ఎప్పటికప్పుడు ప్రకటించుటచే, వారు తమ పలుకుబడిని తిరిగి పొందగలరు. అందుకుమారుగ సంఘసంస్కర్తలను ఆర్యసమాజాదిపునరుద్ధారణసంఘములను తృణీకరించుటవలన ప్రయోజన ముండదు.

ఆంధ్ర విద్యాంసుల కర్వ గౌరవము
ఆంధ్రదేశమున విద్యాభివృద్ధికై తమ జీవితముల నర్పించి, వయోవృద్ధులయినను నిరంతర సారస్వతసేవ జేయుచున్న సర్ ఆర్. మెకటరత్నంనాయుడు, డి. బి. కే. రామానుజాచార్యులు గార్లకు డాక్టరు ఆఫ్ లిటరేచరు బిరుదమును, బ్రహ్మశ్రీ వేదా వేంకటరాయశాస్త్రిగారికి కళాప్రపూర్ణ యసు బిరుదమును ప్రసాదించి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపు సీటుసభ తన్నుదా గౌరవించుకొనినది. మెకటరత్నంనాయుడుగారు విద్యార్థులకు కేవలము పాఠములను నేర్పుటయగాక తమ జీవిత జీవితముచే విద్యార్థులనుగూడ నిష్కళంకప్రవర్తన గలవారిగ నొనర్చిరి. డి. బి. కే. రామానుజాచార్యులుగారు మొదట్టిగేడు కళాశాలకు చిర

కాలము అన్యక్షులుగ నుండి విజయనగరము కళాశాలను ప్రభుత్వకళాశాలకన్న మిన్న యనిపించి భారతీయుల నామర్థ్యమును దుజుపుచేసిరి. వేదం వేంకటరాయ శాస్త్రిగారు తమ అపార పాండిత్య మహిమచే విద్యార్థిప్రపంచమునే గాక ఆంధ్రప్రపంచము నంతను తరిగివేసి ఆంధ్ర సంస్కృత విజ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడిరి. ఆంధ్రమహాసభతో పాటు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముగూడ ఆధునిక మల్లినాధుని గౌరవిచి ఇతరులు చూపిన నిరాదరణను మోపివైదిగన్యగఁచెను. వీరు మువ్వరకును యొకను పెక్కు వత్సరములు సారస్వతసేవను గావించుటకు వలయు ఆయురారోగ్యములను ఐరమేశ్వరు డొనంగుగాత!

కాంగ్రెసు ప్రచారము

కాంగ్రెసు ప్రచారము అన్ని రాష్ట్రములందును మందగించియున్న దనుటకు సందియములేదు. అంతఃకలహములతో దేశము నిండి యుండుటకు, కాంగ్రెసు ప్రచారము ఓడించుట ముఖ్యకారణమని చెప్పవచ్చును. నిర్బంధవిముక్తులయిన నత్యేంద్ర చంద్రమిత్రగారును, సుభాష్ చంద్రబోసు గారును, వంగదేశమున కాంగ్రెసుప్రచారమును నలుపదలచినటుల విరుటకెంతయు సంతసించెదము. బెంగాలులో కాంగ్రెసునందు అంతఃకలహములు ప్రబలియున్నవి. కాంగ్రెసు కార్యము కొనసాగకున్నది. మిత్ర, బోసుగార్లు కాంగ్రెసు పునర్నిర్మాణమునకు గడంగి, దేశబంధుదాసుగారి సంకల్పము నీడేర్చి సంసిద్ధులగు పౌతయు ప్రశంసార్హము. కాంగ్రెసు ప్రచారము చురుకుగ జరుగుచో, అంతర్విభేదములు వానియంతట యవియో యంతటంచు సని వీరికి నమ్మకము గలదు. ప్రస్తుత కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును నడలించి, యొకను లొంగిపోవుటకు, వంగదేశ మొత్తమాత్రము నమ్మితింపదని, మిత్రగారు ఖండితముగ చెలుపుచున్నారు. వీరివలె, ఇతరప్రాంతముల నాయకులుగూడ కాంగ్రెసు ప్రచారమునకు వెంటనే గడంగుచో, మరల జాతీయ భావము ప్రజ్వలిల్లి స్వాతంత్ర్యవాంఛ వెల్లివిరియు సని తలంపవచ్చును.

దక్షిణాఫ్రికా: యూనియను బెండా

దక్షిణాఫ్రికా జాతీయవాదులు యూనియను జాకు బెండాను చింపివైచి రనియు, నృట్టుసేనాని ఉపన్యసింప దలచిన సభను చెల్లాచెదురు గావించి రనియు, ఉభయపక్షములవారును ఒకరి నొకరు కొట్టుకొని రనియు, నృట్టుపక్షమువారు అసజయము గాంచిననియు, నేటివార్తలు చెలుపు చున్నవి. ఇట్టి పోరాటములు దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారి స్వపరిపాలనాసర్వతన్తు సూచించు చున్న వని, ఇంగ్లండు తెలుపురా? శ్రీనివాస శాస్త్రి గారి టీవలనే బ్రిటీషు సామ్రాజ్యపు శ్రేష్ఠతను కొనియాడుచు, సామ్రాజ్యముచేరు తెప్పిన విభేదము లన్నియు అంతరించు చున్నవని, కొనియాడిరి. కాని, దక్షిణాఫ్రికా జాతీయవాదులు సామ్రాజ్యవిహీను మగు బెండానయినను సహింపజాల కున్నారు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వము వీరి హస్తగతమై యున్నదని గ్రహించుచో, పరిస్థితు తేలికన నున్నచో ప్రతినిధిసభ వచ్చును.

కద్దరు: ప్రభుత్వ సేవకులు

ప్రభుత్వ సేవకులు, కద్దరును ధరించ గూడదని గాని, కద్దరు సంఘములకు చందాల నీయగూడదని గాని. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు రహస్యపు టుల్తకపును పంపలేదని, సర్ చునిలాల్ మెహతాగారు శాసనసభలో నుడివిరి. కద్దరు నిధికి ప్రభుత్వ సేవకులు చందాల నీయగూడదని, శాసించిన మదరాసు ప్రభుత్వమువారికన్నను, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు విశాలముగ బ్రవర్తించినందులకు, వారిని కొనియాడవచ్చును.

మరల నాయకత్వమును

వహించుదు

అవకాశమున్నపుడే మిథ్యములను నెరవేర్చుదు

సక్లతువాలాగారు మహాత్మాజీకు పంపిన విన్నపము డబ్బియనగరమునండి సక్లతువాలాగారు గాఢముహూర్తము పెరిట (వాసిల) లెఖన ఈడిగవ ప్రకటించుచున్నాము.

డబ్బియ, నెవ్రెంబరు 14:—నేను ప్రస్తుతము డబ్బియనగరమునందున్నాను. కాని మనస్సుగతము మీమీదనే యున్నది. ప్రపంచమున ఆ ముఠాసామగ్రిని తగ్గించుటకు నీలులేదని బ్రిటను నంసలి సామ్రాజ్యవాదులు స్పష్టపరచియున్నారు. ఏలయిన నీ బ్రిటిషువారు వై నా, ఇండియా, ఆఫ్రికా, అరేబియా దేశములను నాస్యమునందే నిలిపియుంచ ఉద్దేశించుచున్నారు. బ్రిటిషు సేనావికాదళము అధికముగనున్న ఇతర దేశములనుడ తమ సేనలను నావికాదళమున అభివృద్ధి చేసికొనవచ్చునని బ్రిటిషువారు యెప్పుడున్నారు. కావున ఈజిప్టు ఐర్లండు వై నా ఇండియా దేశములందు సామ్రాజ్యము నిరపరచుటకు పనిచేయు చున్నవారందరు ప్రపంచకాంతి భిక్షువులకు తోడ్పడుచున్నారనియు యుద్ధములకు ఒక విధముగ కారణభూతు లగుచున్నారనియు చెప్పవలెను.

ప్రపంచకాంతికారకులు బ్రిటిషుకార్యముల సంతృప్తికొరకును మానవకార్యములకొరకును భారతదేశమునందలి బ్రిటిషు సామ్రాజ్య కృత్యములను విధ్వంసమునర్ప మీరు భారతదేశమునకు నాయకత్వము వహింపవలయునని కోరుచున్నాను. గ్రేట్ బ్రిటను ఆఫ్రికా కనడా దేశములు హాయిగ పరస్పరముగ ఒకటేమటంబుమునలె నృదిజేందవచ్చును. కాని యీ దేశములు హాయిగ నుండవలయునని ఇండియా, వై నా ఆఫ్రికా దేశములపై అధికారమును చలాయించుచు ఈ దేశములను దాస్యమునందుంచుట అవసరముగనున్నది. ఇంగ్లండులో గృహస్థిత్వేని కొన్ని కుటుంబముల నా రు మాత్రమే ఇట్టి సామ్రాజ్యమును నాంధించుచున్నాడు. ఆత్మధిక సంఖ్యాకల ఇట్టి సామ్రాజ్యము నిచ్చించుట లేదు.

పార్లెలుగారి సందేశము

నిన్నటిదినము రాత్రి పదియే ప్రధానాధిపతియందు పచార చేయుచుంటిని. 1913 సం॥మునండి స్వాతంత్ర్య సంగ్రామము గలపుక్రమముగ వికసించుచున్న నూతన ఐర్లాండుహృదయము ఎచ్చలమాచినను కన్నులకు గోచరించుచుండెను. పార్లెలుగారి స్మారకచిహ్నముపై పార్లెలుగారు ప్రకటించిన సందేశమును పదివరిని.

“ఒకజాతి ఎంతవరకు అభివృద్ధి చేందవచ్చును అను విషయమై నిర్ణయమొసగు అధికారము ఎవ్వరికి లేదు. ఈవాడువాటి మీరు పోహడదు అని ఒకజాతివారికి ఉత్తరువు ఇచ్చు అధికారము ఎవ్వరికి లేదు.” పార్లెలుగారి సందేశమునే ఐర్లాండు ప్రజలసందేశముగ మీకు పంపుచున్నాను.

మిత్రమా! ప్రజలకు ఉపయోగకరముగ విషయన మీరు మీధర్మములను నెరవేర్చవలయునని కోరుచున్నాను. ఆ అనుకూలావకాశము సంపూర్ణముగ తొలగిపోవునంతవరకు కాలపారిణము గావింపక త్వరలోనే నాయకత్వమును వహించి ధర్మమును నిర్వహించుటకు వేడుకొనుచున్నాను.”

లక్నో, అక్టోబరు 1:—ముహమ్మదు కొట్టాలసందర్భమున విచారించబడిన 18 నురు హిందువులు, 20 ముహమ్మదీయులలోను 17 ముహమ్మదీయులుమాత్రము శిక్షింపబడిరి. మిగిలినవారు విడుదలైరి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

విదేశవార్తలు

స్విడను “కప్పు” వైమానిక యోధుని, సార్వభౌముడు బకిం హోం మందిరమున ఆహ్వానించునట.

హిమాలయపర్వత యోధుడు

లండన్, అక్టో 1:—హిమాలయ మంచుకొండమీద జాను మాడవ లేదని ఒక ప్రాణమును గాపాడినందులకు లెప్చి నెంటు బెయిన్ స్మిత్తుగారికి ఆల్బర్ట్ పతకమును ఇచ్చి సత్కరించిరి.

నూలువర్తకము

లండన్, నెవ్రెంబరు 30:—నూలును కనీసపుధరలకు విక్రయించు విధానమును ముప్పరు స్పిన్నరు ఫెడరేషను జనరలు కమిటీ తయారుచేసెను. మాడవ లేదనిండి అనులు జరుగును.

లండను పురపాలకాధ్యక్షుడు ఇటలీ కేగుట

రగ్జి, నెవ్రెంబరు 30:—లండను పురపాలకాధ్యక్షుడు ఇద్దరు పెద్దకూతుళ్లతో నేటిమధ్యాహ్నము అధికారిత్వా ఇటలీకి బయలుదేరెను. రోము గవర్నరు ఆతిథ్యముగ నుండురు.

గొప్ప ఆహ్వానపు తేర్పాటులు చేయబడును. గొప్ప ఉత్సవము నేర్పాటుజేసిరి. సీనియ మసోనీసీగారు ఆహ్వానించెదరు. ఇటలీ రాజు, పోపుగార్లుమాడ పాల్గొందురనుచున్నారు. రాజధానిలో ప్రభుత్వమువారు మునిసిపాలిటీవారు విందోసగెదరు. అయిదురోజు లాగెదరు. అజ్ఞాపితరని సమాధిపై పుష్పమాలలను వేయును. ప్రాచీన ఇటలీ రాజుల సమాధులను గూడ పూలమాలతో అలంకరించును. చారిత్రక విషయములందు ప్రసిద్ధిగాంచిన సలములను జూచెదరు.

కిలిమాంజిరో శిఖరము నెక్కిన చాలిక

పడినకష్టములు

రగ్జి, నెవ్రెంబరు 30:—కిలిమాంజిరో కొండ శిఖరములు రెండు. ఒకటి 19720 అడుగులు ఎత్తు. రెండవది 2000 అడుగులు ఎత్తు.

ఈమెపేరు మార్గోనల్లు కన్య. పర్యటారోహణానుభవము గల ఐర్లు మేజరు లెక్చర్ బ్రవున్ గారు వెంబజసిరి.

మంబాసాలో 21 జూలై ప్రవేశించిరి. కిలిమాంజిరోకు 26 తేదీని బయలుదేరిరి. రెండవశిఖరమున గొప్పరాతికొండలున్నవి. ఎక్కువ దుర్ఘటమైనది. మాడవల్లెన బ్రవునుగారు 19000 అడుగు లెక్కినపిదప సామ్యుసిలిపోయిరి. కాని మార్గోనల్లు కన్య చాలించలేదు. తుదకు ఎక్కితీరెను.

ఎ నెక్కు కానిస్టేబులుహత్యలో క్రొత్తసంగతులుబయల్పడినవి. రిపాల్యరు తూటాలపెట్టె భేమునదిగట్టున కన్పించెనట. ఎ. హెచ్. ప్లూ అను పేరుగల పాడియతురములతోగూడుకొన్న కేంబ్రేసు రుమాలులో కట్టియుండెనట. ఇంకొకచోట ఒక తుపాకీ తూటాలు గన్పించెను. పోలీసువారు తనిఖీచేయుచున్నారు. క్రొత్తమోస్త్రుకు ప్రకృతికాస్త్రసంబంధమును పరీక్ష చే ఈ తుపాకలను గుర్తించెదరు.

ఇంగ్లండులో ఇండియా ప్రచారము

నిధి నేర్పాటుచేయుట

లండన్, నెవ్రెంబరు 14:—ఇంగ్లండులో ఇండియాసంగతులు స్పష్టముగ అందరకును గ్రాహ్యమునటుల ప్రచారము సల్పుటకు కరపత్రములను అచ్చితిండి పంచిపెట్టుటకు ఇండియను ప్రతిక ప్రచారకవిధిని నేర్పాటుజేయునటుల ఏర్పాటుజేసిరి. అంతర్జాతీయవాదులై సాంఘిక ఆర్థిక రాజకీయ పారిశ్రామిక విషయములలో పాల్గొనసంఘముల కీకరపత్రములను ఉచితముగ బంపెదట. ఇతరులకు చవుకధరకు విక్రయించెదరు. ఆధునిక భారత చరిత్రలను ఎప్పటికప్పుడు తెలిసికొనుటకు ఒక 21 పిల్లలంగుల చందా నీయవలెను. భారతప్రతికూలప్రచారము నెదుర్కొనెదరు.

చందాలను ఏకలకాల ఇంకియనుప్రతికలో అందినట్లు ప్రకటించెదరు.

జోహానాస్పర్థ వజ్రపుకంపెనీవారు వజ్రపుధరలు మందగించినవని ప్రకటించుచున్నారు. తక్కువరకపు వజ్రములు విస్తారముగవచ్చి పడుటచే ఇల్లెర్పడినది. క్రమేపధరలు యథా ప్రకారము నిలుచునటుల తక్కువరకపు వజ్రములు రాకుండ ఆరకట్టెదరు.

మెక్సికో కార్మికుల మస్తితి

మెక్సికోనగరము, నెవ్రెంబరు 30:—ల్యాంసీకోలో చమురు కంపెనీవారు జేలకొలపి పనివాండ్రును తీసివేయుచున్నారు. చమురు తగ్గిపోవుచేతను వ్యాపారము బాగులేకపోవుటచేతను ఇట్లు తీసివేయవలసివచ్చెను. వేసేట పనిలేక పోవలసివచ్చును.

మాస్కోలో గూఢచారులుగ పనిజేసిరి ఉరిశిక్ష విధించబడినవారు ఉరిదీయబడిరి. వారి ఆర్జీ కొట్టివేయబడెను.

మెక్సికోలో క్యాథలిక్కులు అరస్తుజేయుట

మెక్సికోనగరము అక్టోబరు 1:—29 క్యాథలిక్కులు క్రీస్తు పురుషుని విష్వకరముగ ప్రసరించుచున్నారను అనుమానముతో అరస్తుజేసిరి. అనుమానించబడిన ఇతరుల ఇండ్లను పోలీసువారు సోదాచేసిరి. రెండురోజులలో జాల్స్కో రాజ్యములో 49 విప్లవకారులను జంపిరి. ఫెడరలు సేనల నెదుర్కొన్నపుడు క్యాథలిక్ పురోహితుని బట్టి ఉరిదీసిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికాలో పతాకపు పోరాటము

యూనియనుజాక్ పతాకమును చించివేయుట

జోహానాస్పర్థ, అక్టోబరు 1:—బ్లూం పాంటేటులో స్కూల్సునేనాని ఉపన్యసింప ననుగా జాతీయవాదులు యూనియను జాక్ పతాకమును ముక్కముక్కలుగ చించివేసిరి. చాలమంది కొట్టుకొనిరి. దక్షిణ ఆఫ్రికాపక్షమువారిలో 301 జాతీయవాదులు కొట్టుకొనిరి. జాతీయవాదు లెక్కువగావచ్చి సభామందిరమును ఐకపరుచుకొనిరి. పాటలు స్వత్యములు సల్పిరి. దక్షిణ ఆఫ్రికాపక్షము వారికి విస్తారము డెబ్బలుతగిలెను. స్కూల్సుగారికిమాడ ఎదురుతిరిగిరట. బ్రిటోరియాలో ఆతడు తన అసమ్మతిని డెబ్బపుడు హెచ్చరించెను.

నల్లమందువ్యాపారము

జాతీయమితిసంఘము తీర్మానము

జనీవా, నెవ్రెంబరు 30:—జాతీయమితి సలహాసంఘములో నల్లమందు వ్యాపారమునుగూర్చి ఆలోచించిరి. చీనాప్రతినిధి ఆసమయమున లేడు. చీనానుంకములయధికార లెంతనల్లమందును బట్టుకొనుచున్నారో, పట్టుకొన్ననల్లమందు నేమిచేయుచున్నారో, చీనాప్రభుత్వమునకు దెబ్బపడెనని పీకింగ ప్రభుత్వము ఉత్తరువుజేయవలెనని బ్రిటిషుప్రతినిధి నూచించెను. ఆతీర్మానము కమిటీవారు ఆమోదించిరి, దీనిని జాతీయమితిసంఘము అవసరమనితోచిన, చర్యను దీసికొనుటకు బంపవలెనని జపానుప్రతినిధి నూచింప ఆమోదించిరి.

దొంగనల్లమందువ్యాపారమును కట్టిపెట్టుటకు ఇటలీవారు కొన్ని నూపనలను గావించెదరు. ఆపును కమిటీవారు చర్చించెదరు. పెరిషియనుగల్ఫులో నల్లమందు వ్యాపారమునుగూర్చి పోర్చుగీసు ప్రతినిధి డెలిచెను.

బ్రిటిషు ఆదాయవ్యయములు

మొదట ఆరు నెలల సంఖ్య

లండన్, నెవ్రెంబరు 30:—నెవ్రెంబరు 18 తేదీలో ఆంత్యముగ ఆరు నెలలకు 328587370 పానులు ఆదాయములగల్గెను. ఖర్చు 384757183 పానులు. ఋణమును తీర్చుటచే ఖర్చు పెరిగినది.

కాన్పూరు, అక్టోబరు 1:—అల్లరులుజరుగుటవలన పూర్వ నిజిపు పోలీసుల నుంచుట కధికారులు తీర్మానించిరి. ప్రజలనుండి ఖర్చు వసూలుచేయబడును. (ఆ. ప్రె.)

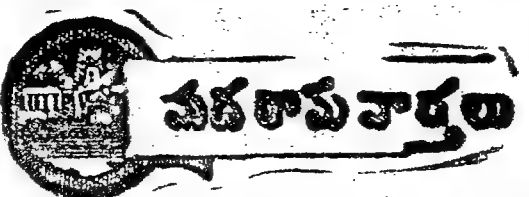
రాజమహేంద్రవర హిందూనాటికవచన-జ పుస్తకప్రచురము

విజయదశమినాడు శ్రీ దేశోద్ధారక కాశీనాథుని
నాగేశ్వరరావు పంతులుగారివలన జరుపబడ
నందుట

ఈనెల మొదటి తేదీన యీ ప్రారంభోత్సవము జరుగ
వలసియుండెను గాని శ్రీ దేశోద్ధారక కన్యకాసుంపే
కారణమున వారు వెళ్లకపోయినందున 6వ తేదీ గురువా
రమునాడు జరుపబడునట్లు నిశ్చయింపబడెను. ఇది నిజముగ
శ్రీహరిసంకల్పమనియే నామ సమ్యక్ము. పరమపవిత్రమై యు
న్నదై అశేష భారత జననంద్యమై కేరన్నవరాత్రివిషమణి
యై శ్రీ వహోష్ఠి వెంకటరమణ భారతీప్రముఖ దేశేశ్వర
ప్రతికరమై యొప్పు విజయదశమి శుభదినముననే యీనవారా
భము జరుగవలెనని శ్రీహరి సంకల్పించుటవలననే యిట్టి అంత
రాయము కలుగుటకు కారణమైనది. ఇది శుభవాహునంత
రాయమగుటచే మనమంతర మిందుల కానందముతో భక్తి
ర్వక్రముగ కరుణాప్రపూర్ణుడగు శర్యేశ్వరునకు మందపూజము
లర్పింతము.

శ్రీ కృత్తివెంటి నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు నాక
చిరమిత్రులు. వారు నాటకకళాభివృద్ధి కనిరతులు. నేను నాట
కకళారాధనాపరతంత్రుడను. వారు శ్రీమంతులు గాన తమ
సర్వస్వమును నాటక కళారాధనయనకు సమర్పించిరి. నేను
వనీపకుడను గాన నాకు గల కేరీరధనమును
నవయోవన ప్రారంభమునండియు నాటకకళా
భివృద్ధికి చరణారవిందముల నిశ్చేపించితిని. ఈనాటి రాజమ
హేంద్రవరమున విద్యాధికులు పలువురు నాగేశ్వరరావుగారి
సహకారమునందుట చాలశుభోద్యమము. అంగ్లవిద్యావికార
దులగు పట్టభద్రులును, అంగ్లగీర్వాణ భాషాభివృద్ధికి ఏకీ
భవించి పాత్రధారణ మొనరించిన నేగాని నాటకసంఘము లభి
వృద్ధిని బడయజాలవు. చెన్నపురియందలి ముగ్గురిలాసపథి అం
ధ్రసభ ఆంధ్రనాటకసభ మున్నగు విఖ్యాతసమాజము లవలంబి
చిన పద్ధతులు చెన్నపురిలో కళాశాలలలో విద్యుభ్యసించి
పట్టుములం బడసి రాజమహేంద్రవరమున వ్యాయాసమున ను
దాక్తులుగను ఇతరవృత్తులలోను నిరపడిన యువజనులకందం
కిని విదితమేగాన అట్టిపద్ధతులపై నిరమగు పునాదులమీద కా
శ్యేతముగా నిలుచునట్లు అగినయోర్పాటులను చేయుదురనిమ్మె
దను. సామాజికబలదును స్వతంత్రజీవనాధారముగలిగి కళారా
ధనముకొరకే పనిచేయువారుగా నుండువలెనగాని అందువలన
తేతనములను బడయవలెనని కోరగూడదు. పరిపాలనము ఒకవ్య
క్తిఆధీనమునందు గాక నియోజితపాలక సంఘాధీనమునం దుం
డవలెను. అపుడే సమాజమునకు
స్థయిరస్యము చేకూరును. వ్యక్తిపరము
లగు సంస్థ కట్టి స్థాయిర్యము లభింపదు. అట్టి సంస్థలపై నిరం
లమ నిజమగుభిమానమును కలుగజాలదు ముప్పుచేడ్డనుండి నా
కు నాటకసమాజములతో సంబంధముగలదు. నేను చెన్నపురి
వచ్చి పండ్లండేండ్లయినది గాన ఆంధ్రదేశమునందలి యేకీ
టులను చెన్నకేరమునందలి ముప్రసిద్ధ సమాజముల యోర్పాటు
లను పోల్చి చూడగా చెన్నపురిలోని పద్ధతయే ఉత్తమాత్తమ
మని నేను నిర్ణయకొనగలిగితిని. చెనుగూరు ఆమెయ్యారులు
గూడ నీపద్ధతినే అవలంబించిరి. కాన నా అనుభవమునబట్టి
నేనిటుల దృఢముగా న్రాయపాపించితిని. చెన్నపురి ఆంధ్ర
సభ ప్రారంభమైనది మొదలు కార్నాడర్కిగా నుండుటయేగాక
ఆసక్తిక మూలాధారముగాగూడ నుండిన దేశోద్ధారకులు గూడ
నానూచనను బలపరుతురని నాను గట్టివమ్మకము గలను.
కాన నామిత్రులగు శ్రీ కృత్తివెంటి నాగేశ్వరరావు పంతులు
గారును వారికి సహకారులుగానున్న పోవరలందరును యీ
నూచనలను శ్రద్ధతో గమనించి యోచించి తగినయోర్పాటులను
చేయుదురు గాక. విజయనాధియును విజయప్రదుడునగు దివ్య
జయ రామమూర్తి విజయదశమినాడు విఖ్యాతనాయకమణి
ప్రారంభింపబడునున్న యీ విమల పయత్నము విఫలయతో
భరితమై కాశ్యేతమై పరిలసట్లునుగ్రహించుగాక యని ప్రార్థిం
చును విరమించుచున్నాను.

వెదురుమూడి శేషగిరిరావు.

తిరుపతికొండెక్కుటకు ఆదిద్రావిడులకు అ
ర్హత:— తిరుపతికొండెక్కుటకు ఆదిద్రావిడులు అన
గ్నాలని విధింపబడిన నిషేధమును ఖండించుచు అనేక ఆదిద్రా
విడ ప్రముఖులు ఉపన్యాసము లిచ్చి ఆదిద్రావిడ కేంద్రసభనా
రు వెవేలో రావునామెలు మధురైపిల్లగారి అధ్యక్షతనోక
సభజరిగెను.

అయిదుగురుపిల్లలు, చనిపోయిన తల్లియొక్క
ఆత్మహత్య:— పల్లవరంజాని రయితయొక్క భార్య పచ్చ
యమ్మకు (31 సం॥వయస్సు) 5 గుగు పిల్లలున్నట్లు ఆ
స్వదేవుడు చనిపోయిరి. 20 గోజాల క్రిందను ప్రసవించెను ఆ
పిల్లకూడ చనిపోయెను. శుక్రవారం గాత్ర ఆమె గదిలో శేష
మక్కతో గొంతు కోకొనెను. మద్రాసు ఆప్పటికి గొనివ
చ్చిరి కాని నరణించెను.

రాబోవు కాంగ్రెసు:— కాంగ్రెసులో వ్యాసార
కుల ప్రకటనల అమృతే పందిచ్చెట్టుటకు అధికారపూర్వక
ముగా కాంగ్రెసు ఆహ్వానసంఘమువారు ప్రకటించి డలచిన
కార్యక్రమములపై రాసబాయినీ అమృతే అమృతమున పం
చిచ్చెట్టుటకు యావత్తును కంట్రాక్టుగా 18000 లకు శేష
ము అన్వయముకొని ఏజన్సీనాకి యవ్వబడినది అమృతము
లవలనచ్చెనే వనూళ్లలో సగముభాగమునూడ కంట్రాక్టుదారు
ల కివ్వబడును.

రాకపోకలు:— గొల్ల వ్యాసీ సర్ ముర్రేకొట్టు
ట్రాబరుగారు నేటిపురమును ఇంగ్లాండునుండి మద్రాసుకు
తిరిగివచ్చిరి.

టి.ఆర్. వెంకట్రామశాస్త్రి (అడ్వోకేటు జనరలు)
నేటిఉదయం తిరువనంతపురమునుండి మద్రాసుకు తిరిగివచ్చిరి.

కో.ఆపరేటివ్ సొసైటీల విచారణసంఘసభ్యులు టౌ
న్లందు మున్నగునారు శనివారంరాత్రి బళ్లారికి వచ్చిరి.

గొల్ల వే. రామదాసుగారు ఆదివారంరాత్రి మచిలీపం
దు వచ్చిరి.

ఇండియాసిలోనుల యొయకస్కాగారు నేటిఉదయం
కలకత్తానుండివచ్చిరి.

హెచ్. జి. స్టాక్సుగారు మద్రాసువచ్చిరి.
సి. యస్ మూరుగారు నేటిఉదయం కడపనుండి
వచ్చిరి.

నవరాత్రి మహోత్సవము
ఆంధ్రజాతీయుల యశస్విందకలను భజితవ్వ మనం 20
తట పూర్వకాలమునందు మాత్రమేగాక ఇప్పుడుకూడ వ్యాపిం
చి యున్నవనుటకు తార్కాణముగా తిన్నెవల్లె జిల్లాకును తిరు
వానూరు స్టేటుకును పరిపాదుగా ఉన్న తిరుకుత్తలక్షేటము
నందు దత్తాత్రేయమందిరమున వే. ఒకమఠము స్థాపించబడి
యున్నది. మానస్వామిలవారను జగత్ప్రసిద్ధిగల యోగివర్మ శ్రీ
మామను స్థాపించిరి పిరు పూర్వకమునందు ఆధ్రులు, ఆ
శ్వయుజ కేరన్నవరాత్రి మహోత్సవ మింపంత్సరముకూడ ఆరి
వైభవముగ జరుగుచున్నది. చుట్టు ప్రక్కల నాలుగు జిల్లా
యందు గల గొప్పగొప్ప అధికారులు పండితోత్తములు మున్న
గువారలు నవరాత్రి మహోత్సవార్ధము, తదంగముగ చేయబడు
శతపండియగ సందర్భ వార్ధము విశ్కుటముగ వచ్చియుండుట
చేత గ్రామము క్రిక్కిరిసియున్నది నేడు శుక్రవారము జరిగిన
కుంకుమాభిషేకోత్సవము మాపరల నానందపముద్రమున నోల
లాడించెను. కొండనుండి క్రిందికి ప్రసవించు చిత్రావదితో
రమణీయమై వెలుయుచున్న తిరుకుత్తలక్షేటమున, ఈతే
త్రమునకు అలంకారప్రాయముగ శ్రీమానస్వామిలవారి మఠ
మును, ఆంధ్రమహాజనుల తీర్థయాత్రావకాశమున దర్శించి ధన్య
లయ్యెదరు గాక!

కె. మార్కండేయశర్మ.

నీలు విగ్రహ నిర్మాలపము

నేటి ఉదయం 8 45 గంటలకు పం. 3 కున్న గొల్ల
వెట్టి, ముగిశేవ చెట్టి, లక్ష్మీపతి అమ్మగారు గొల్ల విగ్రహాన్ని
వార్ధము సత్కారములై విగ్రహమును సమీపముగా లిరిమ్మ
చేయబడిరి.

తిరువలిక్కేటి నివాసులగు తిరువలూచారిగారు సత్కార
గ్రహాల చాయాపటమును గ్రహించుటకు చాయాపటములను
యంత్రసాధనమును పెట్టెను (కామెరా) చేతబట్టుకొని అనుటకు
వచ్చిరి. వారు సత్కారగ్రహాలను ప్రోత్సహించి మరీచ చేయు
చున్నారను నిందను వారిపై మోపి వానినూరు తిరువలూ
చారిగారిని కూడ అరెస్టుచేసిరి.

న ర సి ం హా చా రి (కంచి) నీ తా ప తి గా ర్లు.
అనువారు అనుటకు విచ్చేయుగా వారుకూడ అరెస్టుచేయబడిరి.
నరసింహాచారిగారు తా మింపత్కారగ్రహాద్యమవలంబించుటలో
నివారము కావని చెప్పిరి. తాము ప్రేక్షకులుగా మాత్రమే వ
చ్చితిమనిచెప్పిరి. నీతాపతిగారు సత్కారగ్రహాద్యములలోనినాకే
కాని మొట్టమొదట అరెస్టుచేయబడియుండినవారివంటి అంబుడికి
వచ్చియుండిరి.

వీరందరును యీ నెల 10 తేదీన చీఫ్ మేజిస్ట్రేటుగారి
యెదుట విచారింపబడుదురు.

శాసనసభలో తీర్మానము
సి. యస్. గోవిందరాజమొలె నూరుగారు (శాసనస
భ్యులు) రాబోవుశాసనసభాసమావేశమందు యీ దిగువ తీర్మా
నము నుపపాదించవలంబినట్లుగా గవర్నమెంటుకు తెలియ
జేసిరి.

మద్రాసులో మౌంటురోడ్డువరకు నీలువిగ్రహము
అవలంబింపబడి తొలగింపబడి ప్రజలకంటికగపడవలంబి జేయు
వలెను.

మద్రాసుజిల్లా ఎడ్యుకేషనలు కొన్ని
క్రాత్రవైసిడెంటు

నవంబరు 30 తేదీ సాయంకాలం కార్నాకేషను భవన
ముందు ఉద్బిము స్కూలు ప్రాచురారి అధ్యక్షతను సభజరిగెను.
క్రాత్రవైసిడెంటును, నైసు వైసిడెంటును ఎన్నుకొనబడి
ఏ. రామస్వామి మొదలయూర గారికిని స్వామివాధనుగాక
సమానముగా చెరి 11 వోట్లను వచ్చెను ఆలెం వైసిడెంటు
గారు తమ వోటును కూడా సభ్యులందరి ధితిముగా వోట్లు
తీసికొనిరి. చిట్టచివరకు రామస్వామి మొదలయూరుగా
ఎన్నుకొనబడిరి.

నారాయణస్వామి చెట్టిగారు ఏకగ్రీవముగా తిరిగి ఎన్ను
బడిరి.

రామస్వామి మొదలి నూరుగారు తాము తన బుధ్యుకి
పదవియొక్క అధికారభావిమును స్వామివాసనగారి శుంకాని
ముతో నిర్వర్తించగలవని చెప్పుచు సభ్యులకు కృతజ్ఞతావం
నము లర్పించిరి.

రావుబహదురు ఆర్.కృష్ణరావు భాగ్యేశ్వరగారి కోరిక
మీద సభయందొక ఉపపాదన ఆమోదింపబడెను. ఇండియాను
ఆర్థికేజి (డికేటేషన్) నుందలి విశ్వాగతి బిల్లుకొరకు
నెల 1 కి రు 12 చొప్పున మ జూరుచేయవచ్చునని బిల్లుఎన్ను
కేషనలు ఆఫీసు గారు శేష సలహాప్రకారము మంజూరుచేయు
టకు తీర్మానింపబడినది.

ఒరిస్సా వరదలు

ప్రభుత్వమువారి సహాయము
పాట్నా, ఒక్టో 3:— బీహారు-ఒరిస్సా ప్రభుత్వముగా
రు యిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు:— అగస్త్య నెలలో ఐదునెలల
బాలనూరు, కలకం జిల్లాలలో కలిగిన వర్షపాతమిదిని గూర్చి
సానిటోర్యోగులతో సంప్రతించి, ప్రభుత్వమువారు 1 లక్ష
రూపాయలు ఉచితముగ సహాయముజేయుటకును, ఇచ్చుకొట్టు
కొనటకు 5 లక్షలు ఋణముల రూపమున ఒసంగుటకును నిశ్చ
యించిరి. ప్రభుత్వమువారు యివేరకు సహాయార్థ మొసంగిన
దానికి తోడగ నిదియూ, తక్కువ ఋణము లొసంగుటవలన
ప్రజలకు యిచ్చుంది తొలగవని నమ్ముచున్నారు. రాగిజిల్లాల
ఉచితముగ పండుటకు స్థననాయకాళి ఉద్యోగులను ఒరిస్సా
కు పంపిరి.

కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీల

కమిటీవిచారణ

కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీల రిజిస్ట్రార్ గారు

హెచ్. యం. హుడ్ గారి సాక్ష్యము

సహకార పరపతిసంఘముల ప్రస్తుతస్థితియను సంస్కరణావకాశములను గూర్చి విచారణజేయుటకై మద్రాసు గవర్నమెంటువారిచే నియమింపబడిన కమిటీ సెప్టెంబరు నెల 29 వ తేదీన మద్రాసులో తమ విచారణప్రారంభించిరి.

సహకారపరపతిసంఘముల రిజిస్ట్రార్ గారు రగూ హెచ్. యం. హుడ్ గారి సాక్ష్యము తీసికొనబడెను.

కమిటీసభ్యులలో కే. టి. పాలుగారు మాత్రము హాజరుకాలేదు.

హుడ్ గారి సాక్ష్యము:—హుడ్ గారికి కమిటీవారు యొక ప్రశ్నావళిపత్రమును అందివరకే పంపియుండిరి. అందులో లిఖితముగా హుడ్ గారు కొన్ని ప్రశ్నలకు యిచ్చియుండిన సమాధానము లీదిగన పొందుపరచబడినది.

ప్రశ్న:—ఈరాజధానిలోని సహకార పరపతిసంఘములు సక్రమముగా పెంపొందుచున్నవనియు సమగ్ర సంఘముల సభ్యుల కవి లాభదాయములుగా, మన్ననవియు మీరు తలంచెదరా?

జవాబు:—అవును. కాని కొన్ని యుద్దేశవరకును చైఖురులు యీ సంఘములందు కలవు. వానిని అడ్డుకట్టి సంస్కరింపవలెను. అట్టి నష్టదాయకముగ పద్ధతులేవనగా దీర్ఘముగ గడువులకు ఋణముల నిచ్చుటయును దీర్ఘముగ గడువులకివ్వబడు ఋణముల వెరకే మొత్తమునకును చిన్నగడువుల కివ్వబడు ఋణముల వెరకే మొత్తమునకును దామాషాయిన గల వ్యత్యాసమును వాయిదా తప్పివసూలు యివ్వబడని బాకీలు హెచ్చుటయును, పెంటలుబ్యాంకులయొక్క తనిఖీయను మాత్రమే తేమకరముగాలేవు. ఈ లోపములందు తప్ప ఇతరవిషయములలో యీ పరపతిసంఘము బాగుగానే వృద్ధిపొందుచున్నదని చెప్పవచ్చును.

ప్రశ్న:—ప్రజలలో ఋణగ్రస్తత యీ పరపతి సంఘములవల్ల ఎంతవరకు తగ్గినది. ఎంతవరకు సివిల్ కోర్టు వ్యాజ్యముల బాధ తప్పినది. ఇంకా యెంతవరకములుగా యీ సంఘముల సభ్యులకు పౌత్యక్షలాభములు కల్గినవి?

జవాబు:—ఋణగ్రస్తత తగ్గినదనుటకు సాదృశ్యములనేకములున్నవి. నూటికి రు 1-0-0 వడ్డీకి తగ్గనటువంటి సాహకారుల ఋణముల బరువు పౌత్య జలకు తగ్గినది. సాహకారులవద్ద తీయబడుచున్న ఋణములు తగ్గిపోయి, ఈ పరపతి సంఘములలోనే నూటికి 0-12-0 చొప్పున తీసికొనబడుచున్నది. సాహకారులవద్ద ఋణములెచ్చుటయనగా పండిన పంట ఋణములవడ్డీకింద సాహకారులకు వీలైన ధరకే ఇచ్చిన యటు యగుచున్నది. పుచ్చుకొన్న ఋణమొత్తములకన్న పెద్దమొత్తములకు ఋణావత్రములను సాహకారుల వ్రాయించును. ఇట్టి వైపరీత్యములయొక్క బాధలు ప్రజలకు తప్పిపోవుచున్నవి. ఇందువల్ల ప్రజల ఋణబాధ గొంతవరకు తేలికయగుచున్నది. ఇంతియగాక ప్రజలలో ఆనగా ముఖ్యముగా యీ పరపతిసంఘసభ్యులలో ఋణములు చేయుటకూడ చాలవరకు తగ్గినది. వడ్డీలేము తగ్గించుటవల్లనే క్రొత్త పరపతి సంఘము లేర్పడుచున్నవి. గ్రామాదులలోని రైతులను యీ సంఘములలో కేర్చుటవల్ల గ్రామములలో వీరికి పార్టీ లేర్పడి కలహించుటకును కోర్టుల నెక్కుటకును కారణభూతమైన కొంపలుమ్రొంగడి సాహకారు ఋణములను ఆందువల్ల కలిగే విరోధ భావములు ను, దుష్ట పరిస్థితులు ను చాలవరకు తగ్గిపోవును. తేలికగా చెల్లించవలసిన సహకార పరపతిసంఘముల ఋణప్రదానమువల్ల ద్రవ్యసంబంధమైన వ్యాజ్యములకు మూలమైన వేరు పురుగు కొంతవరకు తీసివేయబడుచున్నది. కాని యీ సహకార ఋణముల విషయములలో వచ్చెడి తగాదాలు కొన్ని రిజిస్ట్రార్ వద్ద దాఖలు చేయబడుచున్నవిగాని యిది తేలికగా పంచాయితీచేయబడి పరిష్కారమగుచున్నది. ఈ విధముగా పరిష్కరింపబడిన తగాదాలయొక్క తీర్పులు వ్యాయసమృత్తముగానే యుండినను కొన్ని ప్రమాదములు జరుగుచునే యున్నవి. అందుకొరకై రిజిస్ట్రార్ గారి పంచాయితీదారుగాని చేసిన తీర్పును తిరిగి పరిచయకొనుటకు గాను ఆ చట్టములో అధికార మేర్పరచవలెను. రైతులకు వ్యాపారావసరములకు కావలసిన వస్తుసామగ్రిని పరపతిసంఘములలో ఎక్కువ అనుకూలముగ ధరలకు వారికి సప్లయ చేయు

పద్ధతిని యింకను బాగుగా పెంపొందించి అమలులోనికి తీసికొని రావలసియున్నది. ఇట్టిఉద్దేశములతో పట్టాములందు నెల కొల్పబడియుండిన సంఘములైనను జయప్రదముగా లేవు. ఏవో ఒకటి అర జయప్రదమై యుండవచ్చును. పాశ్చాత్య విద్యార్థుల వారి పుస్తకములు వ్రాతసామగ్రి వగైరాలను సప్లయచేయుట కేర్పరచబడిన సంఘములు విద్యార్థులకు లాభములే వ్యాప్తిపొందుచున్నవి. ఇతరవిధములైన వ్యాపారలక్షణములుకూడా ప్రత్యక్షలాభకారులు కాకున్నను మొత్తముమీద శ్రేయోదాయకములుగానేయున్నవి. కోట్లవేముట మున్నగు చిన్నచిన్న పట్టి కుపములు కార్మికపరపతిసంఘములవారు పూనుకొని చేయుట వల్ల చాల లాభకరముగానే యున్నవి. వ్యవసాయ కార్యక్రమాల ప్రచారార్థమైన పరపతిసంఘమువల్ల రైతులకు ఇప్పుడు వచ్చుచున్న ఫలసామగ్రి లాభమునకంటె రూపాయికి 0-8-0 లు హెచ్చులాభము రాగలదు. ఈవిధమైన పరపతిసంఘోద్యమ మింకను బాల్యదశలో నున్నది.

ప్రశ్న:—వడ్డీ వ్యాపారము లీయద్వయములకు ప్రతికర్తృలై పనిచేయుచున్నారా? వారి విరోధభావము హెచ్చుచున్నదా? తగ్గుచున్నదా?

జవాబు:—వీరియొక్క విరోధభావము ప్రత్యక్షముగా ఏమియును లేదుగాని కొన్ని పరపతి సంఘముల వీనియొక్క ప్రతికూల ప్రాబల్యమువల్ల విచ్చిన్నమై అంతరించినవి. ఈ సహకార పరపతిసంఘములలోని సభ్యులు సమగ్ర సాహకారులవద్దకు ఋణములై పోయినపుడు దుర్భరమైన వడ్డీలేట్లే ఋణములనిచ్చి కఠినముగా తిరిగి పూనుటచేసి యీ సాహకారుల పరపతి సంఘములపై తమ కని తీర్పుకొనుచున్నారు. తగిన ఆస్తి హామీలేక యీ ఋణపరపతి కేర్పరచుటకు తగినంతగా సహకారోద్యమ మున్నదశలోనికి రాలేదు.

ప్రశ్న:—గవర్నమెంటువారియొక్క వ్యవహారకాఖులగు రెవిన్యూకాఖ వ్యవసాయకాఖ పశుచికిత్సకాఖ మున్నగు డిపార్టుమెంటులలో యీ సహకార పరపతి సంఘపరిపాలనాకాఖ పరస్పర సంఘర్షణము లేక వ్యవహరించుచున్నదా? అట్లు అన్వేష్యము లేకయుండినచో సంఘర్షణ నివారణోపాయములను నూచింపగలరా?

జవాబు:—సంఘర్షణములు లేక అన్వేష్య సఖ్యముతోనే యున్నది.

ప్రశ్న:—సహకారసంఘముల ద్రవ్యపరిస్థితులు తగినంత దిట్టముగా నున్నవా?

జవాబు:—ఇప్పుడున్న ఆర్థికపరిస్థితులు దిట్టముగానే ఉన్నవి. కాని ఇప్పుడమలులోనున్న కొన్ని వర్ధతులు అపాయకరముగా నున్నది. ఇవి ఆరికట్టవలయును. చాలా కోఆపరేటివ్ బ్యాంకులలో డిపాజిట్టులను తిరిగి నిలువచేయవచ్చును గదా అను ధైర్యముతో తమ వ్యాపారములను నడిపించుచున్నాడు. కాని యిది ప్రమాదకరమైనది. ప్రతి బ్యాంకుకును చలామణి యగుటకు హాజరుగా నుండగల ధనరూపక మను ఆస్తిపరిమితి తగ్గుకుండా కాపాడుచుండవలెను. పరపతిసంఘముయొక్క లుబధనము ఇంఫీరియరు బ్యాంకులలో డిపాజిట్టుగా ఎంతనిలువ యుంచబడునో దానినిబట్టి ఆస్తి పరిమితి కొంత నిశ్చయముగా ఏర్పడును. సదగ్ర ఇంఫీరియరు బ్యాంకు డిపాజిట్టు మొత్తమరి నెలల నోటీసుతో వసూలు రాగల మొత్తమై యుండవలెను.

ప్రాతిపదిక సంఘము లన్నిటి యందును సంఘము చేసే డి ఋణములకు సంఘసభ్యులందరును మితిలేని బాధ్యులై యుండునట్టి ఏ ధాన్యము వల్ల బ్యాంకులకు స్థిర త్వము కలదు. కాని, ఈ ప్రాతిపదిక సంఘములయందలి లోప మేమనగా బ్యాంకుకుగల ధనావకాశములకు పరిమితములుగా ఋణప్రదానములు చేయకపోవుటయే. పెద్దగడువులకు ఋణములనిచ్చి బ్యాంకుకుగల ధనావకాశములను పీల్చినేయుటవల్ల స్వల్ప గడువులకు ఋణములయ్యవలసినదని వచ్చెడి చరఖాస్తులకు ఋణములనిచ్చు లేక పంకటపడుచున్నది. కాబట్టి స్వల్పగడువుల కియ్యవలసిన ఋణములనే ఎక్కువగా ఇచ్చిపయెడల అభివృద్ధికెక్కువ యవకాశముగలదు. కాని, ఇందులకు గల ప్రతిబంధక మొకటిగలదు. ఋణములను మంజూరుచేయుటలో ఆలస్యము జరుగకూడదు. కాలహరణములేకుండ వెంటవెంటనే స్వల్పగడువు ఋణము లివ్వబడినయెడల యీపద్ధతి లాభకరమే. మంజూరుచేయుటలో జరుగు కాలహరణమే ప్రస్తుత విధానమందలి లోపము.

ప్రశ్న:—పెంటలు బ్యాంకులవారివద్ద నిలువమొత్తముల ధన మెక్కువగా యున్నదనియు ఋణప్రదానరూపమున తగినంతగా చలామణియగుట లేదనియు గత సంవత్సర రిజిస్ట్రార్ గు నిశ్చయించి వ్రాయబడినది.

ఇందులకు ప్రతిక్రియచేయమనుగలదా?

జవాబు:—ఈ లోపము క్రమేణ దానియంతట అదియే సర్దుబాటు కాగలదు. సక్రమమైన పరిపాలనా వ్యవహారమున్నయెడల చాలును. కొలది సంవత్సరములనుండి యీ బ్యాంకు కీలో నిలువధనము హెచ్చి పెచ్చు పెరుగుచున్నది. ఈ నిలువధనము మొత్తమును కొలదిసంవత్సరములలో కాఖాసంఘాభివృద్ధి వల్లను డిగ్రీనూభివృద్ధివల్లను ఋణరూపమున చలామణి కాగలదు. అదియునుంగాక, బ్యాంకులలో నిలువచేయవలసిన వారివద్ద నిలువ ధనములను బ్యాంకువారు స్వీకరించునపుడు బ్యాంకునకు నిలువధనము వెక్కిరించుచున్నయెడల సదగ్ర ఖాతాదారులకు బ్యాంకువారిచ్చెడి వడ్డీలేమును తగ్గించి నిలువ జమలను నిరుత్సాహకరించి ఆకర్షింపక తగ్గింప వచ్చును.

ప్రశ్న:—ఋణములను మంజూరుచేయుటలో గ్రామాదులలోని ప్రాతిపదిక సంఘములందుగాని, జిల్లాబ్యాంకులందుగాని కాలహరణము జరుగుచున్నదా? అట్లు నివారించవలెనా? అట్టి కాలహరణమువల్ల సంఘములు పెద్దగడువు ఋణములకుచేయు దరఖాస్తులకు భంగముకలుగుచున్నదా? లేక చిన్నగడువు ఋణములకుచేయు దరఖాస్తులకు భంగము కలుగుచున్నదా?

జవాబు:—కాలహరణములు చాల ప్రమాదములగునున్నవి. సరియైన వ్యవహారజ్ఞానము లేకపోవుటవల్లను, ఋణదరఖాస్తులను తయారుచేయుటలోను చాలా ఆలస్యము జరుగుచున్నది. ఇటువంటి ఆలస్యములు జరుగుచుండఁ జూడవలసినదనియు తరువులు జారీచేయబడినవి.

ప్రశ్న:—తనఖాతమీద ఇవ్వబడి ఋణముల విషయములోను, తదితర ఋణములవిషయములోను బాకీలు చెల్లింపనివారిపై కోర్టుద్వారా పొందబడినటువంటి డిక్రీలను అమలుపఱచుటలో కాలహరణము జరుగుచున్నదా? జరుగుచున్నయెడల ప్రతిక్రియ యేమి?

జవాబు:—ఋణగ్రస్తుడైనవాడు ఇప్పుడున్నటువంటి సిబ్బందియొక్క యసమర్థతవల్ల తప్పించుకొని తిరుగుటచే డిక్రీ అమలుజరుగుటకు కాలహరణము జరుగుచున్నది. కాని మంచియిద్యోగులుగల సిబ్బందియున్నను కాలహరణములు జరుగకుండునాయననది సందేహముగ నున్నది.

ప్రశ్న:—ఇప్పుడున్నటువంటి ఆపరాధకైకల పద్ధతిని ఎంతవరకు సులభముచేయవచ్చునా?

ఇప్పుడున్న కైకలపద్ధతి యింకను తగ్గించి సులభముజేయుటకు వీలుండదని నేను తలంచను. కోఆపరేటివ్ స్టోర్సులలో నుంచబడు కైకలు తగ్గించి సులభముచేయవలసినది ప్రయత్నించబడినది. కాని అట్లానర్పుటవల్ల కొన్ని యవకాశములు తటస్థించి కైకలు తిరిగి యథార్థిగ నుంచవలసి వచ్చినవి.

ప్రశ్న:—బ్యాంకులకు రావలసిన బాకీలలో గడువుదప్పిన నిల్వబాకీలు హెచ్చుచుండుటకు కారణమేమి? ఇందులకు ప్రతిక్రియయేమి?

జవాబు:—ఋణములు మంజూరుచేయుట సవ్యముగ లేకపోవుటయును, సరియైన పైతనిఖీ లేకపోవుటయును కారణములు. స్వల్పగడువులకే ఋణముల నిచ్చుటవల్లను, బ్యాంకు వారికిగల ధనావకాశమునుబట్టి ఋణముల నిచ్చుచుండుటవల్లను, సరియైన పైతనిఖీవల్ల నున్న పవరింపబడగలవు.

ప్రశ్న:—బ్యాంకులయొక్క నాటి సరి జమాఖర్చు కైకలను పరిక్షించునట్టి తనిఖీదారు ఖర్చు ఏయేసందర్భములలో, ఎంతెంతవరకు బ్యాంకులు భరించవలయును?

జవాబు:—తనిఖీదారు చేసిన నేపథ్య బ్యాంకులు సాధ్యమైనంతవరకు ప్రతిఫలము నిచ్చుచునేయుండవలెను. ఈపరపతి బ్యాంకుల కైకల తనిఖీనిమిత్తమై క్రొత్తగనేర్పడిన నూపరువైజింగు యానియనులకు ననుబంధింపబడిన సంఘముల వారుమాత్రము ప్రస్తుతము కైకలతనిఖీ ఖర్చులకింద యేమియును చెల్లించుటలేదు. అట్టి ఖర్చులను ఆయాబ్యాంకులవారు భరించకూడదనుటకు కారణము వారలకు కత్తి లేకపోవుటయే.

ప్రశ్న:—ఇప్పుడున్నటువంటి కైకల తనిఖీ యేర్పాటు తగినట్లున్నదా?

జవాబు:—ఔ! బాగానేయున్నది. కాని బ్యాంకు సిబ్బందిలోచేరిన యుద్వోగస్థులకు సరియైన యనుభవమున్ను, తనిఖీయతున్న కావలసియున్నది. ఎందువల్లననగా, కైకలు తనిఖీచేయుటకు వచ్చిన అడిటరుకు గ్రామములో తగిన భోజన వసతులు వెంటనే లభించకపోవుటచేతను పంచాయితీదారులు త్వరగ సమాజేశము కాకపోవుటచేతను, విశేష కాలహరణము జరుగుచున్నది. ప్రతి అడిటరుకును ఒక బ్రౌలైటు వెంటనుండవలెనని నా యభిప్రాయము.

ఢిల్లీ, అక్టోబరు 2:—జిల్లా స్వాధీకారి ఎట్టి ప్రచు
 రణములు జరుపరాదని నిశ్చయించెను. (ఆ. పి.)

అక్టోబరు 1 వ తేదీకుండి గుడ్డనల్లెల లాకువద్ద బ్రాంచి పోస్టాఫీసు స్థాపన చేసెడిది.

అలహాబాదు, అక్టోబరు 2:-కాశీ నేను మహాబలిహస్త్య పందర్బమున గతి ఏనుగులు అరెస్టు చేయబడిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

రంగూరులో అమెరికన్ ప్రతినిధిగ (కాన్సులేటు) హెచ్. డిమగారు చార్జి పుచ్చుకొనిరి.

లాహోరు అక్టోబరు 1-మే 4 వ తేదీన 4 గరను హస్త్య చేయవలెనని యత్నించినందులకు నిఘోషపడిన అబ్దుల్ బషీరుకు 4 ఏండ్ల కఠినపరకము విధించిరి. (అ. ప్రె.)

లాహోరు, అక్టోబరు:-స్వరాజ్య సెక్యూరిటీ కేసులో ముద్రాయి 10 వేలకు జామీనీ మంజూరైనదిగ గరగా జిల్లా న్యాయాధికారికి జామీనీచ్చి ముద్రాయి విడుదల గాంచెను. (అ. ప్రె.)

దెవారసు అక్టోబరు 1:-ప్రేమశరణుని భవనమును ప్రేమ పుస్తకాలయ కార్యాలయమును సోదాచేయబడినవి ఇది "రంగీలా రనూలు" కరపత్రములకుని తెలియుచున్నది. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

రంగూరు, అక్టోబరు 2:-చక్రాటా ఓడగుమాస్తా స్త్రీ వెన్నునగురు రంగూరునదిలో మరణించిరి. ఎంత వెడకినను కనుపడలేదు. (అ. ప్రె.)

అలహాబాదు, అక్టోబరు 2:-దాద్లాండ్ అల్లరుల పందర్బమున ఒక హైందవుని చంపినందులకుగాను నిన్న మహాబూబు అనునాతడు విచారించబడినది. వాయిదావేయబడినది. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

లాహోరు, అక్టోబరు 2:-లైటుపత్రిక కేసు విచారణ జరిగెను. ఎనగులైన సాక్షులమిచ్చిన నెనుక 8-వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

అమృత్ సర్, అక్టోబరు 1:-వాభామహారాజు మామ గారగు పద్మావతి గుణవతినింగారును, సోదరి మగు దోశవారు మహారాణియు, "సానిక సురమణి" మను దక్షిణవారపత్రికపై గత 24 వ తేదీన పదమూరణి పేస బహిరంగతేఖ ప్రకటించి గంతున సభాపాక్షికులను నోటీసుల జారీచేసిరి. (అ. ప్రె.)

సం. రాష్ట్రముల గవర్నరు

సంయుక్త రాష్ట్రముల గవర్నరు సర్ విలియము మారిసుగారి ఉద్దేశ్యముగి డిసెంబరు 22 వ తేదీతో ముగియ నున్న సర్ ఆ. వడ్డెనుగారు వచ్చి ఛార్జి పుచ్చుకొని 1928 జనవరి 14 వ తేదీవరకు గవర్నరుగా పనిచేయుచుందురు.

30 మైళ్ల ఈతపోటీ

హుగ్లీనదిపై పందెము జరుపుట

కలకత్తా, అక్టోబరు 2:-అహిరిటోస్టోర్మింగు క్లబువారు గంగోనదిపై 30 మైళ్ల యాతగొల్పి పందెమును జరిపిరి. నదికి యిరువైపుల ప్రేక్షకుల సేవలు గుమిగూడి యుండిరి. ఉదయం 6-30 గంటల పందెము ప్రారంభమయి 12-30 గంటల ముగిసెను జ్ఞానపంధ్ర ఛార్జి ముగిసెకాతేజి విద్యార్థి 5-50 గంటలలో అంతమారము యిది ప్రభుత్వహామతిని బహుసెను. 10 ఏండ్లకు ప్రవాదు ధీరేంద్రదాసుగారి పోటీజేసి పూర్తిజేసెను. 18 గురు పోటీజేసెను. ముగ్గురు యిచ్చును విడిచిపెట్టిరి. ఒకడు మధ్యను మార్చుపోగా రెండువరకు మారు రక్షించిరి. పోటీను కమిషనరు సర్ సి. టాగూరుగారి కప్పకపెట్టి గారు వి. సండేలుగారు ఓడిలుగా నుండిరి. (అ. ప్రె.)

సి. ఎఫ్. ఆంధ్రానుగారు మేయోకన్య గ్రంథము

బరంపురం మునిసిపాలిటీవారి సన్మానపత్రము

బరంపురం, అక్టోబరు 3:-బరంపురం పురపాలకసంఘాధ్యక్షుడును సభ్యులును సి. ఎఫ్. ఆంధ్రానుగారికి సన్మాన పత్రముసంగిరి. ఆంధ్రానుగారు జబాబుదేవుడు యిచ్చుపత్ర సింఛి:-"దక్షిణాఫ్రికాలో నివాసమేర్పరచుకొనిన భారతీయులలో అత్యధికసంఖ్య చేస్తున్నారాయనండి వచ్చినకారే వారి తరపునగావ నేను యీ సన్మానమును కృతజ్ఞతచేతు చున్నాను. బరంపురంలో నుండగానే మేయోకన్యప్రాసిన "భారతమాత" యను గ్రంథమును బదులు చెప్పడలచుచున్నాను-దానికి జబాబుగ ఇంట్లాండు, అమెరికా పత్రికలకు గ్రాయుచున్నాను. ఈ గ్రంథము చరిత్రకొద్ది యెక్కువ నీచముగ నగపడుచున్నది-భారతదేశమును ముఖ్యముగా హిందూ జాతినిగూర్చి అసత్యనిందాతోపలు గావింపబడినవి. అయినను మేయోకన్య అసృష్టతనుగూర్చి వ్రాసిన భాగము బాగుగ చదువలసియున్నది. లోపములను వెంటనే సవరించుకొనవలెను అయ్యది మనము త్యాగముజేయుటవలన జరుగగలదుగాని వృధా కబురులు చెప్పుటవలన కాదు.

"నేడుదయ మే నేను బరంపుర ప్రాంగణములందు వీధు లూడ్చువారిని వారి పాకలలో నెట్లుందులో చూడగోరి వెడలి యుంటిని. మునిసిపాలిటీవారు ఆభాగములందును యింకను కొంత అభివృద్ధి జేయవలసినదని జెప్పవలసియున్నది. ఒరిస్సాలో వరదలచే బాధపడిన గ్రామములకు పశాంతికలిగింప ధనముప్రా గుజేయుటయందు బరంపురవాస్తవ్యులు గంభాము జిల్లావారం దరికి అదర్శనీయులుగ నుండినవెను" అని ఆంధ్రానుగారు తెలిపిరి. (అ. ప్రె.)

ఐచ్చిక నిర్గమనము

దక్షిణాఫ్రికానుండి భారత దేశమునకు రాదలచినసంఖ్య అధికముగ నుండుట

డర్బను, సెప్టెంబరు 29:-భారతదేశమునకు తిరుగ పోదలచినవారికి కొంతపరిహరమిచ్చిపంపివేయవలయునను విచ్చిక నిర్గమనకాపనను ఆమోదింపబడినది మొదలు భారతదేశమునకు పోదలచినవారి డిరెక్షన్లు అధికముగ ప్రభుత్వమువారికి వచ్చుచున్నవి. ఇంతవరకు పురుషులను 10 వామల 13 త్రము పరిహర మిచ్చబడుచుండెను. ఇప్పుడు 20 వామల వరహర మిచ్చుటకు ప్రభుత్వమునామ తీర్మానించుకొనిరి. బాలరస 10 వామల పరిహరమిచ్చబడును. స్త్రీయరుఖరులనుకూడ ప్రభుత్వమువారు భరించుచున్నారు. ఇప్పటికి 500 దరఖాస్తులు నిలవయున్నవి. వీరందరు సెప్టెంబరు అక్టోబరు నెలలలో భారతదేశమునకు పంప బడెదరు. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

బెంగాలు డెబీన్యూ అవస్థ

కాళీప్రసాదు బెనర్జీకి తుయయా?

బాగల్ పట్నం, సెప్టెంబరు 29:-రాజకీయ వైదియు ఇప్పుడు రాంపల్లో నిర్బంధింపబడినట్టియు కాళీప్రసాదు బెనర్జీ గారు ఆహారనిరసనవ్రతమును బూంయుండ జిల్లా న్యాయాధికారి రెండు డబ్బెల "లెక్సిను" ప్రభుత్వ ఖర్చుపై తెప్పించి ఇచ్చుట క. గీకరించెను. కాళీప్రసాదు తిరిగి యడుగుసరికి పాముకరదిన తరువాత యాలోచింపవచ్చుననియు, స్థానిక పల్లెటూరి నేటిపుడైదుగుల నాయ మంపవచ్చుననియు, లేకున్న పొటానియం పెర్మాంగనేటు అద్దపచ్చుననియు పోలీసువారు జవాబిచ్చిరి.

కాళీప్రసాదుగారికి 1 1/2 నెలలనుండి దేహమండలి యు వ్రత పెరుగుచున్నది. స్థానిక జిల్లాబోర్డు వైద్యుడు తుయయని అనుమానించుచున్నాడు. స్థానిక వైద్యులయందు లేనిందులు లు వచ్చుటకు నెల లేక రెండునెలలు ఆస్పత్రియందున్నది. కాళీ బాబు స్నేహితులును, బంధువులును అందోళనపడుచున్నారు. జిల్లా న్యాయాధికారి ఈవిషయమై స్వయముగా చర్యతీసి క ని విచారించునని సమ్మత్యున్నాడు. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

శ్రీరామమోహనాశ్రమము-పాన్నూరు

శ్రీ రాజా రామమోహనరాంబలవారి 94-వ వార్షికోత్సవ సందర్భమున శ్రీరామమోహనాశ్రమములో గత సెప్టెంబరు 27-వ తేది సాయంకాలము 5 గంటలకు ఈశ్వరోపాస గావింపబడినది. గుంటూరు మిమక్ కాతేజి మోహనాశ్రమముపాధ్యాయులగు బ్రహ్మశ్రీ తెలికిచ్చె నూర్యప్రకాశగారు ఉపాసన పరిపిరి. ఆశ్రమబాలరును కొందరు పురజనులును ఉపాసనయందు పాల్గొనిరి. పూర్వకాలమునందు హిందూదేశమున ప్రజ్వరిల్లిన ఏకేశ్వరవిశ్వాసమును ఉపనిషత్ప్రతిపాదితములను రామమోహనుడు ఈ కాలమున పునరుద్ధరించెననియు వివిధ చాధలచే పీడింపబడుచున్న మనదేశ యయెక్క బ్రాహ్మన్యమును మూలించి అతడు అభివృద్ధి మగు భారతజాతికి పునాది వైచెననియు అతని ముఖ్యజీవితసూత్రములు ఆత్మ స్వాతంత్ర్యమును ఈశ్వరసాక్షాత్కారమును అనియు ప్రసంగించి శ్రీ ప్రకాశముగారు బాలరుకు రామమోహనుని జీవితచారిత్రం శేములను విశదపరచిరి.

బ్రహ్మశ్రీ మయిలవరపు వేంకటరామయ్యగారి అగ్ర్యమ్యుగారు సీతమ్మగారి ప్రథమ సాంవత్సరికముగూడ బ్రహ్మశ్రీ నూర్యప్రకాశముగారి ఆచార్యత్వముక్రిందనే బ్రహ్మయతస్థి ననుసరించి ఆశ్రమములో జరుపబడినది.

వాతావరణస్థితి

1927 సం. అక్టోబరునెల 3-వ తేది శుక్రవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	వాతావరణస్థితి				
	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షపాతము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షపాతము	గత 24 గంటలలో వర్షపాతము	గత 24 గంటలలో గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గత 24 గంటలలో గరిష్ఠ తేలికపాతము
గోపాల్ పూర్	88.8	78.0	...	0	-0.48
కళ్యాణపట్టణం	87.8	78.2	...	0.18	-0.19
కాకినాడ	87.2	77.0	...	1.47	+1.04
ఉదీపిపట్టణము	84.5	76.2	...	2.90	+2.46
చన్నయ	87.4	78.0	0.16	1.15	+0.71
అల్లూరి	85.0	72.4	0.11	0.45	-0.12
అనంతపూరు	0.76	+0.38
కడప	95.6	76.6	...	2.14	+1.58
నెల్లూరు	87.7	76.8	...	0.80	0
యెర్రావూరు	87.4	78.1	...	0.21	-0.53
కడపరాజు	89.2	78.4	...	2.25	+1.73
నీలయ	88.4	72.9	...	0.98	+0.74
బో.మం.అల్లూరి	88.2	70.6	...	0	-0.85
తిరుచనాపల్లి	93.2	75.4	...	1.90	+1.22
కాకతీపట్టణము	91.1	78.0	...	0.82	+0.48
గుంటురు	94.8	76.8	...	0.15	-0.56
హంపిశి	87.8	80.9	...	0	-0.20
తిరునల్వేలి	0	-0.46
పింగళేంద్రపూ	82.6	75.4	...	0.07	-0.42
కొచ్చికో	88.2	75.2	0.03	0.63	-0.10
కాలికట్టు	86.1	74.6	0.17	1.82	+0.43
మంగళూరు	84.0	78.6	0.28	3.60	+2.95
నెలమకూరు	79.0	65.0	...	0.27	-0.60
డెర్బీపూర్	69.4	62.2	0.80	1.80	+0.48
బొడెకాకో	66.8	52.2	...	0.43	-0.85

సర్కారులు:-కళ్యాణపట్టణములో మబ్బు విస్తారముగ నున్నది. తిక్కినచోట్ల విస్తారముగ నున్నది కాకినాడలో 8 1/2 మిలీపట్టణములో 6 1/2 డిగ్రీలు పగటివేడిమి తక్కువ.

డక్కన్:-కర్నూలులో 0.16" బల్లూరిలో 0.11" వర్షించెను. కర్నూలులో 4 1/2 బల్లూరిలో 6 డిగ్రీలు పగటివేడిమి తక్కువ.

కర్నాటకము:-మద్రాసులో మబ్బు విస్తారముగ నున్నది తేరచోట్ల పలచగయున్నది. మద్రాసులో 4 1/2 నెల్లూరులో 6 డిగ్రీలు పగటివేడిమి తక్కువ. రాత్రివేడిమి కడపూరులో కొంచెము ఎక్కువ.

డక్కన్లో వర్షము మరిగెను. వి. వ. నారాయణ అంబేద్కర్, నరసింహ తాతాభాయాశాస్త్రి వ్రాసెను.

“సురభి”

[దాసు వామనరావుగారు]

“సురభి” యను కావ్యము ఏకతాత్పర్యము యగు బుక్క-చట్టము తిరుమల నరసింహాచార్యులుగారి యొకానొక సాద. ఈ యాద్య ఇతర దేంద్ర పిన్నవమునువాదములు, ప్రాధభావములు కలవాడు, ఊహిరిసంపదన ఊహా కలవాడు-లోకమర్యాదల వారీక విత్తసంస్కారయగుచేత ఊహలు ఉత్పన్నమైనవి. ఊహాప్రపంచమే ఉద్యానవనముని యెంచి విహరించును. ఊహాభవ విందిన ఉల్లాసము, ఉద్యోగము ఉన్నది. ప్రకృతి శుభములే రాధాకృష్ణులని యూహించు ప్రణయాత్మక పాల్పడదాములగు చెన్నపుడు. తెనుగుకవిత్వ తీసికె తరచు యేక మేను మరచును. మాటల పొందిక నేర్పిన భాగరి. మీదు మెచ్చితి యుత్సాహి. ఈనవయాననుడు పిల్ల గాలివోలే కూర్చి తెచ్చినదెమే “సురభి.” కావుననే, ఆసురభివంశేప్రదీపుడో జన్మిచోట ప్రభువు వేంకట లక్ష్మారావు బహద్దరు, ఈ “సురభి” కావ్యముయొక్క యని స్వీకరించెను.

సురభి మూడుభాగములుగా విభజింప వీలుగా నున్నది. 1. కృత్రిమతంత్రవర్ణనము 2. భావగీతానలి 3. పక్షిసలకథా వృత్తాంతము.

తేటతెనుగు కైలిలో జటప్రోలు ప్రభువుల ప్రాధవము ఆతిథియొక్కలు లేక నునోజ్జముగా వర్ణింపబడినది. జటప్రోలు చూచుట.....రధిరం

“జున విత్తతర్కముజేసి పొందిరి యశమున” అనునది యాద్య చరిత్రాంశమేకాని యతితయోక్తి కాదు. “వ్యాఘ్రముల వృద్ధుల బిట్టలపగిది నేయు”నట్టి జటప్రోలు ప్రభుపరాక్రమంబు ఆదాద్యులుగారి లేజరుపలుకుల రక్తిదార్చె.

భావగీతానలి యనునది రెండవభాగము-ఇందు బ్రధాన ప్రాణ తాటికలదు. “శ్రీ కృష్ణపరమాత్మ-రాధ” యను రచన పాదాశీక పరమార్థముగల స్వకపోలకల్పితగాధ. ఇందులో “జీవ కాస్తూర్ధి వితతుల-నివయమెల్ల చెందియున్నది యేమన-నేర్చువాడ”

అని నూచింపబడినది. ఈ అల్లికయందు పెద్దలగు అల్ల పాడి పెద్దవారి పోకడలు ముద్దుముద్దుగా అనుకరింపబడినవి.

“చని చని కాంచినాడట రసాలకసాలల విలాసంబు జరిగె.....కారికాకుకనివాసము నొక్కవనప్రదే శ్రమయె”

అనువద్యమున్ను, “అండజయన! నీవు నను నంగజాబారికి ప్రోసేపువు.....” అను పద్యమున్ను, చాలప్రాథమ అను అనుకరణములు-సెబాసని మెచ్చవచ్చును.

“ఆరమోద్యుకనలచే యాదవకామిని జనము నాకర్షించు-గొనమువాడు”

అని శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని వర్ణింపగల నేర్పు రాధవోలే సజ్జనకృష్ణకులకులవారికే చెల్లును.

మిగిలిన భావగీతము లిక “పేర్కొనదగియున్నవి. భావ తదిత్యమందలి యభిరుచి నవయగసాంప్రదాయముగా నున్నది. భావములేని కవిత్వమే యుండగూడదుకదా! భావకవిత్వముయొక్క ప్రత్యేక ప్రసక్తి యేల? అని శంకించువారు కలరు. పూవుదా నెమ్మిటు పూవులు మాత్రమే ప్రధానము. అను అరటికి ఆకులు మాత్రమే వివిధవికలును. అట్లే భావకవిత్వమునకు భావమే ప్రధానము. కవిభావములు సదా రసపూరితములుగా నుండవలెను-నవ యములును కవిత్వలక్షణములే. కవిత్వమునందు సామాన్యముగా జోకరసము తంజింపజేయుట కొకకథాసందర్భముగల స్త్రీపురుషులగు పాత్రల కాయారసము లాలోపింపబడును. కాని ఇందలి కథేతిహాసములు, పాత్రలును, తదుచిత వ్యాపారలక్షణములును, భావకవికి ఉపకరణములవంటివే కాని, ప్రధానములుకావు. భావకవికి రసోద్రేకమే ప్రధానము. కవియగువాడు తన స్వంతస్వభావరసోద్యోగమే వీల వర్ణించి రసము నొప్పింప చూచి జడప్రకృతికి జీవకళ నాలోపించి కవరసముల నేల స ముహూర్తరాదు? ఇది సాధ్యము-ఇట్లు చేయుటయే భావకవి తత్వముయొక్క పరమార్థము. గులాబిపువ్వుల అత్తయిలో కొటి గులాబీలనువాసన యున్నది. రసప్రధానమైన కావ్యమే భావ గీతము. ఇందు కథలండవు. పెక్కు-పాత్రలుండవు. ఒకవేళ ఉచ్చును నామమాత్రముగానేయుండును. ఇది ఏకపాత్రకలాపము. ఆద్యంతములు లేని ఆత్మపురాణము.

భావకవి, రసోపాసన కొక యధిష్ఠానమూర్తిని కల్పించుకొనును. కథాచమత్కారపు సాగనుమాత్ర మేమియు నుండదు. రసభావములు మాత్ర మున్నగుచుండును. గులాబిపువ్వుల యాదము అ తరులో నుర్చించునేగాని ఆగుడదు. భావగీత

మనగా అవ్యక్తమాధురీయ రాగాలపన- సాహిత్యములేని సంకీర్తన. “శ్రీరాసాగరాళయూనా!” యను త్యాగరాయకీర్తన పామరులకు మనోరంజకమై యున్నది. కాని కేవల దేవగాంధారి రాగాలాపన వారికి రక్తి కట్టును. భావకవి తన ప్రేమ, తన విషాదము, తన యానందము, తన ఆశ, తన నిరాశ, మున్నగు హృదయభావకవములకు ఆలపాలముగా నొక కల్పితపాత్రను సృష్టించి జీవప్రతిష్ఠజేసి పాటపాడుట సాగించును. ఒకానొకరు “యెంకి” యను దానిని ప్రతిష్ఠించిరి. కాని, యీమూర్తి నాగరకముగలదికాదు. ఆచార్యులుగారి రసోపాసనకు “చిట్టి”యే అధిష్ఠానమూర్తి వారు తమ కవిత్వములో నొప్పింపదలచిన రసములను చిట్టిబాదనే కురిపింతురు. (1) స్వర్ణసౌధము (2) మాపాత్రము (3) ప్రతిజ్ఞ (4) నేను-చిట్టి (5) నిద్ర (6) స్వీయరాజ్యము (7) మహోత్సవము (8) ఏమేమె (9) వెలుగు (10) చిత్తరవులు (11) ప్రేమానుబంధము (12) మేము. ఇవన్నియు చిట్టిపేరిట వ్యక్తీకరింపబడిన వివిధమనోభావములు. చిట్టి కాకున్న, ఇంకొకరియెడల నైనను, రసోద్రేకవలన వారల కిట్టి భావరసములు హృదయమందల్పించును. అట్లునయించు భావములే గీతరూపములుగా తెలుగుభాషలో కవి వెల్లిబుచ్చియున్నాడు. ఇదియే భావకవి యొక్క నేర్పు. చిట్టి తననిండాడుకొని నున్నప్పుడు, భావతిశయమచే నొక్కొక్కప్పుడు “యేమ నాచిట్టి యాము. మేమేమె యవును” అని యేమేమె చెప్పబోయి ఏమియుచెప్పలేక ముగించెను. వర్ణింపబూతులకన్న వర్ణింపలేకపోవుటయే మధుగా నున్నది. ఇదియే కవిహృదయపారవశ్యమందలి అవ్యక్త మాధుర్యము.

భావకవి ఆత్మపరిశోధకుడు. జిజ్ఞాసువు. తనభావములనే తాను వ్యక్తీకరించును. “అనం బ్రహ్మ” యనియు, “శివోహమ్మనియు.

“సృష్టిని బ్రతిస్పృశి నేడ జేయువాడ” ననియు, తానే ప్రళయస్వరూపుడననియు, “దనన మెనరింతు విశ్వంబు దద్దరిగ” ననియు, పలుకును. (1) విజృంభణము (2) ప్రళయము (3) శక్తులు అను భావగీతము లిట్టివే. జిజ్ఞాసువు తనచంచల స్వభావముజూచి తానే వింతపడును. “ఉన్నత్రత” యనగా నిట్టియాత్మపరిశోధనయే. “వేయివిధములవేముల వేయుచుండు” నని ఒప్పుకొనును.

భావకవి సత్యాన్వేషి. ప్రాణికోటియొక్క విశ్వప్రయత్నములును, వ్యాపారములును సాఖ్యముకొరకేగదా. కాని నిత్యముఖ మెందు గలవో యెరుగము. వి వి ధ మనోభిప్రయము సాధించి పొందుచున్నాము. ప్రాణికోర్కెలు నిద్రించినవిగాని, క్రొత్తకోర్కెలు పుట్టుచున్నవి. ప్రాణికోర్కెలవిడిచి క్రొత్తవి పట్టుకొని ప్రాకులాడుచు కాలము గడపుచున్నాము. ఇదియే కవీంద్రుడు నాపోవుచున్నాడు.

“ఆత్మన్య కీకొమ్మ-కాచెట్టు కీచెట్టు కాపువ్వు కీపువ్వు-కరిగి పాడితివి” ఆయుష్యాల మీరితిగా వృథాయాసముతోడనే తీరుచున్నది. అందులకే

“ఆవృక్షముల బండుటాకులలోఁ జేరి పక్షిప్రాణముల నట్లు-బాసి తేయకట” యని భావకవి విలపించుచున్నాడు.

“కవీంద్రగానము - కాలయానము” భావగీతముగా నున్నది. ఈభావగీతము గేయమై యింపుగానున్నది. వేరొక చోట యీకాని “విజయలక్ష్మీ”ని ప్రశంసించియున్నాడు. విజయకాంక్షచేతనేగదా పచ్చనిచేలు రక్తప్రవాహము లగుచున్నవి. రాజ్యముకొరకై సోపదల వధింపవలసినందులకే కురుక్షేత్రమును అర్జునవిషాదము కల్గెను. కాని, ధర్మవిరహజ్వారము ఆత్మార్పణమైనను చేయవలయును. దుధిరార్జునమునై విజయలక్ష్మీ విచ్చేయును.

కర్మమిగులు తన ధర్మయుద్ధమునందు ప్రాణము నిలిచినను పోయిననుగూడ ధర్మముయొక్క విజయమునే చేబట్టి గోరును. సమరము రాజ్యముకొరకై గాని విహిక సంపదలకైగాని కాదు. ధర్మము జయమందుటయే ప్రతిఫలము. కర్మయోధునకు అట్టి విజయలక్ష్మీయే ఆనందప్రదాయని. ఇది విహికవాంఛకాదు. పారలౌకికము. పారమార్థికము.

ఇదియే “విజయలక్ష్మీ” గీతముయొక్క ధర్మరహస్యము. భావకవి సత్యాన్వేషియగుటచే విశ్వమయమగు సచ్చిదానంద మెందుకలదో వెతకును. అందుకొరకై తానుపొందజే ఆనంద వ్యక్తపరచును. “నిరాశ” యనుగీత మట్టి యానంద నెరింగించుచున్నది. జీవులన్నియు కింవిజ్ఞత్యమను అల్పలేజున్నగు విలుగుడువురుగు; కొంత ఎత్తునకే ఎగురగలవేమిట.

“అంధకారంబులో నెందు-నగనినావో యనుచు మిలుగుడుపురుగునై - యన్నిచోట్ల బూవుసాదరిండ్లలో గూడ బోయి నిన్ను కానమిని యెట్లు మనసార కలెపుదీర” “పక్షి నై పాడుచును బోయి బడలి తుదకు మరలనాశూన్యగృహముకే మరలుచుండు”

“సాహస్యము” అనుగీతము బ్రహ్మాంగారి తత్వములవలె గేయముగా నున్నది. ఇందునేదాంతార్థ మేకలదు. నిరాకారమై వర్ణింపనలవికానిజన్మసాఖ్యము-కాశ్యతానందపదవి-ఎందుగలదో తెలియక భ్రమపడి తుట్టుతుదకు తనయందే కలదని యాశీచి లీలగా తెలిసికొనును.

“భావసంద్రములోన బడబాగ్ని మధ్యలో జ్యోతియై తనలీల జాపి వీగినది నీరూపె యనుకొంటి నే వెర్రినై నీవందు పరుగిడితి నే”

“భ్రాంతి” యను గీతమునూడా గేయమైయున్నది. ఆనందస్వరూపము మానవజీవితములో తుణమాత్రము సాక్షాత్కరించి మాయమగుచున్నది.

“చిరుగాలిలో పాట-విరిలేనెలో మాట మెలుపులో నీరూపు-మెలుగునదీపోయినవి” ఆనందసాక్షాత్కారము, అంతర్ధానము- ఏకతూమండే కలిగినవి. సాఖ్యానందములపై భ్రాంతిమాత్రమే విగులుచున్నది. ఇదియే “భ్రాంతి” - ఏమిచేయుటకును తోచుటలేదు.

“పురుగునై మెలుపుతీగల నల్లనా?” చుక్కనై మింటనే వెలిగిపోనా?” పురుగువలె విహికనుఖములకై ఆసించనా? లేక దివ్య పథంబున చుక్కవోలే ఆముష్మికనుఖంబులకాసించనా? ఏది కోరవలయునో తోచకయున్నది.

భావకవి రసోపాసకుడు. మనస్సులో కొన్ని సందర్భములందు గలిగడి భావతరంగములే ప్రత్యేకించి తిరిగి సంస్కరించుకొని యుప్పొంగును. నూతన దంపతుల యరుంధతీదర్శనకాలమందెట్టి ప్రేమ యుట్టిపడునో “ప్రేమగీతి” లో కలదు. కాని, విచ్చిన్నవియోగదంపతుల ప్రేమ యంధకారమయమగుచున్నది. నాధుని గోల్పోయిన యనాధకు ప్రణయానురాగము లంతరించవుకాని యామెయొక్క ఆర్తనాదములందు ప్రేమ భావ ముగియున్నది. ఆర్తగీతములందు హృదయము కరగించు ప్రేమకలదు గాన

“ఆర్తగీతాని బాడగా-నాకేమాకు” అని మన భావకవి పలుకుచున్నాడు. 1 “నానెలపు” 2 “దవాగ్ని” యను గీతములుగూడ మహావియోగవిషాదనిమగ్న హృదయ పరితాపము నే వెల్లిబుచ్చుచున్నవి. “ఆర్తగీతి” దుర్గరవితంతువిలాపము వోలెనున్నది.

“రాలుకరుగంగ నేడ్చెదవేల బాల?” యను గీతము ఏకాకియై దిక్కుమాలియున్న బాలను సంబోధించి వ్రాయబడినది. ఇది కేవల రసాత్మకము. ప్రకృతియంతయును జీవకళ లుట్టిపడుచుండగా వీల ఈబాల యీలీల యీతేళ యెడ్డవిలయు? నని కవి ప్రశ్నించుచున్నాడు. మణిమయసాధారణములందు దేవేంద్రభోగములమధ్య విచారనిమగ్నులై విలపించెడి రాకుమారులును, రాకుమారిలును లేరా? చంద్రకాంతలీలా మయవేళలపై చలవచప్పరములక్రింద పండువెన్నెలలో ను గంధబంధురంలైన రమ్యాద్యానవనసీమలందు నెల యేటి యిసుక బయల్గెన హాయిమై విహరించి నుఖించకేక మనోరధంబు లీడేరమింజేసి కేల కపోలములూది రాలుకరుగంగ నేడ్చెడి శ్రీమంతులును, శ్రీమంతురాండ్రును లేరా? మనోరధంబు లీడేరక పోవుటయేకారణము. వసుచరిత్రలోనిగిరికాడవి “అబాబిలి వెలంకవెల్లుల దా-యన్ లేక రాకానికా రాజశ్రీసఖమైన మోమున పటా-గ్రంబాత్రి యెల్లెత్తియా రాజీవానయేడ్చె కిన్నరవనూ-రాజత్క-రాంభోజకాంభోజీమేళవిపంచికారవనధా- పూరంబు తోరంబుగాన్”

మనోరథము లీడేగనిబాల లేడ్డకమానరు. ఏడ్చుచో రాలుకరుగంగ నేడ్చెదరు. విషాద రోదనములు బాలికలకు యువకులకేతగును. దైర్యసాహసంబులు పురుషులక్షణములు. విషాదము స్త్రీలగము. రాలుకరుగంగనేడ్చెడి జీవులందరును స్త్రీలక్షణమునే పొందుచున్నారు. ప్రకృతియంతయును జీవకళ లుట్టిపడుచుండగా నిత్యకృత్యమగు విహికవిషయనాంధలం దవిలి ఎండమావులబోలు మనోరధంబు లీడేరక విచారములో మునిగి ఏడ్చుచున్న జీవులముకామామనము? అబలవోత విచార నిమగ్నులమైయున్న మనము లేలగు బాలముకామా?

కాని మనవియొక్క బాల "భ్రమరమంటిని కునుమంటిపగిది" నన్నదని చర్చించబడినది. శ్రోత్రియులగు సాహిత్యపరులు కవిసమయ సాంప్రదాయానుసార మిబాలసంపెగ పూవుపగిది నున్నదని కొందరు వాదించుచు కాబోలు. కాని "అనాస్రూతం పుష్పం" అని వర్ణించబడిన కాళిదాసుగారి శకుంతలకన్న మిన్న యని యెన్ని చిన్నవన్నె వెట్టినట్లున్నది.

భావకవి ప్రకృతికి స్వేదకాదు, సఖుడు, ప్రియుడు. మేఘ ములద్వారా సందేశములంపును. చుక్కలతో మాట్లాడును. తరు లార! గిరులార! యనిసంబోధించిపిలుచును. తుమ్మెదలతో మాట్లా డును. భ్రమరగీతలుపాడును. చిలుకలగోర్వంకల కోకిలల యోగ తే మములరయును. పసిపిల్ల వానిచందమున "కాకాయీ" పిలుచును. చెట్టునుండిరాలు నీటిబిందువులజూచి వృక్షము లేడ్చుచున్నవని చెప్పెను. ప్రణయ లేఖయనుగీతములో కవితనప్రణయ లేఖనువాయించేవునకిచ్చి తారాపథములోని పాలసంద్రము (Milky way) చాటి ఆరుబోడయమనెడి "దివ్యమణిరత్న మకుటహా-క్షికవిభాస మానమగు సాధ"మునకు పామ్యుచున్నాడు.

తనకష్టములను మరచిపోవుటకై నిద్రబుచ్చెడి చీకటి రావ లెననికొరుచున్నాడు. మర పేఅంధకారము. అంధకార మేమరపు కానికష్టములను మరచిపోవుట యాత్మకాంతికరమేగదా! అం దుచే నిశాకాంతను రారమృనిసిలచు చున్నాడు. అకాశములోని చుక్కలతో మాట్లాడును. మనమనోభీష్టులులే తారలవలె యంద రానివై యున్నవి. పౌదయమే అకాశము. ప్రకృతియే భావకవి యందు లేనమగుచున్నది. కన్నీరు అనుగీతము చదివిచూడుడు.

నాదుచూపలే తారలో-నాటజేసి,

తిన్నగా చూచెదను లేక-యొన్ననదియు,

నెప్పుడో కన్ను మలుగున-నెగిరిపోవు"

చుక్కవ మీర ప్రాణప్రదంబులుగా రెప్పపాటు లేకుం డ చూచుకొని జీవితమంతయు ధారవోయుచున్న విషయములు పరివారికి కలవుగదా! అవియే తారలు. అవిలేకన్న పౌద యాకాశము అంధకారమయమే. ప్రతిజీవియును, "అయ్యయో కంటకావృత-మైన జీవి తవు పెడారిని నెట్టులు -చాటువాడ" యని ప్రశ్నించుచున్నాడు.

భావకవికి ప్రకృతియంతయు భావగర్భితముగా నుండు ను. తనయభీష్టుము, తన మనోహరిణి తనకు సిద్ధించనపుడే ప్రతి జీవికిని జీవితము ఆనందమయముగా నుండును. అనగా అప్పుడు "ప్రకృతియంతయు గానరూపమెయగును" సృష్టిలో శృంగారము తక్కి నేకమియు గన్పించదు. అదియేహృదయ తంతు వుల దివ్యగానము. గానముయొక్క రసోద్ధీపనము అప్పుడు అనుభవములోనికి వచ్చును.

పై జెప్పిన 81 భావగీతములలో 1. కవీంద్రగానము-కాలయానము. 2. సారూప్యము 3. భ్రాంతి యననవి మాడు ముత్రము నేయములుగా రచింపబడినవి.

సురభిలోని మూడవభాగము వడినెలకథావృత్తాంత మై యున్నది. పై జెప్పిన భావగీతములనలెగాక ఇందులో కథాసరణి కొంత కలదు. విధివైచిత్ర్యంబున యనుగుభార్య పిట్టల గొట్ట నెంచి వడినెల ద్రిప్పగా యందలి రాయియొకటి అత్త వారింటిని సమీపించుచున్న పాంథుడగు భర్తకణతకు దగిలెను. రక్తము వచ్చి గాయమయ్యెను. భర్త యింటికి వచ్చినపిమ్మట, భార్య పాలమునుండి వచ్చినపిమ్మట, యిదియంతయు తెలియక చేసినతప్పినమని భార్యభర్తలు సముఖమునగాక పరోక్షమున సంభాషణలపై పరస్పరము తెలిసికొనిరి. గదిలోదంపతులసహా వేకమైన పిమ్మట భార్యకన్నీటిచుక్క భర్త గాయమునకు దివ్య వధమై పరస్పర ప్రేమాతిశయంబులు ద్వీపసేంచుటకు హేతు వాయెను. ఈ కథలోని కథానాయకుడు గ్రామాంతరమునకు బోవునపుడు వర్షింపబడిన రెండేడ్ల బండి ప్రయాణమున, బయలు దేరునప్పుడు తోబుట్టువుల తల్లిదండ్రుల విదోక్షలును, మార్గాయాసమును, ఊరు జేరబోవుతేరి జాన పదులడిగిన కుశలప్రశ్నపరంపరలును, అత్తమామల యాదరణమును, అత్యంతమనోహరముగాకండ్లకు గట్టినట్లుగా స్వభావసిద్ధముగా నున్నవి. భావకవులకు జానపదులకుండు ప్రీతి మెండు. వారినిరపాయ జీవనమే హృదయరంజకమై యొప్పు గ్రామవాస మునకు భావకవులు బుద్ధిజ్ఞులగుటకు పట్టణవాసులయందు మానవ కల్పిత కృత్రిమ సౌందర్య ప్రాకల్యము హెచ్చు. ప్రాకృతులై కర్షకులైయున్న జానపదులకు ప్రకృతితో సఖ్యము మెండు. వారివృత్తి వ్యాపారము లేకైన స్వాభావికమైయుండును.

"గాల్పులోవచ్చారు-కావోను పాప మం

చనుమ బిడ్డలతో-యడిగె నన్ను

హైందవజాతిపరాధీనత ప్రతిభాశూన్యత

(మాడరన్ రివ్యూయందలి డాక్టరు సండర్లాండు గారివ్యాసమున కనువాదము.)

అత్యుత్తమమైనట్టియు విశేషప్రాముఖ్యము గాంచినట్టి యు హిందూదేశము స్వాతంత్ర్యమైనదగుటచే ప్రపంచమునకు రెండుతాబ్దములనుండి అపారమున సప్తము వాటిల్లె ననుట తప్పుము. చరిత్రప్రసంగమై జగద్విఖ్యాతమైనట్టి హైందవజాతి ఒక ముఱికి కూపముగ మారిపోయి మానవజాతికి నిరపయోగముగనుండుట సంభవించెను. ఈజాతి పరాధీనమున నుండకుం డిన తన ఆసాధారణప్రజ్ఞావిశేషములచేతను బుద్ధికుశలతచేతను (అనగా పారిశ్రామిక, ఆర్థిక, సాంఘికరాజకీయ వైజ్ఞానిక నైతికాదివిషయములు) నవినవాగరకతా ప్రపంచమంతటిని పనితీర్మాతమునర్చెడిదే! ఈనష్టమును విపత్తును ఎంచి విచారించని బుద్ధిమంతు డెచ్చటనుండజాలడు. హిందూదేశమునందలి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమును ఒక వల వృక్షముతో పోల్చుచుండుడు. ఈ పోలిక లో నెంతయోగూ ధారముగలదు. మట్టిచెట్టు కడుదట్టుగా విస్తరించుటచే దాగ్రింద మొలచుచున్నట్లున్న యొక కీచిపోవుచుండును. కారణము సూర్యరశ్మి మొలగునని నోకకుండుటయే. ఒకవేళ నేడైన వృద్ధిబొందన నవికొమ్మలు నూడలు మాత్రముగ నే యుండును. అవి క్రిందికిదిగి లోతుకుపాతుకొనిపోయి చెట్టునకు మఱింతయో ధారముగనుండును. అట్లేహిందూదేశమున నేడైన నోకవిషయము అభివృద్ధిగాంచిన నది అతివ్యాప్తమైనట్టియు నుస్థిరమైనట్టియు సర్వత్ర క్రింతమైనట్టియు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునెదు మట్టిచెట్టున కార్ధారముగను ప్రయోజనకారిగ నేయుండునుగాని వేరొండు కాజాలదు.

ఇప్పుడు హైందవులు దాస్యశృంఖలమునుండి విడిచిడ యత్నించుట కొక హేతువుకలదు. సామరస్యము, సానుభూతి యలుమాత్రమైన లేనట్టియు, నిరుత్సాహము, నిర్వీర్యము, నిరాశకలిగియునట్టియు నిరంకుశమున విదేశీయప్రభుత్వము క్రింద తనజీవితధర్మములను చక్కగా నిర్వర్తించు కొనుటకును, స్వతంత్రత యలవడుటకును, మనుష్య మాత్రులుగ నెంబడుటకును, స్వకీయములగు జాతీయత, సభ్యత, నాగరకత యభివృద్ధి గాంచుటకును, స్వమతస్థరామస్థానమున కు లేకమాత్రమైన నవకాశములేదని వారు బాగుగ గమనింపగలిగిరి.

వలసరాజ్యములందలి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వపథముల విమర్శించుచు ప్రాఫెసర్ పాల్ రెంచి అనువారు తమగ్రంథమున నిట్లు

ముంజులీగో! లేత-ముంజులీగోకొనం

డని పిల్ల వాడికొండడిగె నన్ను"

ఇ వన్నియు సహజసౌందర్యముతో వర్ణింపబడినవి. కథాసరణి గల కావ్యము పండితులకును పామరు లకును గూడ సర్వజనాకర్షకమైయుండును. మనోరంజకముగా కథ చెప్పగలవారే యుండవలయునుగాని, వినుటకు కత్తూపాల పడువారు యీప్రపంచ మున్నంతవరకు ఉండురు. పూర్వము వైవిధ్యకారణంబున శౌనకాదిమహాముని లహోరాత్రంబులు వినుచుండగా నక్కడకుండు అష్టాదశపురాణాగ్రంథము పూసనన్ని నట్లు చెప్పెను. జీవితధర్మప్రబోధము కొరకే యనాదినుండియు కథలు చెప్పబడినవి. రాజకుమారుల నారు నెలలలో నీతి కోవిదులను జేయుచునని ప్రతిజ్ఞపట్టియేకదా విష్ణుశర్మ మిత్ర లాభ మిత్రభేదాది పంచతంత్రమును కాకి, నక్క, ఎద్దు, జింక లతో కథల గప్పించి చెప్పెను. ఆంగ్లాధిపతి గొప్పవిమర్శకు డును, సాహిత్యవికారదుడును, కవియను అగు మాత్యూ ఆర్చు ల్లుగాద కవిత్వము జీవితధర్మప్రబోధమై యుండవలెనని యుపదేశించెను. Poetry is the Philosophy of Life - అని నిర్వచించెను. కవిత్వమునకు ప్రయోజనమే యున్నయెడల ఇంత కన్న ఉత్కృష్టమైన ప్రయోజన మింకొకటి యుండజాలదని నానమృతము.

ఆచార్యులుగారిసాహిత్యసేవ శ్లాఘనీయము. చిరకాలము వీరి క వి త రంజిల్లుగాక యని కోరుచు, వీరి "సురభి" యను కావ్యమును కృతజ్ఞతతో స్వీకరించుచున్నాను. గమనింపు:-ఈ గ్రంథము వలయువారు యీ దిగువ చిరువామకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

మేనేజరు, ఆంధ్రా బుక్సు డిప్, 45, బందరుపేది, జూరీలుపును, మద్రాసు.

వ్రాసిరి "అదిమనివాసులతో వ్యవహరించుపట్ల వారిస్వభవనిర్వహణవిషయమునగాని, జాతీయపరిణామవిషయమునగాని మన మెట్టిజోకృతముకలగజేసికొనరాదు." కాని హైందవులతో వ్యవహరించునందర్భములందుమాత్రము ఇంగ్లండు పూర్తిగతస్వత్రోవ త్రొక్కుచున్నదనుట స్పష్టము. వారి బాగోగుల భారముంతయు తననెత్తిపై వేసికొనినది. రాజకీయముగ నంతయు నశపఁచుకొనినది. ఆర్థిక పారిశ్రామికాది విషయములందు ఇంగ్లండు దేశముయొక్క ఆగ్రహోగ్రహములకు పాత్రులము కావలసి వచ్చెనని హైందవు లెంచుచున్నారు. వారి, జనసత్వములు శత్రుత్వాములు సన్నగిల్లినవి. వారిమొల లరణ్యకోదనము లైనవి. వారివాంఛలు ఫలించుటలేదు. యువకులలో నెట్టిచాకచక్యములునిద్యాధిక్యముగలవారికైనను భవిష్యత్తు అగమ్యగోచరముగ నున్నది. తెన్నుత్రోవదొరకుటలేదు. ఇంతకం తెనుస్సితి విపరీతశిక్షితి దుర్లభ మతెచ్చటకానము. స్వదేశీయులకంటె తాను హిందూదేశమును బాగుగా పరిపాలింపజూచునని ఇంగ్లండు సమర్థించుటకు బూనుకొనుచుండును. లోకమంతట నిరంకుశప్రభుత్వము లిట్లే చేయజూచును.

కేరీము కుప్పించుటకు పాటవములేప్పిపోవుటకు ముఖ్య కారణము తగినదోహదశక్తి లేకుండుటయే. ఆవిధముగనే తెలి విలేటలు చాకచక్యములు చూపుటకు కార్యరూపమున బెట్టుట కవకాశములేనిదే! ప్రాజ్ఞులు ఆప్రాజ్ఞులుగను భీరులు భీరులుగ నగుటసంభవించును. కావున స్వేచ్ఛార్చిహారములేదనికంటె లోకమున వుండెడియును విశేషప్రదమును జ్ఞాతయును అమానుషత్వమును కలుగ చేయజాలవు. కా సన నిర్మాణము కాంతి క్రమము యుక్తమై ప్రభుత్వముయొక్క యత్నిష్టాదర్శము కానేరదు. ఈ కాంతి క్రమములు శాసనములు కష్టకాలములందును క్లిష్టపరిస్థితులందును అమలునందుంచుచున్ను, స్వతంత్రానుకరణము స్వపథి పాలనాసామర్థ్యము ప్రోత్సహించుటయే ప్రభుత్వముయొక్క పరమావధి. బలాధిక్యతకలిగిన ప్రభుత్వము దుర్బలలగు ప్రజలను సామాన్యులగు ప్రభువులను లోబఱచుకొని యంతటితో యూర కొనక వారి స్వతంత్ర స్వసామర్థ్యమును ప్రోత్సహించుట స్వాధ్యయము, విధానకమునై యున్నది. హిందూదేశమునందలి ధీమంతులగువారు వాంఛించున దిదియే! సంఘాభివృద్ధికిని, దేశాభ్యుదయమునకు పాటుపడ నెంచినట్టియు, రాజకీయపారిశ్రామికాది విషయములలో శ్రద్ధబూని నాయకత్వము విహించుట కభిలషించునట్టియు నిరంతరింభివృద్ధి నొందజూచు:ట్టి యువకులు విద్యాధికులు కోరునదియే. వారు చిరకాల పాతంత్ర్యముచే పరితపించుచున్నారు. ఒకవేళ నెవరైన ప్రజాశ్రేయోభివృద్ధి నూచకములగు పనులు చేయజూచునో సర్వాధికారము కలిగినటువంటి ప్రభుత్వముయొక్క సహకారము అనుమతి పొందనని అని వ్యర్థప్రయత్నములే యుగను. ప్రభుత్వమువారిట్టి ప్రయత్నములు సామర్యముగా వ్రాస్సికొనఁపక నింకరించుట నిరసించుటకు గల ముఖ్యకారణము స్వదేశీయులగువారిట్టి ప్రయత్నములకు బూనుకొనుటయే! ప్రభుత్వమువారు రెన్నటికిని స్వదేశీయుల నాయకత్వమును మాగ్గముల ననుసరింపజాలరు. కొన్నికొన్ని స్వల్పకార్యములందు మాత్రము లోకమునకు వెరచిగాని పరస్పరము చెడుననిగాని ప్రభుత్వమువారు స్వదేశీయుల నాయకత్వము మాగ్గము ననుసరించుట హాసగు పాపము! అప్పటికే వారి ఘనతకు ప్రతిష్ఠకు ముప్పు వాటిల్లును.

వివేకాధిక్యతచేగాని సుపూర్ణాధికార బలముచేగాని మహోన్నతపదవి నధిష్ఠించిన బ్రిటిష్ ప్రజలు దుర్బలులును పతితులును అమాయకులును స్వదేశీయుల యాజ్ఞలను పాలించుటకుగాని మార్గముల ననుసరించుటకుగాని సలహాల వైకొనుటకు గాని లేకమైన బాల్పడరు.

ఈవిధముగ హిందూదేశపు ప్రజలలో సుత్సాహము నిర్మాణకీకాలక్రమమున నాగి నర్వపడిపోవుచున్నది. పాపము వారి పగులలో ఆశాభిప్సాము లేవియు గన్పట్టవు. స్వతంత్రరాజ్యములలో విద్యాధికులగు యువకులు ప్రజాశ్రేయమునకై దేశకల్యాణమునకై పాటుపడనెంచెదరు, కాని ఇండియాలో నిట్టి యవకాశము లేదయ్యెను. కారణము పరాధీనతయే. దేశము నాంశ్చేయులు లోబఱచుకొని పాలించుచు దేశీయులను పరులవలె విదేశీయులవలె జూతురు. జూరీచక్రవర్తి నాదేశము నా హిందూసామ్రాజ్యమని, చెప్పుచుండును. కాని భారతీయులు దేశహితైకవిషయములలో శ్రద్ధ విహించునట్లును, అధికార ప్రాబల్యమునకు ఏమాత్రము భంగముకలగు విషయమైనను రాజకీయములందు జోకృతము కలగజేసికొని సంస్కరణములకు హక్కులకు పాటుపడుచున్నట్లగుపడినను రాజద్రోహులుగను, అందోళనాపరులుగను పరిగణించి నిర్బంధించి ప్రవాసమునం

రుంచెదరు. ఒకవేళ తప్పించుకొనగలవా రుండినను వారి నే మాత్రము ప్రభుత్వము లక్ష్యపెట్టటగాని, ప్రోత్సహించుట గాని తోడ్పడుటకు గాని సంభవించదు. లేదా అట్టివారిలో మాట్లాడుట నీవెవరపు, నీ కేమిపనియున్నది? నీవా మాకు చెప్పువాడవని, ప్రభుత్వమువారు హెచ్చరికలు గా వింతురు గదించెదరు.

“హిందూదేశమందలి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వోద్దేశము ఎప్పటి కిని స్వదేశీయుల కేర్పూర్తైనాములు సామర్థ్యము నిరూపనాప అనుట, వీలై నంతవఱకు నడగద్రొక్కటయేయని సర్ హెన్రీ కాటక్ గారు చెప్పుచుండెను. సర్ విలియమ్ హోకోర్టుగారు కామన్సుభ్యో నీ క్రిందివిధముగా జెప్పినట్లు కాటక్ గారు చెప్పియున్నారు:—“హిందూదేశ ప్రభుత్వోద్దేశ్యము లెన్న దును స్వదేశీయుల కేర్పూర్తైనాములను సత్ప్రవర్తనమును ప్రోత్సహించుట. వాతెప్పుడును వ్యవస్థాపక కృషిని నిర్వహించుటగాని అసూయతో జూచుచు నిరుత్సాహ పడుచుండుదురు. నక్కవినయములతోబడు స్వభావము కలవారిని ప్రేమించి ప్రోత్సహించుచుండుదురు. వాకి పద్ధతిని రోమన్ చక్రవర్తియును టార్కిస్టినీ నూపర్ బస్ నుండి గ్రహించగల్గిరి కాబోలు. అయితే వానివలె తలలు నరుకుట కు మారుగా పిరొక నున్నిత మార్గము ననుసరించి రాజకీయము లందు ప్రాముఖ్యత నహించి కంటక ప్రాయముగ నున్నవారిని మారముగ మాత్రము త్రోసివేయుచుండుదురు.”

పునః నగరములో నాకు కలిగినటువంటి ప్రత్యక్షము భవము నేన్నడు మరునజాల. ఒకానొకప్పుడు అక్కడజరుగు చుండిన హిందూజాతీయమునాథి చూడ నేడుకపడి వెళ్లితిని. ఒక సాయంత్రము నేనును భర్తనక కళాశాల విద్యార్థులలో ందరును కలిసి పికార్డుగ వెళ్లితిమి. ఒక గంటవఱకు అటు నిటు తిరిగి పిచ్చుట ఒక చెప్పుకొంద చతికిలబడి చాలవిషయములు మాట్లాడితిమి. ఆ విద్యార్థులు బుద్ధి మాత్సర్యసత్ప్రవర్తనము కలవారు. వారందఱు దేశసేవ నొనర్చి తమజన్మము సార్థక పఱచుకొనవలెనని వాంఛించిరి. కాని సమస్త విషయములపరాధీనమున నున్నవారి కొరకలు సఫలీ కృతమున టెట్టు! పాపము వారు తమ దేశము పడుచున్న పాట్లను అనుభవించుచున్నట్లు ములను గఱు తెలుంగకుండిన విదేశీయ ప్రభుత్వమునకు లోబడి సేవ యొనర్చుచునో ఏవో నాలుగు ముక్కలు చదువుకొనికడు పు కట్టుకొని సర్కారు కచ్చేరీ లలోనో ఆంగ్లేయవర్తకుల క్రింద గుమాస్తాలుగనో పహాయోగ్యులుగనో పడి యుండి ముందేహోద్రవ్య తలకెద్రవని యాన పెట్టుకొని కాలము వెళ్లుచు చెప్పివారే. అవిద్యార్థులు స్వకై నాభారపడి గౌరవప్రదములగు జీవనోపాధు తర్పణయొకాన కృతశక్తియై చిరకాల వాంఛిత మగు మాతృ దేశారాధనమునకు బాసుకొన నెంచిరి. కాని వారేమి చేయగలరు? వారివ్యాధయముల మాటిమాటికి క్షుణ్ణమునై ప్రశ్నయే కల్యమునలె బాధించుచురాగా మేము చేయలేనదె? యని వా రూరక నన్ను ప్రశ్నింపసాగిరి.

సర్కారులో చిన్నచిన్న నాకరిలుకొంచెము, పెద్దయు ద్యోగములు కొన్నిగలవు. అనాకరిలు యద్యోగములకు ఆంగ్లేయు లెవ్వరు రారు ఈ యద్యోగములచేయవలసిన స్వదేశీయులు పూర్తిగా తమ దేశాభివృద్ధికి చూచుచున్న విషయాది రాజకీయముల జోలి కేమాత్రముపోక, ప్రభుత్వమునకు దోసిలా గ్గును రాజభక్తితత్పరులై మాధులవలె మానముద్రదాల్చి తెల్లదొరలకు భృత్యుభృత్యులై పడియుండవలసినదే! కాని సత్వ్య భావము జీవిక మాతృదేశసేవనిరతి కలిగిన యీ భారతీయసంతతివా రంద రిట్టి నీచకార్యమునకు నగుబాటున కొడి గట్టుదురే?

పాద మా సాయంత్రము విద్యావంతులును, స్వదేశాభిమానమునకు తీవ్రవాగ్ధిదహించుకొని పోవుచున్న కోమల హృదయము డగు నా స్కూలు లోను పరాధీనులగు యు, ప్రాణాప్రియమగు తమ జన్మభూమి బలవంతులగ దిసికొనబడి విదేశీయుల ఖడ్గబలమునకు లోబడియుండుటయు మాటి మాటికి తలపోసి లోకమున నిదవణ కేయాంగ్లేయుడును అమెరికాదేశస్థు డుభయిని పరితాపము, పడని యావేదనము వారెంతగా యనుభవించిరో పడిరో ప్రత్యక్షముగా నే జూడ గల్గితిని.

పునఃనా నాకుకలిగిన యీ ప్రత్యక్షముభవములన హిందూదేశమున బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు తమ అధికారదుర్వినియోగముచే దేశజల స్వకీయమున ప్రాభవమును ప్రతిభను అడగద్రొక్కుచున్నారని నిస్సంశయముగ నిర్దోగమోటుగ చెప్పగలను. ఆకారమున హిందవులకేగాక మానవాళి కంతటికి తీరనికొరంత అపారమున నష్టము వాటిల్లుచున్నది. ఇంతకంటె

ప్రపంచమునకు అధికతరమున నష్టము అపాయము నుండజాలదు. జేమ్స్ రనెల్ లవెల్ అనువా రివిధముగా జెప్పియున్నారు. “సమస్తజాతులు, మతములు భగవదాదేశముల బొందియే యున్నవి. ప్రతిదానియందును నిగూఢముగ భావమిడియున్నది. మనుజుల కోరిక లీడెరుటకును, వారికి సంతోషములు కలుగుటకును కృషి త్యాగము లనునవి దైవరత్నములని బోధించవలయు. స్వేచ్ఛ, సద్బుద్ధి, విశాలహృదయము, న్యాయశీల మను నవి భగవద్బల్యములు. ఇహలోకజీవనమాత్రమి యెల్ల ను ఆత్మం తానసరములు.”

ఇప్పటి హిందవులవలెనే పూర్వమొకవేళ గ్రీకులును పరాధీన మను పంకమున దగుల్కొనియుండుట సంభవించేనని గ్రీకుజాతి తన ప్రాభవమును, సాహిత్యము, లలితకళలు మొదలగువానితో నది పొందిన వికాసము స్వస్మతుల్యమైపోయెడిదే! అందువలన ప్రపంచమునకు మానవాళి కంతకష్టము వాటిల్లేడిదో ఎవరు నిర్ణయింపగలరు? అమెరికనులలో, ఆంగ్లేయులలో వెక్కిరిండు ప్రముఖులు విద్యాధికులవలెనే నీచుట హిందవుల ప్రాచీనప్రాభవమును గ్రీకుల ప్రాచీన ప్రాభవమును పోల్చుటకు గాని విమర్శించుటకు గాని ప్రయత్నించుటలేదు. కాని మొత్తమున హిందూజాతీయతను మతాతియు అజ్ఞానాంధమున కేతాబ్దుల పర్యంతము అభ్యాత్తిక, మానసికీన్నతుల జెందియుండలేననుటమాత్రము నిర్వివాదాంశము. ఈజాత్యోన్నత్యము, వికాసము, ప్రాభవము, హిందూజాతీయత మాత్రమేగాక మానవాళి సభ్యత, నాగరకత, తేజోయుతమగు జీవితార్థములైనను సంగ్రహించి, పోషించి పెంపొందింపవలసియుండెను. ఇయ్యది సాధ్యపడు టెట్టు! లోకములో నేజాతీయకృ వికాసమునైన ప్రతిభావిశేషులైన అత్యంతవత్సరమేరదె? అయ్యది స్వాతంత్ర్యవిజృంభణమే! కాని హిందూదేశమున కట్టి భాగ్యము కలుగదయ్యెను. ఇంతకంటె వేటొండు విషయమే. ఇది ప్రపంచమున కంతటికి గొప్పవిషయము. హిందూదేశము విదేశీయప్రభుత్వమునకు లోబడి దాస్య మనుభవించుచున్నంతవఱకు కష్టపరంపరలో దగుల్కొని శిల్పానశ్చయై యున్నంతవఱకు, స్వకై నీ, స్వసామర్థ్యమును మరల సంపాదించుకొనగలిగినంతవఱకు, అన్యజాతులతో తుల్యమగు సభ్యత కారము సిద్ధించునంతవఱకు ప్రాచీనకాలమునాటివోలె తన ఆభ్యాత్తిక సంపదను, అసాధారణమున తెలివి తేలికలు, ప్రభావమును, ప్రజ్ఞాదివిశేషములను, ప్రపంచాభ్యుదయమునకై అనుగ్రహింపజాలను. కావున హిందూదేశముయొక్క వాగోగులు ప్రపంచముయొక్క వాగోగులగు నుండుననుట స్పష్టము. ఆదేశదాస్యము లోకనాశమునకు కారణభూతులగును, ఉత్తమ మానవజీవితమార్గమున కంటకప్రాయముగ నున్నది.

సింగంపల్లి వేంకటాద్రి.
(అనువాదకుడు)

నాగపట్నం ఆక్టో 1:—న. ఇ. కైల్వే కార్మికసంఘమువారు వి ఎన్. కైల్వే కార్మికసంఘమునకు సహాయార్థము ప్రథమ ధపా రూ 100 పంపిరి.
(అ. (వె))

దేరాదూను అల్లులు

కొంచెముగ శాంతించుట
అలహాబాదు ఆక్టోబరు 1:—కొత్త అల్లులు లేవన్నచుదేరాదూనునందు భయము వలలేదు. ఇంకను కొలది కోజులుపోవువర కట్టెయుండును. పోలీసు మిలిటరీగాడ్డులు కాపలాచేయుచు నేయున్నారు. నగరన్యాయాధికారి రామలీలోత్సములపై నిర్బంధము విధించిరి. మహమ్మదీయులే అల్లులకు కారణమని తగు కఠినదస్య తీసికొనుచున్నారు. గాయపడిన, నైద్యాలయము లందేగాక ఇతరత్ర వైద్యము నందుచున్నారు. మరీయొక గాయపడిన వ్యక్తి మరణించెను. ఇరువురు మరణించిరి. తీవ్రగాయములకు లోనైనవారు 10 మంది. 81 రు వైద్యాలయమున చికిత్స నందిరి. 75 గురు అక్రెట్టు చేయబడిరి. 51 మంది రిమాండు నందున్నారు. హిందువుల కోరిక ప్రకారము కర్ఫ్యూ ఆజ్ఞను తొలగించెను. అయ్యుముల గొలి పోరావరిరి. వాచ్యములతో నూరేంప సాగెను. మకీములయెటు పోలీసువా రుండి కాపలా కాచిరి.
(ఫీ (వెను))

అహమదాబాదు, సెప్టెంబరు 30:—కళాశాల విద్యార్థుల సమ్మె నేడుముగిసినది. విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులు ప్రారంభ మందిరమున సమావేశమైరి. కళాశాలాధ్యక్షును వారికష్ట నిష్కరముల నాలోచించుటకు వాదనామెనర్పగా విద్యార్థులు సమ్మె ముగించిరి.
(అ. (వె))

కొలంబో, ఆక్టోబరు 1:—చిన్న ఒక చిన్ననావలో సంచులలో 4 పానుల నల్లమును 7 పానుల గంజాయను పట్టుకొనివచ్చుచున్న దొంగ పట్టుపడెను. సి. ఐ. డి. వారిక పెద్ద వార్తకము జరుగుచున్నదని నమ్ముటచే ఆదోక్తి యొ ప్రయత్నములం దున్నారు.
(ఫీ (వెను))

లిజరు కలము

సుమారు 100 రకములలో
తయారు చేయబడుచున్నది
మీ కు త గ న ది
ఒ క టి గ ల దు
మామూలు 10 ఆర్. నేట్టి 100 పి.
సెల్ఫు-ఫిల్లింగు 40 పిట్.

H.P. CO LONDON

Agents: P. HOLT & Co., Ltd.
P. O. BOX 237 3434
MADRAS.

జ్యోతిష విద్యా ప్రకాశిక.

3 వ భాగము భావఫలాధ్యయము.

జైమినీ నూత్రములు, జ్యోతిష ఫలరత్నములు, సారావళి, కేరళ నూత్రములు, బృహత్సారావళి మొదలగు 30, 40, ప్రాచీనజ్యోతిష గ్రంథములయొక్క ముఖ్యమైన రహస్యవిషయములన్నియు దివియందు చేర్చి, తాత్పర్యసహితముగా సుమారు 2000 శ్లోకములతోను, నూత్రములతోను, సుమారు 400 శ్లేశముల నీ గోప్యగ్రంథమును రచించినాను. ఫలవిషయముతో నితరగ్రంథముల నన్నిటిని విడిచియుండును. ఇది నచ్చినియెడల దీనికి 10 రెట్లు ఖర్చు గావలయును. ఇది మాజ్యోతిషపాఠశాల సందాదాదులకు రు 2-6-0 కను యితరులకు రు 3-6-0 లకు గి. పి. ఛక్కరు సహితముగా పంపబడును. బ్రిటిషు పోస్టాఫీసులేదే ప్రాంతమువారు పోస్టుముద్రగా పంపవలెను.

గోపాలపురం, కౌత్తపేట పోస్టు, తూర్పుగోదావరి జిల్లా. ఆకెళ్ల వెంకటరాత్రి, గ్రంథకర్త.

ALL ORDERS NEATLY & PROMPTLY
EXECUTED WITH FULL GUARANTEE

KESHAVJI DEWANI

WATCHMAKER

CATALOGUE FREE

176, CHINA BAZAAR ROAD, MADRAS.

జ్యోతిష విద్యా ప్రకాశిక
3 వ భాగము
భావఫలాధ్యయము
175 పేజీలు
రూ 100 పి.
సెల్ఫు-ఫిల్లింగు 40 పిట్

తిరువూరు డివిజన్ దుస్థితి

తిరువూరు డివిజన్ లోయూ, చిన్న చిన్న జమీందార్ల గా ముఖ్యముగా విభజింపఁ బడియున్నది. చరహము మీఁద జమీందారులందఱును, వెలమవారు. భూములూ! సారరహితములు. నీటివసతియూ! పూజ్యము. విద్యాధికులూ! ఈడివిజన్ మొత్తముమీద బి. ఏ. ప్యాసెనవారు ఒక్కఁడే. ఉన్నత విద్యాలయములూ! నిన్ను మొన్నటి వఱకు నొక్క లోపరు నెకండరీ స్కూలులే నను లేదు. కావలయునని ఆంధ్రోత్తరము చేయువారును లేరు. పరభాషల గొడవయెల! మాతృభాషాభిజ్ఞులని భారతముగ జెప్పదగినవారు ఒకరిద్దరికన్న నెక్కువయుండరు. జమీందారులలోఁ గొందరు తప్ప తేదికర ప్రజాసమాహార మంతయు బీదలై, అన్నియు కుగ్రామములు. గ్రామమున కొకరిద్దరు మాత్రమే సామాన్య వ్యవహారోపయోగమునకుఁ దగిన అక్షరాస్యులగు నుండురు. వీరికి ప్రజాబాహుళ్యము విద్యాభివృద్ధి నందుట యన ననిష్ఠము. కృష్ణాజిల్లాలోని తాలూకాలయం దిది అదని తాలూకా యని అధికారులు బెట్టిన పేరు అన్యధాభిధానమే.

కలవు

అనావృష్టి దోషమువలన గత సంవత్సరము పంటలు లేవు. కులినాలి జేసికొని జీవించుటకై నను, పనులు లేవు. యావజ్జీవ భుక్తములగు నీరచరాస్థులు విక్రయించియైనను బ్రతుకుటకు, కొనువారు లేరు. భాగ్యము, నిచ్చువారును లేరు. ప్రజాసంక్షోభము మితిమీరిపోవుచున్నది. ఎన్నియో పనులుజేసి అసి పంజరములవలెఁ గనఁబడు బీదజనులను గాంచిన కఠిన పాపాణి సర్వశూన్యదయములు నైతము లలజల కరుగకమానవు. షూన్యదేహదంష్ట్రములం జక్కిన దీనజనుల రక్షించుట కన్న మిన్నయగు ధర్మము జేతొందులేదు. కాన ధనికు లెల్లరును దయార్ద్రచేతఁబుల్లై కలవు చందాలను వసూలుచేసి బీదజన రక్షాబద్ధకంఠులై పుణ్యము గట్టికొనుటకుఁ ద్వర పడఁ బ్రార్థించుచున్నాను.

ప్రయాణసౌకర్యములు

రైలవ ఎట్టుండునో! ఎటుగనివారిసంఖ్యయే మాడివిజన్ లో నెక్కువ. రోడ్డునెక్కు రీతి వేలకుపైగ చెల్లించుచున్నను, కొండ

పల్లినుండి తిరువూరునకువచ్చు, నానాకష్టభూయిష్టంబగు నొక రోడ్డుమాత్రమే కలదు. తిరువూరునుండి గంపలగూడెం మీదుగా మధిర కై త్వేష్టపనుకును విస్సన్న పేటనుండి పుల్లెలమీదుగా తిరువూరునకును రోడ్లువేయుట అత్యంతప్రాముఖ్యమైయున్నను, కృష్ణాజిల్లాబోర్డువారి విషయముపై శీతకన్ను వేసి రని చెప్పవలసియున్నది. విస్సన్న పేటనుండి పుల్లెలమీదుగా తిరువూరు రోడ్డువేయుటకై వెనుకసంకల్పించి ఆలెనుబోని భూములను జిల్లాబోర్డువారు కంపెనీనేషన్ నొసగి తీసికొనిరి. కాని ఏలకో అది విరమించి, విస్సన్న పేటనుండి ఒకరోడ్డును ప్రారంభించి, కొండపల్లి తిరువూరు రోడ్డునకు కొందూరువద్ద కలిపిరి. ఇది తిరువూరు వెళ్లు ప్రజాసామాన్యమున కుపయోగకరముగాదు. అధికారులకును మోటారులపై ప్రయాణముజేయు శ్రీమంతులకును మాత్రమే ప్రయాణమున కర్హణీయముగ నున్నది.

ప్రజలయిబ్బందులుగాంచి దయార్ద్రహృదయులను కూనపరాజుపఱు ఎట్టేటు జమీందారులును నగు మ. రా. శ్రీ గంగవల్లి విశ్వనాథరావుగారి సత్ ప్రయత్నమువలన, ప్రజలందఱు శ్రీవారి యాజమాన్యముక్రింద సమాజేమై కృష్ణాజిల్లాబోర్డువారికి ఒక పిటీషన్ బంపుకొన్నట్లు తెలియుచున్నది. స్వాతంత్ర్యప్రియులగు శ్రీ శ్రీ కృష్ణాజిల్లాబోర్డువారు ప్రజాశయములను లక్షించి, విస్సన్న పేట తిరువూరురోడ్డును కాంక్ష చేసి త్వరలో పని ప్రారంభించి అన్నాపన్నులైన ప్రజాసముద్రాణభారము వహింపఁ బ్రార్థితులు.

కోలాహలం సీతారామరాజు,
తెల్ల దేవరపల్లె.

లక్ష్మి నెవ్రెంబరు 30:— పోస్టాఫీసుల ఇన్స్పెక్టరుగారికి 18 మాసముల కఠినశిక్ష విధింపబడెను. (ఫీల్డెస్)

నెవ్రెంబరు 27 తేదీని మాధవరంలో శ్రీరాజా రామ మోహన్ రాయలవారి వర్ధంతి జరుపబడినది.

లాహోరు, అక్టోబరు 2:—మధ్యాహ్నము రెండున్నరగంటలకు రైలును మోటారుబస్సును డీకొనెను. బస్సు ముక్కలయ్యెను. 9 మంది చనిపోయిరి. 19 మంది గాయపడిరి. వారందఱు అమృతపరము గొనిపోబడిరి. (ఆ. ప్రె)

శ్రీధన్వంతరి ప్రతిష్ఠాపన నూతన ధర్మాయుర్వేద వైద్యశాల ప్రారంభోత్సవా హ్వనము

శ్వేతీశ్రీ ప్రభవ సం॥ ఆశ్వయుజ శుద్ధ ౧౦ లు గురువారము (6-10-27.) కోవూరు ధర్మాయుర్వేద వైద్యశాలావరణ మందిరమునందు ఉదయము 9 ఘంటలపై వైద్యధన్వంతరి ప్రతిష్ఠాపనా మహోత్సవమును సాయంత్రము 4 ఘంటలకు శ్రీయంతులు ఆమందర్ల సుబ్బకృష్ణారావుసంకుటవారి యాజమాన్యమున నూతన వైద్యశాలా ప్రారంభోత్సవమును జరుపబడును. ఈ సందర్భమున బెజవాడ వాస్తవ్యులు శ్రీమాన్ కవిరాజ ప్రతివాదిభయంకర కృష్ణమచార్యులవారిచే నాయుర్వేదోన్నత్యమునుగూర్చి యుపన్యసింపబడును. దీనిచేసి సమృద్ధయలెల్లరు విచ్చేయ బ్రార్థితులు.

విశ్వనాథం సుబ్బరామ వైద్య

వివాహవయోనిర్ణయ బిల్లు

శారదాపీఠ శంకరాచార్యుల ఆశీర్వాదము అనామృతాబాద్, అక్టోబరు 2:—శారదాపీఠ శ్రీమత్తుగద్దరు శంకరాచార్యస్వామి రాజరాజేశ్వర మహారాజగారు వివాహవయోనిర్ణయ బిల్లువిషయమై ఆశీర్వాదము తెలుపుచు రాజప్రతినిధిగారి కొక తంతివార్త పంపిరి.

మతవిషయములందు ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలదు జేసికొనుట న్యాయము కాదనియు, ప్రాచీనసాంప్రదాయములపై విశ్వాసముగలవారి అభిప్రాయములను ఆదరింపక 12 వేల వత్సరముల వయస్సుకు లోబడిన బాలికలకు వివాహము చేయు గూడదని బిల్లును తయారుచేయుట న్యాయముకాదనియు, గవ. ర్నరు జెనరలుగారు బిల్లును పిటోచేయవలయుననియు కోరెను శంకరాచార్యులు గవర్నరు జెనరలుకు తంతివార్త పంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

for Economical Transportation.

మీ వ్యాపారమునకు కావలసినట్టుగా చివర్ లెట్ ట్రక్కు సిద్ధపఱువబడినది.

గియర్ పిష్ట్ర ట్రక్కులను తయారు జేయుటయందు, ప్రపంచము దంతటను ఖ్యాతినొందిన చివర్ లెట్ అన్ని సదుపాయములు గలిగినట్లుగా సిద్ధపరుపబడినవి.

మీ వ్యాపారమేది యయినను, సరే, మీరు వాడునవి ఒకటి కాదు మరియెన్నియైనను సరే, మీరు దిగుమతి చేయుసరకులు సున్నితములైనవి, లేక బరువుగల వైనను సరే, మీ వ్యాపారమునకు మిక్కిలి అనుకూలముగా నుండవలె నన్న చివర్ లెట్ ట్రక్కును సంపాదించుడు.

బస్సులకు, ట్రక్కులకు తయారు చేయబడిన బాడీల రకములు కాక, ప్రతివర్తకమునకు ప్రతిపరిశ్రమకు కావలసినట్టుగాను ప్రత్యేకముగా ఏర్పాటుగాబడియున్నది. అన్నియును చూచుటకు సొంపుగానుండి, నడుపుటయందు సులభసాధ్యము, రక్షణగలిగియుండుటకు, అన్ని విధముల పొందిక కలిగియుండుట మున్నగు సదుపాయము లన్నింటిని గల్గియున్నది. ప్రతిట్రక్కును ఖ్యాతినొందిన చివర్ లెట్ ఛాసిస్ నుం దమర్చబడి, ఎట్టి కఠిన ప్రదేశములందును వెళ్లుటకు తగినట్లుగా మిగుల దారు

ధ్యముగను గట్టితనమును గలిగినట్లుగా నవీనపద్ధతులలో నమర్చబడి, ప్రపంచము దంతటను, మిగుల నాణ్యమైనదని విశేషింపబడుచున్నది. అందు ముఖ్యముగా గట్టితనమునకును, సులభముగా నడుపుటకు అనురూపము సాధనము లెవ్వయన, శక్తిగలిగిన వాల్వ్యుయిన్ హెడ్ మోటారు 3 స్పీడ్ ట్రాన్స్ మిషన్, పెద్ద ఓవర్ హైజు బ్రేకులు, లోడ్ నకు ఎక్కడచూచినను సమదూరమున నుండునట్లు స్ప్రింగులమర్చుట, ఆయిల్ ఫిల్టర్ తదితరములు.

మీరు మీసరుకులను, గాని ప్రయాణికులు గాని వేగమున గొంపోవలెనన్న, టన్ను మైలునకు ఎక్కువగా ఖర్చుకాకుండునట్లు చేయునదియుయేకోరిన, మావద్దకురండు గియర్ పిష్ట్ర ట్రక్కులలో నవీన పద్ధతులలో బాగుగా తయారు కాబడుచున్న వెవియో, తెలుపగలము.

ప్రత్యేకరకపు బాడీలు కోరువారు, మాకువ్రాసిన, వారభిప్రాయాను కూలముగా తయారు చేసి యివ్వగలము.

కోచ్ బాడీ లమర్చుటయందెను, ఎట్టి ఆలస్యము లేకనే నెంట్ నే అమర్చి యివ్వగలము.

మదరాసు సింపున్ అండుకో, లిమిటెడ్. ఉదకమండలం.

ముస్సోరీలో తుపాను

70 మంది చనిపోవుట

2500 ఇండ్లు నేలపాలగుట

సెంటులూయీ, సెప్టెంబరు 30:—తుపానువలన ఇంత వరకు 28 గురు చనిపోయిరి. వందలకొలది తుతగాతులైరి. గొప్పనవ్వుముగల్గెను. ఇండ్లు నేలగలిసివని. కాకపోకలకు వీలులేకున్నది. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములకు వీలులేదు. గంటకు 90 మైళ్లు వడితో వీచెను తుపాను. అతిభయంకరముగ నుండెను. ఉండి ఉండి గట్టిలునుని గుండెలవియనటులవీచెను. ఇంటికప్పు లెగిరి పోయివని. గోడలుకూలివని. వేలకొలది చెట్లు వేళ్లతో పేకలించుకొని నేలకూలివని. పీఠులన్నియు చెట్లతో నిండిపోయినవి. పోవుటకు వీలు లేకుండ అడ్డుగాయన్నది. పెక్కుస్థలములందు పాదచారులు గాలిలో ఎగిరిపోయిరి.

(ఆంధ్రప్రతిక ప్రత్యేకతంతి)

‘మాడ్చీ’ ఫలములు బాగా పెరుగును. తోటలన్నియు నుడిగాలిచే తగలడినవి. ఒకడు చనిపోయెను. 9 గురికి చెట్లు తగిలెను. 40 మందికిపైగా చనిపోయిరి. 70 మంది చనిపోయినట్లు ఇంతవరకు లెక్కలు లేవని. ప్రభుత్వసైన్యమును ఆయుధాగారమును సొత్తును కాపాడుటకు నియమించిరి. 2000 మర 2కి తలదాచుకొనుటకు వసతి సేర్పాటుజేసిరి. అతి మనోహం వగు నగరముయొక్క పడమటిభాగము మంటగలసివది. 2500 ఇండ్లు నేలకలిసి అపారనష్టము పాలైయుండునని అంచనా జేసిరి. మోటారుబండర్నియు బ్రష్లై పాడైపోయినవి. కొన్ని పూర్తిగా తలక్రిందైనవి. కొన్ని ఇంటిగోడలలో ఇరుక్కొన్నవి. పోలీసు (రిజర్వు) ను పిలిపించిరి. నిప్పును చల్లార్చువారు శిథిలమైనచోట్ల వెదకుచున్నారు. గోడలకూలుటచే ఇవ్వరు పోలీసువారు చనిపోయిరి.

లండన్ పురపాలకాధ్యక్షులగ సర్ చార్లస్ ఫ్యాటీ గా లేకగ్రీవముగ ఎన్నుకొనబడిరి.

వక్షవాతమునకు మందు

దోమకాట్లు మలేరియాజ్వరమును కలుగజేయుట

లండన్, సెప్టెంబరు 30:—వక్షవాతమును కుదుర్చుటకు లండన్ ఉష్ణావస్థానైష్యకాలలో రోగులకు దోమలచే కరిపించి మజ్జాజ్వరమును దెప్పించి చికిత్సజేయుచున్నారు. 9 గురికి పూర్తిగా కుదిరి ఇంటికీపోయిరట. నలుగురికిను నిస్సత్తుంగ మాత్రము యున్నారు. నెమ్మదిగా యుంటుంది. 18 గురికి చాలవరకు నియమైనది. 10 మందికి మనరలేదు. అయిదుగురు చనిపోయిరి. నలుగురికిను చికిత్సను బొందుచున్నారు.

టెలిఫోను

ప్రచారమును నార్వే ఇంగ్లండులకు వచ్చే ఆదివారము ఆక్టోబరు 2 తేదీని ప్రారంభించెదనని పోస్టుమార్షల్ జనరలు ప్రకటించెను. మొదట లండన్ అస్టోక్ టెలిఫోనును లెట్టెదరు. చూడు నిమిషములకు ఒకవారు మాట్లాడినందులకు లండన్ నుండి అస్టోక్ 22½ పిల్లలగులు ఉదయము 8 గంటలనుండి రాత్రి 9 గంటలలోపుగ, రాత్రి 9 నుండి ఉదయము 8 వరకు 18½ పిల్లలగులు.

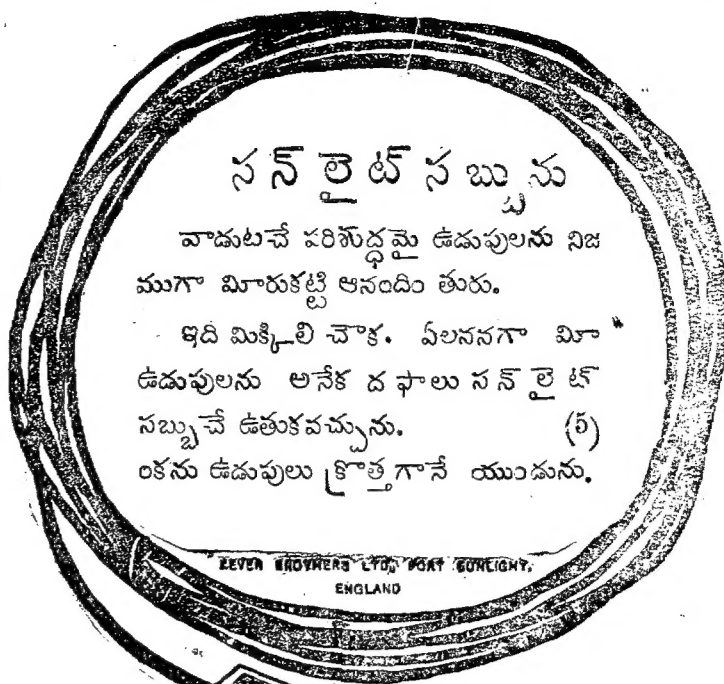
పండితమోతీలాలు నైహూగారు

జనీవా, సెప్టెంబరు 29:—మాంటానా ఆరోగ్యస్థానమున నైహూగారు కుటుంబముతో ఆగిరి. భౌతికమతి అసంపూర్ణ సభ తాలూకు అంత్యసమావేశములకు జనీవానచ్చి నైహూగారు ఇండియను ప్రతినిధులతో బసజేసిరి.

త్వరలో నే లండనుకు బయలుదేరును.

గ్రీకు రాజకీయ ప్రముఖులను జంపుకుట

ఏథెన్స్, సెప్టెంబరు 30:—గ్రీకులలో గొప్పరాచకీయ వేత్తలందరిని జంపి భయంకరముగ నిరంకుశపాలన మొనర్చుటకు పార్లమెంట్ పశ్చిమవారు కుట్రజేయ ప్రభుత్వమువారు కనుగొనిరి. పూర్వము చేయిమంత్రియగు స్పిరిడోస్ నేనాని పార్లమెంట్ నేనాని కొడుకుని అరెస్టుజేసిరి. పర్లమెంటునని గూడ బట్టుకొన ప్రభుత్వమువారు వారంటునువారిచేసిరి. ఈ మొక్కడనున్న ఢిల్లీ ఎన్ఫోర్సింగ్ టెలియదు.

మెక్సికోలో క్యాథలికు మతస్థులు

తిరుగబడుట

ఒకమతాచార్యుని ఉరిదీయుట

34 క్యాథలికులు చనిపోవుట

మెక్సికో, సెప్టెంబరు 30:—34 గురు క్యాథలికులు మతావేషముల తిరుగబడి చాతులైరి. వీరిలో పెద్దవాడగు క్యాథలికు ఆచార్యును నేడావోగారు బ్యాటిస్మా వ్యాజ్యములో ఘోరమునైనంతో పారి పట్టుపడి ఉరిదీయబడెను. రెండుపర్యాయములు ఎదుర్కొనిరి. మొదట 28 మందితో లాను మెజిక్టీరిసులో పోరిరి. నాలుగుగంటలు పోరి 14 గురు చనిపోయిరి. సివానమగారి నురిదీసిరి

రెండవసారి 250 మందితో తిరుగబడిరి పార్లు జిల్లాలో. వారు కొండలలోనికి పరుగెత్తిపోయిరి. 18 గురు మృతులను నెనుక వదలివెట్టిపోయిరి. చాలమంది తుతగాతులైరి.

బ్రిటనులో గొప్ప తుపాను

పంటలు పశువులు నష్టపడుట

రగ్జీ, సెప్టెంబరు 30:—బ్రిటిషులో తుపాను వర్షప్రాతముతో వీచెను. వరదలు మరల ప్రారంభమయ్యెను. కొన్నిచోట్ల పంటలు విస్తారము పాడైనవి. నాశనమైనవి. వేలకొలది కోట్ల మునిగిపోయినవి. రోడ్లెక్కడో మునిగిపోయినవి బండ్లు మోటారుబండ్లు పోవుటకు వీలులేక నిలిచిపోయినవి. వర్షముచే కొండజారిపడుటచే కార్లయిలదగ్గర రైలు ఆగిపోయినది. ఇంగ్లీషు చానలులో పొగయోడలు ఆగిపోవలసివచ్చెను. పెక్కునాకలు రేవు తలదాచుకొనవలసివచ్చెను. దక్షిణతీరపు రేవులలో సముద్రము అల్లకల్లోలముగా నుండెను.

వారిసమితి ఆర్థికసంఘములో 15 గురు సభ్యులుందురు. అన్నిజాతుల ప్రతినిధులుందురు, బ్రిటను ఇండియా ఆస్ట్రేలియా తరపున సర్ సిడ్నీ చార్లెస్ గారు ప్రతినిధిగ నుందురు.

అట్లాంటికు నాకాడలో ప్రదర్శనము తుపానుగ నుండుటచే ఆపుజేయబడినది. ఇందులో ఒక పడవ తలక్రిందులై సిబ్బంది ఎల్లో బ్రతుకగల్గెను.

పెనుగొండ్ తాలూకాబోర్డు

తాలూకాబోర్డులో పెన్కోబర్రాపు రంగారావుగార్లు 11 గురుసభ్యులు సభలకు హాజరుకాని హేతువుచే తమసభ్యత్వములను గోలుపోయిరి. అధ్యక్షులు శివశంకరంగారు నూతన ఎన్నికలను జరుపుటకై 17 ఆక్టోబరు తేదీని నిర్ణయించిరి. సెప్టెంబరు 20 తేదీని నామినేషనులను పుచ్చుకొని 21 తేదీని సరిమాచి 11 దరఖాస్తులే వచ్చినందున ఎన్నికలతో నవసరములేకుండా నూతన దరఖాస్తుదారు లందరు సభ్యులుగ నెనుకొనబడినట్లు అధ్యక్షులు ప్రచురించిరి.

20 తేదీని తాలూకాబోర్డును ఎందుకు అసమర్థతక్రింద రద్దుచేయకూడదో తెలుపుచుని ప్రభుత్వమువారు పంపిన ఉత్తరువుచేరినది. ఈవిషయమును విచారించుటకు అధ్యక్షులు 27 తేదీని మీటింగుజరిపిరి. 24 గురుసభ్యులకు 18 హాజరైరి. అందులో నూతనసభ్యులు 11 గురుకు హాజరై ప్రమాణములను గైకొనిరి. ప్రభుత్వముయొక్క ఉత్తర్వు క్రమమైనది ఎట్లుకాదో కోర్టుకత్తర్వును ఎట్లు భిన్నముగనున్నదో బోర్డులోకలిగిన కలవరముయొక్క వివరములన్నియు సభలో సభ్యుల కెరుకపరచబడినవి. చాల చర్చజరిగినపుట్టు బోర్డువారు శివశంకరముగారు ప్రెసిడెంటుగాచేసిన వ్యవహారములయొక్క క్రమముగానే జరిపిరనియు దీనికి అందరు బాధ్యత వహింపవలెననియు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించిరి. కలవరకారము లన్నియు తొలగినందున ప్రస్తుతమున్న బోర్డును రద్దుపరచుటకు తగినసమయము కాదనిన్ని మేనెలలో జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు రద్దుపరచవలసినదని చేసిన సిఫారసుపందర్భము లన్నియు నిపుడు మాసిపోయినవనియు అందుచే బోర్డును రద్దుపరచవలసిన యవసరము లేదనియు ప్రభుత్వమువారి ఉత్తర్వును పునఃవ్యవర్తింపవలసినదిగా తీర్మానించిరి. ఆవసరమగుచో న్యాయస్థానముల వ్యవహారము నడుపుటకు అధ్యక్షునికి అధికారమొసంగిరి. ఆక్టోబరునెలలో ప్రధానమంత్రిగారు ఈజిల్లము పర్యటనము వచ్చినప్పుడు రాయబారముగావెళ్లి నీవిషయమునుగురించి విన్నవించుటకొక ఉపసంఘమును నియమించిరి.

(ఒకవివేఖిరి)

రంగూను సెప్టెంబరు 30:—ఇదివరలో న్యాయవాది యు, ఇప్పుడు బందిపోటును అగు మాంగ్గాబ్యూగారిని దోసిడికి వెళ్ళుచుండ పోలీసువా రాతనిపై తుపానులుచేప్పి చంపిరి.

సర్పిలు ఇస్సెక్టరు యాబామిగుగారు క్రిందటి ఆదివారమునాడు నీటిగండముందు మృతులైరి. (అ.ప్రె.)

కలరాకు అమోఘమైన మందు

విషాచినివారిణి

గత యిరువది సంవత్సరముల నుండియు అనేక ప్రాణులను రక్షించి ఖ్యాతిపొందియున్నది. ప్రతి యింటను ప్రతిమనుష్యుని వద్దను యీ కాలములో ముఖ్యముగ వుంచుకొనవలెను. కలరా విరేచనములకేగాక జిగట నెత్తురు అజీర్ణ విరేచనములకున్న ప్రయోగించును. 3814

వెల రు 1-2-0

డబ్బ రు 12-0-0

ఆయుర్వేద భూషణ నోరి రామశాస్త్రి,
ఏ. కె. ఏ. సి. ఆయుర్వేద నిలయం బెజవాడ.

శ్రీమత్ కన్యకాపురాణము.

ఆర్యవైశ్యకులచేతయగు శ్రీవాసవకన్యకా పరమేశ్వరి దర్శితమును అనేక ప్రాచీనతాత్పర్య గ్రంథముల నామాలా గ్రమగ పరిశీలించి ఆంధ్రతాత్పర్య సహితముగ శేతద్వంశియులు ముఖ్యముగ నంశిమచారాభివృద్ధి లభింపజేసిన మొనర్చని పథమున గోత్రాధ్యక్షక సంగతులను చేర్చించి చరిత్రానుసరణమున కుచితముగ హాస్టా చిత్రపటములను చేర్చి డబుల్ రాయల్ 40 పేజ్ల క్లెయిన్ కాగితములందు 82 అధ్యాయములు గల 842 పుటల గ్రంథముగఁ బ్రకటింపఁబడి యిదివర కనేక ప్రతు లీ హిందూ దేశమున వ్యాప్తిపొందియున్నవి.

కాల్చితోలెండు 4-0-0; అట్టలెండు 8-8-0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

వలయువా రీక్రిందివిలాసమునకు వ్రాయుడు.

వాటంబాటి - వెంకటనరసింహులు సెట్టి

అండు నన్ను,

బజారుపేది, చిత్తూరు.

ఆయాసపడవద్దు

శూలనొప్పి తగ్గిపోవును

3

చాంబర్లెను శూలనొప్పి నివారిణిని ఉపయోగించిన ఉత్తరక్షణముననే బాధనుండి విముక్తిపొంది పొఖ్యము ననుభవింపవలెను. ఇది చాలా నమ్మకమైనది చాలాకాలమునుంచి అనేక ఘనవిద్యులచే ఆచూకెంపబడుచున్నది. మందులంగల్లన్నిటిలోను దొరకును. ప్రపంచమందంతటను శూలనొప్పిలకు, తిమిరి వాయువులకు, అతిసారమునకు, పొత్తికడుపునంబంధమైన వ్యాధులన్నిటికి వాడబడుచున్నది. వెంటనే దాని సుగుణమును పొందుచున్నారు. ఎల్లప్పుడు దగ్గర నుంచు కొనుట. ఇంక ఆయాసము పొంద నెవరము కనిపించదు.

చేంబర్లెన్సు శూలనొప్పినివారిణి

CHAMBERLAIN MEDICINE Co.,

Des Moines, Iowa U. S. A.

8913 ఇందులో వత్తుపదార్థములు చేరుటలేదు.

CHAMBERLAIN'S

శూలనొప్పికి, అతిసారమునకు పూర్వదైన నివారిణి.

కడుపునొప్పికి ప్రథమనివారిణి.

కన్యవిద్యార్థుల కొక హెచ్చరిక

గుంటూరుజిల్లా దోనేపూడి గ్రామములో జరిగిన ఆయిదవ కన్యవిద్యార్థి వహాభియందు యీక్రింద సుదాహరింపబడు తీర్మానములు అంగీకరింపబడినవి. ఆ తీర్మానముల నాచరణలో బెట్టినగాని మనసంఘ ఆదర్శముల నెరవేర్చుట కవకాశముండదు. ఆ తీర్మానముల నాచరణలో బెట్టినతన బాధ్యత మనయందున్నది ఇంతవరకు సోదరవిద్యార్థులెవ్వరు నావిషయమున శ్రద్ధవహించువంతులు యెంతయు విచారకరము. విద్యార్థుల మన మనమే సంఘవిషయమున ఆశ్రద్ధబూనిన సంఘపరిశీతు లెట్లుండనో వేఱుగచెప్పవలయునా? సంఘనాయకులు ప్రజాసంస్థలయందు చిత్తుకొని సంఘమును పూర్తిగా మఱచిరిని చెప్పవచ్చును. మనముగూడ సంఘమునెడ నిరాదరణచూపినసంఘభిన్నుడి కలుగుటెట్లు? సహాయమపేక్షించు విద్యార్థుల సంఖ్య నానాటికి పెరుగుచున్నది. మహాజనసంఘమువారి మృతేత న ము లు బహు స్వల్పము. విద్యార్థుల మనమునకు ఉత్సాహముతో కావ్యరంగమున దిగిన, చీదవిద్యార్థుల సహాయార్థము సహకారము 1-కి గుమారు మూడు నాలుగు వేల రూపాయలు నమూలు చేయవచ్చును. విద్యార్థి పథిలో తృప్తిపడక సంఘభిన్నుడికి మూలాధారముగు యీసమస్యను కొంతవఱకు పరిష్కరింపగలిగితే మేర మనముగూడ సంఘసేవ చేసినవార మగుదుము. విద్యార్థులకు సంబంధించిన విషయములు పెక్కులుగలవు. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములక ధనము కావలెను. సంఘమును పీల్చి పీల్చిచేయుచున్న సాంఘికదురాచారములు, అందుముఖ్యముగా లోకలోబోర్డు వృత్తిలన సంఘమునకు గలుగుచున్న నష్టములు, వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన విషయములు, సంఘ ఆర్థిక విద్యార్థివిషయములు, మానవసేవ మొదలగు విషయములమీద పండితులచే వ్యాసములవ్రాయించి కరకుత్రముల ప్రకటించి ప్రచారముగావించుట అవసరముగా కనబడుచున్నది. సంఘభిన్నుడయ్యునుకై నెలకొల్పబడిన సంఘములు ధనాభావముచే జీవకళతప్పి నిద్రాస్థులునున్నవని చెప్పవచ్చును. సాంఘికములో పెద్దకలవరము కలుగజేసి వారియన స్థుల స్వసంఘభిన్నుడికై ఏర్పాటుచేయబడిన సంస్థలకు మరల్చవలెను. ఇన్నియు జరుగవలెనన్న ప్రచార ముసమము. మన విద్యార్థిసంఘమునకుధనములేనిసంగతిమనలో చాలమునికి తెలిసిన విషయమే. ఏకర్పాత్మ్య సహాయములనో ప్రతివత్సరముమాత్రము సహజేతుననున్నాము. ఏకాలదివందియో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములకైనను తమస్వంత్రధనమును వెచ్చించుచున్నారు. కాని సంఘస్వంత్రధనములు బాగుగా జరుగవలెన్న సంఘమున కాదాయమనవరము. ఈ అవసరమును గుర్తించియు ఆయురవగవ్య విద్యార్థిమహాజనసభలో సంఘాదాయమునకుగాను కొన్ని తీర్మానము లంగీకరింపబడినవి. వానిని ఇంచు బొందుపరచుచున్నాము. ఆ తీర్మానముల గౌరవించి విద్యార్థిసోదరు లెల్లరుతో డృఢి న గాని సంఘస్వంత్రధనములు నిర్విఘ్నముగా జనుటకు అంకాశముండదు.

(1) "కన్యవిద్యార్థి సంఘ వ్యవహారముల నడపుటకును, ఆదర్శములను నెరవేర్చుటకును ద్రవ్య మవసరముగాన విద్యార్థులెల్లరు కన్యవిద్యార్థి సంఘములో సభ్యులుగా చేరి మూడవ షారంబుండి స్కూలు వైసలలోపు విద్యార్థి సెల్ 1 కి రు 1-0-0 చొ॥ కాతేజీ విద్యార్థులు సెల్ 1 కి రు 1-8-0 చొ॥ సంస్కృత, ఆంగ్ల, హిందీ, వృత్తివిస్తల నభ్యసించునారు సెల్ 1 కి రు 1-0-0 చొ॥ చందానీయు యీ సభవారు కన్యవిద్యార్థులను కొందున్నారు."

(2) "ఎచ్చు సంవత్సరము స్థానికసంఘ వివిధ శీర్షా లు తదితర పనలు సాగుటకు ఒక అఫీసు నేర్పబడి కార్యముకొనసాగించుటకు రు 600-0-0 ఆరు వందల రూపాయలు అవసరమని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు."

చందారూపకముగ వచ్చు ధనముగాక యీక్రిందనుద్రహరింపబడు రీతి వసూలుపఱచుటకు అంగీకరింపబడినవి.

ఇతర దేశములకు పోదలచి బీరో సహాయము కోరు విద్యార్థి చెల్లించవలసినది. రు 5-0-0

అవిధముగ సలహా పొంది ఇతర దేశములకు పోయిన వారు అధికముగా రు 15-0-0

మన దేశమునందు చదువకోరి బీరో సహాయము రు 200

వివాహ సంబంధములకును కొరవారు 200

అట్లుల సహాయము పొంది వివాహముచేసినవారు 1000

చరిత్రవిద్యార్థి వివాహమునకు కట్టుముక్రింద 500

స్కూలు వైసలు ప్యాసెనవిద్యార్థి	100
ఇంటర్మీడియేటు	200
బి. ఏ., యం. బి. యమ్. సి., బి. యస్. సి. బి. ఇ.	
మున్యగువారు	రు 500
బి. బి. వారు	రు 1000

ఇంతవఱకును యీ తీర్మానములపట్ల యెట్టి చర్యయు దీసికొనబడలేదు. కాబట్టి సోదరవిద్యార్థులెల్లరు పైతీర్మానముల నాదరించి సంఘమునకు కట్టవలసిన రుసుములను చెల్లించ ప్రార్థించెద. ఈ క్రిందిపట్టణములలోనుండు విద్యార్థులు ఆ పట్టణముల కెదురుగ నుదహరించినవారికి తమవంహను, కట్టుములవైరాలనిచ్చి రక్షిం బొందవచ్చును.

బెజవాడ—మ-రా-రా-శ్రీ, సూతక్కి రామశేషయ్య చౌదరిగారు బి. ఏ. బి. యత్.

బందరు—వై. గోపాలకృష్ణయ్యగారు, కన్యవిద్యార్థి వసతిగృహము, బందరు.

గుంటూరు—యన్. పి.రాస్వామిగారు, కన్యవిద్యార్థి వసతి, గుంటూరు.

మదరాసు—చింతరుసేని శివరామయ్యగారు బి. ఎ. లాకాలేజి మద్రాసు, గింజాపల్లి శ్రీహరిరావుగారు బి. ఎ. మాంబళము, నాడల్ల వెంకటకృష్ణయ్యగారు బి. ఎ. మాంబళము, కాకరాల పత్తనారాయణగారు బి. ఎ. మాంబళము.

కలకత్తా—కానరాసు సూర్యనారాయణగారు బి. ఏ.

చిత్తూరు—పటమూరి వెంకటసుందరచరణులుగారు.

ప్రీవాండ్లము—చండ్ర విద్యాసాగరయ్యగారు, లాకాలేజి, ప్రీవాండ్లము.

మిగతా పట్టణములందుండు విద్యార్థులు శ్రీ ఆరెకపూడి రామనాథం చౌదరిగారు బి. ఏ., గండికోటవిలాసము, నందవం కోట్ల, వజ్రాతకాడు, కాంటూసుమెంటు, ప్రీవాండ్లమునకు పంప ప్రార్థన. వివిధబీరోల సహాయముగారు విద్యార్థిగారగు శ్రీ ఆరెకపూడి రామనాథం చౌదరిగారికి రుసుముతో సహా పంపించవచ్చును. వివిధబీరోలు యింకను పూర్తిగాసాధించిన బడహోయినను అన్ని విషయముల విద్యార్థులకు సలహాలిచ్చుటకు యేర్పాటులు గానింపబడినవి. సోదరవిద్యార్థులెల్లరు సంఘవిషయమున యెక్కువ శ్రద్ధబూని పాడుబడ ప్రార్థించెద.

జం. సాంబయ్య.

రాజమహేంద్రవర స్త్రీసమాజము

ఈ వైసమాజము యాజమాన్యముకేరపుర గత. నెల 24 వ తేదీ శనివారం గి శ్రీకృష్ణాసినిమాహాలులో మి. ఆమిరాడ్డిగారి సతీమణి యాజమాన్యముక్రింద పురస్త్రీసభ మిక్కిలి జయప్రదముగా జరుపబడినది. అందు 1928 ఫిబ్రవరి నెలలో డిల్లీయందు జరుగబోవు అఖిలభారత స్త్రీవిద్యార్థిసభకు సంబంధించిన గోదావరిజిల్లా స్త్రీసభకు ముఖ్య ప్రయత్నములను గూర్చి చర్చించడమైనది. జిల్లాసభ అక్టోబరు నెల రెండవవారమునందు రాజమహేంద్రవరమున జరుపుటకుగాను నిశ్చయించిరి. ఆ పదునైదుగురు సభ్యులతో కూడిన ఒక కార్యకర్తాసభ నేర్పడినది. స్త్రీ విద్యకుగూర్చి శ్రీమతి భాబ్జగమ్మగారు శ్రీమతి ఇంద్రాణి బాలయ్యగారు శ్రీమతి పార్వతిబాయిగారు ఉపన్యసించిరి. సభకు ముగారు 200 మంది స్త్రీలు విచ్చేసిరి. పెక్కు సుహృద్భావము స్త్రీలకుడ విచ్చేసి మిక్కిలి జయప్రదముగా కొనసాగించిరి. (ఒకవిలేఖరి)

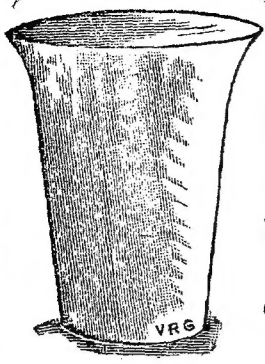
మాన సోల్లాసిని మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (నది అగ్రాలు)
వెలకులభేము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) సుగమధికము!
కరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగడి పెత్తెక్కాక
మాత్రలు దివ్యామృతము. అక్షిణము, అరుచి, అపులింకలం,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలమయము, పిక్కిలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు,
తేల్చు, అగులు మొదలగువానియందు గలిగడి నొప్పులను
జోగిట్టి దోహదమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.
ఈ మాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనే మూస్తును
ఇందు అనేక పీడనాలు చేరినవి. అనుభవముగ బోవధ
సుగుటచేతను వరమహానాక్రియ యని చెప్పవచ్చును.
ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

విరు నామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.
శూలనొప్పికి, అతిసారమునకు పూర్వదైన నివారిణి.

మీరు తప్పక గమనించవలసిన ముఖ్యవిషయ మేమన?

మా దుకాణమందు లావాదేవీ చేసినవారిలో నూటికి నూరుగారు సంతృప్తి చెంది రనుటయే.

బంగారు వెండి నగలయందు ఏ రకములో ఏకాలతయందు కావలసినను సిద్ధముగా నున్నవి. సనరం బంగారుకు నీమ వెండికి పూచీ నివ్వబడును. అక్కరలేనివి వాఫసు తీసుకొనబడును. ఒక బేరముచేసిన అన్నియు విశద మగును.

తంజివిలాసము: } ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, } టెలిఫోన్ నెం 2802
"ఉమ్మడియార్" } (1842-5) నగల వర్తకులు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1927-వ నా ఆక్టోబరు నెల 3 తేదీ సోమవారము

1. ధాన్యములు.

దని-కూలు కా 1-3	ర 126 మొదలు	183 వరకు
బియ్యము బస్తాలు		
గునుమ తెనాలిని ,, క 42 కలది	ర 14 00	15 00
నెల్లూరిని ,, డిటో	,, 15 80	16 00
పిల్లి ,, డిటో	,, 16 40	17 00
రాగులు ర. 164 బస్తా 1-3	,, 11 80	12 00
నవ్వులు ,,	,, 22 00	25 00

2. ధాన్యమువస్త్రములు.

కందులు బస్తా 1-3 ర 205	,, 16 00	17 00
సెనగలు ,, డిటో	,, 18 12 0	14 40
తెనలు ,, డిటో	,, 14 80	17 00
మినములు ,, డిటో	,, 17 00	19 00
తలములు ,, ర 195	,, 15 00	15 80

3. నూనెవస్త్రములు.

నవ్వులనూనె కా 1-3	,, 150 00	152 00
నెయ్యము 1-3	,, 14 00	24 00
కొండాపురం నెనగకప్పు కా 1-3	,, 52 00	54 00
ఇతరకడకము ,,	,, 48 00	50 00
తెననెనగనూనె కా 1-3 ర 114 మొదలు నూనె	112 00	
అనుదము కా 1-3	109 00	110 00

4. చిల్లరవస్త్రములు.

చాయనకుపు కా 1-3	73 00	74 00
కూరకకుపు ,,	44 00	
మిరకకాయలు(గుంటూరు) కా 1-3	105 00	130
గుంటూరుపాయకటు సీరియండు మునుగు 1-3	ర 40,48	
కాళహస్తీపాయకట్టు ,,	,, 50,55	
తెల్లము కా 1-3	ర 40 00	60 00
అస్కానకెర బస్తా 1-3	,, 28 14 0	29 2 0
చింతపండు కా 1-3	,, 21 00	49 00

5. ఇనుము.

కట్టారం కా 1-3	,, 29 00	30 00
చదరం ,,	,, 24 00	29 00
రవ్వెడు ,,	,, 24 00	32 00

6. నూలు.

నం 20 బెన్ని సింహా	యాటి	,, 8 10
నం 6 బెన్ని కట్టాలి		,, 5 20
నం ,, లాకి		,, 5 20
నం 60 ,, కారం బెన్ని		,, 10 80
నం 20 క్ష కాపురక		,, 7 60
నం 40 కామ్యురు 10 కా		,, 10 18 0
నం 44 సాంజో		,, 5 80
నం 4 బెన్ని మసీదు		,, 4 00

7. కూడి.

జోండాకెట్టు బారసు 1-3	ర 400 00	
కల్పాదుకూడి ,,	,, 145 00	

8. లోహములు.

నండి 100 కులంక	,, 59 0 0	59 4 0
బంగారు, కులము 1-3	,, 21 0 0	21 3 0
సవరము 1-3		18 7 8
ఇత్తడి కా 1-3	,, 234 0 0	238 0 0
కాగి కా 1-3	,, 246 0 0	249 0 0

కాంగ్రెసు సంఘముల పునరుద్ధరణ

బెంగాలు నాయకుల యత్నములు

కలకత్తా, ఆక్టో-1- సత్యేంద్ర చంద్ర మిత్రగారు భారత కాపన సభనుండి తిరిగి వచ్చిరి. బెంగాలులోని కాంగ్రెసు పునరుద్ధరణకు బాతీయ కార్యక్రమము బాహుముగ నెరవేర్చి డి సజీవసంఘములుగ జేయ సంకల్పించుకొనిరి. వీరు గుబాస చంద్రబోసుగారితో గలసి వెంగరాష్ట్రమునంతయు సంచారము జేసి జేబింధుదాసుగారు నూచించిన పద్ధతిని బాతీయ కార్యక్రమము నెరవేర్చ ప్రజాభిప్రాయము ను పురి గొల్పుటకు ప్రచారము జేయుదురు. ముందుగ ప్రచారమును శ్రద్ధతో ప్రారంభించినచో బెంగాలు కాంగ్రెసులోని తగవులు అంతరించునని మిత్రగారు అభిప్రాయము చెబుచున్నార.

కాంగ్రెసు విభానమును మదరాసు కాంగ్రెసులో మాట్లాడును గూర్చి మిత్రగారు ముచ్చటించుచు, ప్రస్తుత కార్యక్రమమునందు యింకను పటుత్వము తగ్గించుటకు వెంగరాష్ట్ర మంగీకరింపదని జెప్పిరి. (ప్రీతెను.)

శ్రీ కస్తూరి దేవి విద్యాలయము

పై విద్యాలయ సహాయార్థము 6-9-27 తేదీ నెల్లూరు నేనాసంఘము వారు పురమందిరమున సావిత్రినాటకమును ప్రదర్శించిరి.

వసూలైన మొత్తం రు. 1478-0-0
ఖర్చులు రు. 583-12-8
నికరాదాయము 994-8-4

ఆక్టోబరు నెల 8-10-27 తేదీ శనివారము రాత్రి 9-30 ఘంటలకు నెల్లూరు బౌడెహులో శ్రీ కస్తూరిదేవి విద్యాలయ సహాయార్థమే తెనాలి నాట్యసభ ఎమియ్యార్సవారు మహామహోపాధ్యాయ బ్రహ్మశ్రీ వేదం వేంకటరాయశాస్త్రిగారి ప్రతాపద్రుష్టి నాటకమును ప్రదర్శించుటకు గాన అభిమానతెల్లరు విచ్చేసి మా విద్యాలయమునకు సాయబడ ప్రార్థితులు.

ఇందిరి పాత్రలు
ప్రతాపము } శ్రీయుత పెద్దిబొట్ల చలపతిరావుగారు,
వేరిగాడు } బి. పి. వి. యల్.,
యుగంధరుడు } అభినవయుగంధర్ శ్రీయుత జి. వి. గుమ్మా రావుగారు యల్. యం., అండ్ యన్.

విద్యానాథుడు } శ్రీయుత అప్పారెడ్డి లక్ష్మీనారాయణగారు.
జనార్దనుడు } శ్రీయుత పిల్లలమట్టి నుందరరామయ్యగారు.

చెక్కుముక్తి కాస్త్రీ } శ్రీయుత దెందుకూరి గుబ్బాశాస్త్రి కాస్త్రీగారు.
సుల్తాను } శ్రీయుత శివురపు కోటిలింగముగారు.

ఖుస్రూఖాను } మాస్టర్ అంజి.
ఎల్లి:- "మాస్టర్" సి.నా.
పొణకా కనకమ్మ,
పొణకా పట్టాభిరామరెడ్డి,
(సంయుక్త కార్యదర్శులు)

ఒరిస్సా విద్యార్థులసభ
బరంపురం ఆక్టోబరు 1:- ఒరిస్సావిద్యార్థుల 12 వనా రికసహవేళము నేడుబరంపురంలో (గంజాం) ప్రారంభమగును. ఆధ్యక్షులగు ప్రబోతిబాగారు నేడుదయంకలకత్తా మొయిలలో వచ్చిరి. ఒరిస్సానుండి చాలమంది ప్రతినిధులు వచ్చిరి.

బొంబాయి నెప్టెంబరు 30:- వీరసాదలు స్వచ్ఛమైన దేవులందు పాడుగానుండుటకుగాను తీర్మానించుటకు కార్పొరేషనువారు తీర్మానమును కమిటీ కంపి కాపనమునందు తగు మార్పులుచేయుటకు నూచింపమని కోరిరి. (అ. ప్రె.)

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(3-10-27)

నీమజపురి దినుసులు

ఇరువది గజములు పీస్ ధరలు	రు. అ. పై
కారికాముల్లు—22 X 22 మంగివమామ్మ (బి)	9-4-0
" " సరాసరికము	8-4-0
కారికాముల్లు—22 X 22 "మోటారు సెక్కింగ్" (బి) ర	
" " సరాసరికము(20 X 20) ర	
కారికాముల్లు—22 X 22 వేరుకములు (బి) ర	8-14-0
" " సరాసరికములు ర	8-0-0
తెలుపుముల్లు—1703 (సెబ్) ర 12-12. గ్లాస్ గో 9000 (నెబ్) ర 18-10-0; 1702 ర 10-10-0 ఎల్. ఎల్ 78, ర 8-12-0 88/888 ర 18-8-0, జి. జి. 78 ర 8-8; 7668 ర 8-6, 78078 ర 8-6; జి 78 ర 7-4-0.	

తెలుపు వర్టింగ్ న— H. K. 62 ర 17-0-0; C. 40000 ర 22-4; బి. బి. బి. ర 15-12-0.

ట్యోల్ గున్ 100,000—గజము 1-3 ర 0-9-6; నూలు

40 సెంటరు సీమ (రీ పా కట్టులు)—ట్యూక్ ర 5-10-6 చలువ(కొంగ) ర 7-0-0; చలువ (ఎనిబిక్స్) ర 6-9-0; చలువ (నాగకన్యక) 6-12-0 చలువ (గుస్టి) ర 7-0-0 చలువ (గడ్డకెండా) ర 6-10-0 పచ్చగుర్రము (ఎర్ర) ర 8-4; పడె (ఎర్ర) ర 7-12; నూలువ్యాపారి ర 7-8-0;

40 జపాక్ (పడిపానులకట్టు) నక్షత్రము ర 11-5-0. 60 సీమ (రీ పానులకట్టులు)—అడకతెర ర 15-4, నెనులి ర 15-8; "డంబుల్ గున్" (ఎర్ర) 15-4-0 రాట్టుము (ఎర్ర) ర 18-8; కలకము (ఎర్ర) ర రుదుకారము ర 8-13-6 ఎర్ర గడియారము ర 8-11-0; పెకసిల్ ర 8-11-0.

ఇత్తడిరేకులు—(డిబ్ మేన్) ర 235 రాగిరేకు ర 243.

సీమెంట్ పీపా పేల:-

గిల్ గ పేకు ("సెయ్యి") ర 11-8, జర్మన్ "బిడి" ర 9-10-0.

చక్కెరమూటయొక్కధర:-

జావా "రెడ్" ర 28-13-0, ఆక్టోబరు నవంబరు ర 29-2-0 డిసెంబరు 29-2-0

వేరుసెనగ నూనె

"ఇంగ్లీషు బారువధరలు"—గానగ ర 113. (సెన్ ర 114

అముదము

(మిల్ డెలివరీ) ర 103. ర 109.

వదును వేసినతోలు రతి 1-3 ధరలు

అవుతోలు (7 క్లీ టు 8) "అవకంట్రిస్" ర	1-1-0; 1-1-6
" (8 క్లీ టు 9) " " ర	1-0-8 టు 1-1-0
" (తేలిక) " " ర	1-2-3 టు 1-3-7
" (8 క్లీ టు 9) బెంగళూర్ ర	1-1-3 టు 1-1-9
" (7 టు 7 1/2) " " ర	1-2-0 టు 1-2-7
" (తేలిక) " " ర	1-3-6 టు 1-4-0
" (8 టు 8 1/2) బెజవాడ్ ర	1-1-8 టు 1-1-9
" (8 1/2 టు 9) " " ర	1-2-0 టు 1-2-9
" (7 1/2 టు 8) విజయనగరము ర	1-1-9 టు 1-2-6
" (8 1/2 టు 9) " " ర	1-2-6 టు 1-3-0
" (7 టు 7 1/2) ఏలూరు ర	1-2-0 టు 1-3-3

గడతోలు ర 0-11-0 టు 0-11-6

గడమాడతోలు ర 0-14-9 టు 0-15-9

అవుమాడతోలు ర 1-13-0 టు 1-15-8

వదునువేసిన మేకడి ర 2-7-0 టు 2-13-0

వదునువేసిన గొర్రె ర 2-7-0 టు 2-15-0

మేలైన బసీనులు!!

Sole Agents for Andhra Districts Rajahmundry.

Printed and Published by K. Nageswara Rao Editor, Andhrapatrika Power Press 6 & 7, Thambu Chetty Street, Madras.